

ఆమె సౌందర్యవతి...

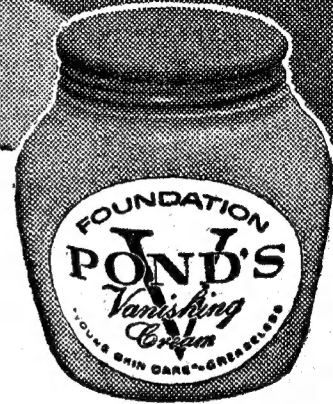
ఆమె పౌండ్స్ ను ఉపయోగిస్తుంది

మీ ముఖమును మృదువుగా మరియు
మనోహరముగా ఉంచుకొనుటకు

పౌండ్స్

వ్యానిషింగ్ క్రీమ్ ను వాడండి

తేలికైన మరియు మంచువలెనున్న పౌండ్స్ వ్యానిషింగ్ క్రీమ్ మీ చర్మమునకు రక్షణనిచ్చి దానిని
చక్కగా మరియు మనోహరముగా ఉంచుతుంది. అది జిగురుగా ఉండదు మరియు రాసుకొన్న
మరుక్షణములోనే కనపడకుండాపోతుంది. పౌండ్స్ వ్యానిషింగ్ క్రీమును పొడదను అద్దుకొనే
ముందు వాడితే పొడదను గంటలకరబడి అంటుకొని ఉండేలా ఉంచుతుంది.

చర్మమును కుభ్రపరచే క్రీమ్ : ప్రతి రాత్రి మీ ముఖమునకు పౌండ్స్ కోల్డ్ క్రీమును రుద్ది రాసుకోండి.
అది చర్మమును కుభ్రపరుస్తుంది మరియు మీ లావణ్యమును కాపాడుతుంది.

టెస్ట్. పౌండ్స్ ఇన్ ఫార్మోరేటెడ్ (పరిమితమైన బాధ్యతతో యు.ఎస్.ఎ.లో ఫ్యాషిన్ చేసినది)

ఆంధ్రసచిత్ర వారపత్రిక

విషయాను క్రమణిక

★
Founder
K. Nageswara Rao

స్థాపితము
1908

★
సంపాదకుడు:
శివలెంక శంభుప్రసాద్

★
సంపుటము 58
సంచిక 48

2-9-59

వికారి క్రావణ బహుళ చతుర్దశి

★
విదీపతి వెల 25 వ. పై.
సంవత్సర చందా 18-0-0

★
ఆంధ్రపత్రిక కార్యాలయము
7, తంబుచెట్టిపేట
మదరాసు-1.

ముఖ చిత్రం :

ఎ.సి.వి.వారి హిరణ్మయకట్ట బహుళము
రాగిణి, ఎస్. వరలక్ష్మి.

రాజధాని కబుర్లు	— 8
పాఠసమస్య	— 8
మృగశిరీశం	— 9
ముఖానందము	— 11
స్వర్ణలక్ష్మి	— 18

జోగివంతులు	— 20
అశ్వమత	— 24
జాబ్ - రమణారెడ్డి	— 28
వక్త్రతర్కము	— 32
కాలశాసిత	— 36
కాలసంఘం	— 40
వనికాలోకం	— 41
ఉత్తరము	— 46
క్రీడాంగం	— 47
చంద్రంగం	— 49
సినిమా	— 50
అరుద్రగళన శిక్ష	— 55
పుస్తక సమీక్ష	— 56

ఉత్తరాలు

చిలక : గోరింక :

అర్చ్య, భార్య భర్తలు చిలక గోరింకలకు ఉంటారంటే, భార్య చిలక అనీ, భర్త గోరింక అనీ కాదు. ఇది వారి అన్యోన్యము నూచించడానికీ మాత్రమే. భర్త చిలక, భార్య గోరింక లేక భార్య చిలక, భర్త గోరింక కాక తప్పదు. ఒకరు ఒకరియితే రెండో వారు రెండోదవుకారు. జి. వి. రమణారావు, నంటూరు.

* * *
క్రీస్తులో ఏ ప్రాణిని చూచినా పుణ్యప్రాణికి పూజ సొంతదర్శము పెండుగా నుండును. మగ నెమలి, కోడిపుంజు, మగ సింహము ఇవి యన్నియు ఇంకల మహాపురములు. అట్లే మానవజాతిలో పురుషులూడ అధిక మందము. కనుకనే భార్య భర్తలు చిలక గోరింక

లటువ్వారని నవ్వుడు, ఈ రెంటిలో మందరతరమగు చిలకయే పురుషుడు గను, గోరింకయే స్త్రీ గను భావించవలయును. కావున మెలిగిగారు గత వారము కిలో బరిబుచ్చిన సందేహమునకు ఆశ్చర్యములేదు. ఎస్. ఎస్. కర్మ, హైదరాబాదు.

* * *
క్రీస్తుగారి కబురలో 'పునర్, పునర్...' వివాహము చేసుకున్నవాడి కథ వివరించి స్పష్టం చేశాడు. మహావివాహి అత్యుత్తమ భువి.

కె. ఎస్. కర్మమణి, అనంతపురం.

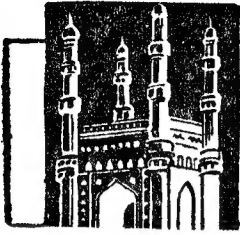
* * *
తునుము—దునుము ఆరుద్రగళన సుడికట్టు అంతా 'అస్సరి' చేసిగాని వివాహ కీర్తిలకు చూసేది లేదు. సుడికట్టు '14' జవాబులు చెప్పంటే "పాప

కంటా పుడకలా ఒక చిన్న పదము అడుత గిరి శిరి శిరి. అడవింటే అడవి 29లో, 'అపవాదు' మున పలు మధ్యలో వంపు అని ఉంది. చింత అనువాదికి మధ్య నుండి "దునుము" లేని కొన్ని అర్థం. "తునుము" అంటే వంపు అని అర్థం ఉండకాని - "దునుము" అంటే వంపు అని అర్థం ని ఘంటువులో లేదు. మున్ముంగు ఆరుద్ర ఇట్టి చిన్ని నెరుగులను దొరిల నీయరని విశ్వసిస్తున్నాను. —టి. యస్. కంకె, పామిడి.

* ఆరుద్ర ఉవాచ :
తునుము గ్రాంథికం,
దునుము వ్యావహారికం.

* * *
రంగుడుదాలు
భార్య క్రీస్తులోని సాందర్యాన్ని, ఆ సాందర్యాన్ని ధ్వంసంచేసి వికార

(18) ౫ వేల ముద్రాపాత్ర

రాజధాని కబుర్లు

ప్రవేశం

నగరంలో నాటక ప్రదర్శనలు

విద్యార్థులు కేవల సాంఘిక ఇళ్ళకు పోవడంలో, 'నాటకీయులు' రంగస్థల పునరుద్ధరణ కార్యక్రమ పథకక్రమంలో మునిగి పోవడంలో, మంత్రాలు కేవల కాలంగా ఎందుకైనా మంచిని రాజధాని నగరం మీది పోవడంలో—కొన్ని నెలలుగా నాటక ప్రదర్శనలు తక్కువయ్యాయి. హైదరాబాదులో.

మంత్రాలు తిరిగి వచ్చారు రాజధాని నగరానికి. కాని—కాననభల్లూకు, పరిషత్తు లాను అప్పచెప్పవలసి వచ్చిన డైలాగు లాను, మోనోలాగులాను పరిషత్తులాను నాగు. ఈ ప్రదర్శనల్లో పాల్గొనడానికి తీసికొని వెళ్ళి. అప్పుడు ఒక మంత్రేవా ప్రదర్శనలో అధ్యక్షుడికి వహించకపోతే, నాటకం ఎలా పగుతుంది? విద్వాంసులు ఎడతెరిపిలేకుండా గురవడంవల్ల, బయటకు పోలేని నాటకీయులు బయటకు రావడంలేదు. నాటకరంగ భవిష్యత్తును గురించి దుస్వప్నాలతో ఇళ్ళలోనే ఉండిపోతున్నారు. విద్యార్థులు వచ్చారుగాని, కళాకాలంలో ప్రవేశం లభించడంవంటి తప్పనిసరి పనుల్లో ఉండిపోయారు.

ఇప్పుడు కొంచెం తీరిక లభించింది. ఇక్కడ, అక్కడ, ఇప్పుడు, అప్పుడు నాటకాలుపై ప్రారంభించాయి. సోషలిస్టు హాలులో (వి) 'చిత్ర' ప్రదర్శనం సంగతి గతవారం ప్రస్తావించాను. అసహ్య ప్రదర్శించబడిన 'రిక్టోవాలా', 'భారతి', 'అర్జునుడు'; మహావాల్ ప్రదర్శించబడిన 'తెరవెనుక', 'దెయ్యం' ప్రదర్శనల కథ వివరించి.

తెరవెనుక దెయ్యం :

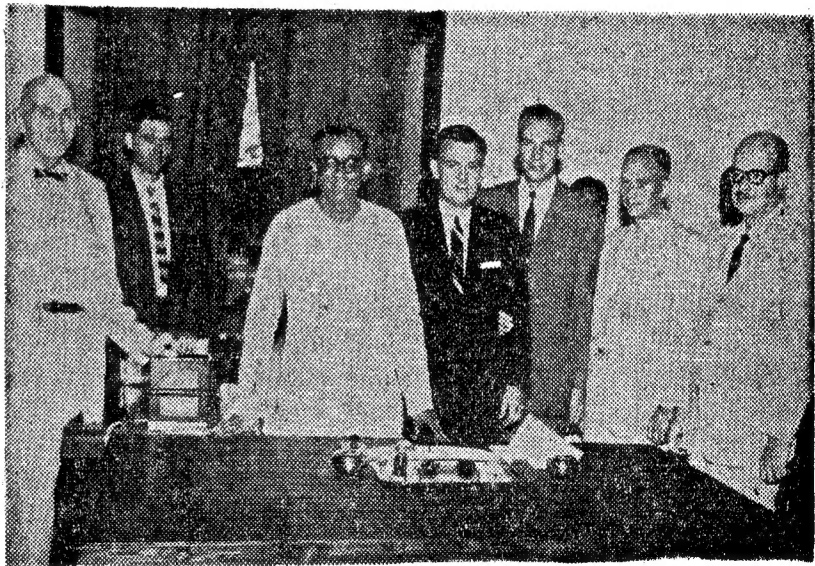
ఒకానొక న్యాయస్థానం :
"ఫలానా దేశమనికాదు—ఫలానా ప్రభుత్వమనికాదు—ఎక్కడో ఒక చోట—ఏదో ఒక కాలంలో—ఎవరో ఒకరి అండన—తప్పనిసరిగా పుట్టుకొచ్చే న్యాయస్థానం అది!"

ఉరిశిక్ష విధిస్తాడు జడ్జి అన్యాయస్థానంగా. 'విచారణ' తొందరగా ముగించి, శిక్ష విధించమని తొందరచేస్తాడు 'హిజ్ ఎక్స్ ప్రెస్స్' జడ్జిని టెలిఫోనులో పిలిచి, అధికారులు చెప్పిన వార్తలని అధికారులు చెప్పినట్లుగా ప్రతికలకు సంపిస్తాడు ప్రతికా విలేఖరి. "స్వామి శాస్త్ర పారంగతులు ఎటు నెటు రావిన న్యాయాధికారి కృతినీ దోషిగా, దోషిగా అపరాధిగా నిరూపణ చేసి ఉరిశిక్ష విధిస్తాడు. ఏమైనా! న్యాయం జరిగితిరా. అన్యాయం అధర్మం మాటు తుడిచిపెట్టాలి" అంటూ ముందే వార్త వంపించేస్తాడు ప్రతికా విలేఖరి.

అలాగేన అంటున్నాధి అని సాక్షిగం

ఇస్తాడు డాక్టర్. నిందితుడు ఉరిశిక్షం ఎక్కడోగానే అంటున్నాధి వ్యాపిస్తుంది. డాక్టర్, పబ్లిక్ ప్రాసెక్యూటర్, పోలీస్ జనాల్, రిపోర్టర్, జడ్జి—అందరూ ఈ రోగం అంటి 'మరణస్త్రావ'. ఏదో ఒక 'దెయ్యం' మనుష్యుల మనస్సుల్లో, మనస్సుల వెనక, మెగులుతూ ఈ వ్యాధిని వ్యాపింపజేస్తుంది. దెయ్యం అంటుంది చివర : "నా బాధ్యత నాకుంది. నిరంతరం నిర్విరామంగా ఈ ఉందిగల కుట్రల్ని, ఈ మనుషుడిన్న పాముల్ని కుదిరించి వదిలిపెట్టకుండా ఉండవలసి. ఏనాటికైనా సభ్యమానక ప్రపంచం సుఖిర శాంతియుత వహితీతన సామ్రాజ్యంగా ఏర్పాటు వకమాగు."

అగట్టు ఎనిమిదవ తేదీరాత్రి సికింద్రాబాదు శ్రీ విజయ కళాసమితి అన్వర్యాన, హైదరాబాదు సెంట్రల్ గ్రామర్ స్కూల్ హాలులో ప్రదర్శించబడిన రెండు నాటికల్లో మొదటిది : "దెయ్యం". నాటకకర్త : శ్రీ ప్రభు శ్రీరామమూర్తి. పాత్రధారు : శ్రీయుతులు నరసు, చాట్ల శ్రీరాములు.

అంగ్ర ముఖ్యమంత్రి శ్రీ నీలం సంజీవ రెడ్డిగారితో అమెరికన్ వ్యాపార,

★ రాజధాని కబుర్లు ★

నూర్గావారాయణమూర్తి, కె. శ్రీహరి మూర్తి, పి. ఆర్. నరసింహారావు, బాలప్ప, కె. వి. హనుమంతరావు. దర్శకత్వం: శ్రీ శ్రీరాములు. పాత్రధారులందరూ సన్నివేశాలకు తగినట్లు నటించారు. ముఖ్యంగా చూడేగా పాత్రలు అభినయించే దృశ్యాలు చక్కగా ఉన్నాయి.

రచననుబట్టి—ఇదొక పరభాష రచనకు అనుసరణ అన్నది స్యమం. శ్రీ ప్రఖ్య రచనలు 'కాళరాత్రి', 'ఫణి' ఇత్యాదులు చదివినవారు ఈ నాటిక ముంగు రచించబడిందని గ్రహిస్తారు. వాక్యరచనలో ఆ నాటికలో కనుపించే శక్తి ఈ నాటికలోని వాక్యాలలో మృగ్యం. అనుభవంలేని రచనల్లో ప్రధానంగా కనుపించే 'అనుప్రాసలకోసం తృప్తి' ఈ గదనలో కనుపిస్తుంది. "ముసుగు మూర్తి బూయాగు; నెవెన్ మండ్రి సామ్యునీలాగు" — కంటిని తీయించరాని, తీయించలేని ఉదాహరణలు 'నా విష్ణుః పృథివీపతి' కంటిని కనపడకుండా ఈ రచన అనుసరణలా కనుపించినా, 'హునీఫే చున్నడం'; 'విశ్వస్'; 'పాలెనెన్' కంటి ప్రస్తావనలవల్ల ఇది అనువాదమేనా అనిపిస్తుంది.

కాని కొన్ని వాక్యాలూ వాక్యాలలో దాగివున్న భావాలవల్ల తేజం, సందర్భ చిత్రంగా మన మనస్సులో 'దరికలకల' తేజం—చాలా శక్తిమంతంగా ఉన్నాయి. ఉదాహరణకి: "...ఈ మనిషి తనకు తాను స్వతంత్రంగా ఆలోచించడానికి సామానిం చాడంలే, ఏమిటి విపరీతం?...మన విష్ణు డెక్కడున్నా? తిరిగి పాతరాతియ్యంంలో ఉన్నావా?" అంటాడు (పానెక్సెటర్). "...స్వతంత్రంగా ఆలోచించడానికి ధైర్యం చేసిన నీ ముందీతనయూ—అన్నీ తీకా తాత్పర్యాలతో వివరిస్తానుమహాశూరు. కాని ఇప్పుడు కం లేదు" అంటాడు జడ్డి జడ్డి శిరిశిషి నిధిస్తే, కైదీ చావనన్నట్టే, "చావడానికి ఎంతమాత్రం విశ్వకోపడం లేదు" అంటాడు పోలీస్ జవాన్. "ఏమిటి? —చావనంటున్నావా?...ఇంత శిక్కిరమా?" అంటాడు జడ్డి. ఇది కొన్ని ఉదాహరణలు మాత్రమే.

దయ్యంపాత్రని ఒక మర్రవాడికి అప్ప చెప్పడంలో దర్శకులు విశేషం ప్రదర్శించారు. కాని—దయ్యం పాత్ర ఈ ప్రధానం కావడంవల్ల, కదిలికలో ఇంకా చుగుగువడం ఉండాలి; లయఉండాలి; జలం ఉండాలి. వచ్చే ప్రదర్శనల్లో ఈ విషయంలో శ్రద్ధ తీసుకోవడమే అవసరం.

ఈ పటిష్టమైన రచనలోని సంభాషణల్లో అక్కడక్కడ కనుపించే లోపాలను రచయిత గమనించుకోవాలి.

తేరణమక నాటిక రచయిత: శ్రీ ఎన్. నారాయణరావు. నటీనటులు: కుమారి ఎం. విజయలక్ష్మి, శ్రీయుతులు సిహెచ్. నరసింహం, కె. నూర్గావారాయణమూర్తి, సిహెచ్. జి. రామచంద్రారావు, ఎమ్. రాధాకృష్ణమూర్తి, పి. కొండరాజు, కమలా కాంత్. దర్శకత్వభారం శ్రీ కె. నూర్గావారాయణమూర్తి వహించారు. సంభాషణల్లో కొన్ని పట్టుగా ఉన్నాయి. కొన్ని సంభాషణల్లో సునిశితమైన హాస్యం ఉంది. కాని నాటిక సరిహద్దులు గమనించకుండా, ప్రపంచంలో ఉన్న నెంటిమెంట్స్ ఈ నాటికలో పొడగాలని గుర్తించి గతయిత విఫలమయ్యారు. నటీనటులు చక్కగా నే నటించారు.

అభ్యుదయ కళాసమితి

నగరంలోని వివిధ కళాశాలలకు చెందిన విద్యార్థులు, విద్యార్థినులు ఒక సాంస్కృతిక సంస్థను స్థాపించు కొని, శ్రీ తాపీ ధర్మారావును అధ్యక్షులుగా ఎన్నుకొన్నారు. ఈ సమితి ఆగస్టున ఆగస్టు 12 న తేదీన 'సాంస్కృతిక' ప్రదర్శనలు నరోజునేదేని హాలులో జరిగాయి. ప్రవేశదునుము ద్వారా లభించిన మొత్తంలో ఖర్చులుపోతురు 600 లు ప్రధాని నవాయనిధికి వందలు గయి.

ఈ సంస్థ కార్యకర్త శ్రీ నలుబి కంక టేకర్లరావు. ఉపాధ్యక్షురాలు: శ్రీ విజయలక్ష్మి సహా కార్యకర్త: కుమారి ఝాన్సీరాణి. కోశాధిపతి: శ్రీ జగన్మోహన్. సాంస్కృతిక కార్యక్రమాల దర్శకత్వ భారం శ్రీ జితన్ వేద్రాజ్, కార్యకర్త సభ్యులుగా కుమారికల అంబాజీ, దుర్గాభవాని, యం. నిర్మల, శ్రీయుతులు పి. మురళీధర రావు, పి. నారాయణ, భానుప్రకాశ్ ఎన్నుకోబడ్డారు.

వరదభాధితుల సహాయార్థం నిధి సేకరణ కృషి ఉత్తమమైనదని, విద్యార్థిని విద్యార్థిణులు అభినందనీయులు అని వేరే చెప్పాలా? కాని—ఈ మొత్తాన్ని విరాళాలుగా సేకరిస్తే, ఇంతో అంతో తోటివారికి సహాయపడ్డా

మనే కృషి వాతలకు ఉంటుంది. ఉత్తమ స్థాయి ప్రదర్శనలు వాతలకు మనో విప్లవమైన తృప్తిని గలుగజేసేవి. ఈ రెంటిలో వి తృప్తి లేకపోతే డబ్బిచ్చిస్తూ వారు రెండు గడ్డి (వామల/మేట) మధ్య నిలబడి, ఏ గడ్డి కొరక లేని ఎన్నుభావననుభవిస్తాను, పేక్షకులు. కాని ఎదు బిషికి, బిగ్గుకి చిన్నాంకదా? అనాటి సాంస్కృతిక ప్రదర్శనల్లో మూడు ప్రధానమైన అంశాలు: 'అలియతా', 'భారతి', రిక్త వాలా ప్రదర్శనలు. 'రిక్త వాలా' నాటికనుకురించి చెప్పాలంటే—ఒప్పురెండి! అనాటికకు ఆంధ్రనాటక కళా పరిషత్తు ఒక నాడు బహుమానం ఇచ్చింది! ఏమున్నా అంటే పాపం వస్తుంది. పాపం వస్తుందని మాదా భయం లేకుంటే అనేవాడి: "కన్నీళ్లు పై ఆధారపడి, ట్రాజెడీలనుకుని మెల్లగా డ్రామాలను సృష్టించిన నాటకే యుల ప్రదర్శన అది" అని. "సహజంగా సంభాషణ రెలా ఉంటాయో తెలియక, యతినిద ప్రాసమీద, అనుప్రాసమీద, రసాభాస మీద ఆధారపడి రచించిన నాటకం అది" అని ఇంకా, ఇంకా.

ఈ 'రిక్త వాలా' నాటిక ఎన్నుకోవడంలో ప్రదర్శకులు పాఠబడారు. రచయిత ఏక పాత్రాభినయంలా ఉంటుంది. ఈ నాటిక, కాని నటీనటులు తమ పాత్రలను ఉచితంగా నటించారు. ముఖ్యంగా రిక్త వాలా పాత్రధారి శ్రీ వెనరీని పేర్కొనాలి. ఈ వాక్యాల 'అలియతా' విషయంలో రాయలేనందుకు విచారిస్తున్నాను. భారతి నాటిక కాదు. దాన్ని నాటికగా పరిగణించి విమర్శించడం అన్యాయం.

ఈ సంస్థ కార్యకర్తల్లో మితిలేని ఉత్సాహం కనుపిస్తోంది. ఈ ఉత్సాహం ఈ ప్రదర్శనల్లో వెలివిరిసింది. ఈ ఉత్సాహానికి తగిన అనుభవం కొందరు కార్యకర్తల్లో జ్యోతిక మాకుంది. అనుభవజ్ఞులు శ్రీ ధర్మారావును అగ్రతలంగా ఎన్నుకోవడంలో విశేషం గోచరమౌతుంది. ఈ సంస్థకు 'సచిత వారపత్రిక' కుభాకాంక్షలు.

అమెరికానుంచి అతిథులు

ఈ వారంలో అమెరికన్ వాణిజ్య ప్రముఖులు కొందరు దక్షిణ భారత దేశ వర్తకులలో భాగంగా హైదరాబాదు వచ్చారు. రిట్జ్ హోటల్లో ఆంధ్రవదేళ వాణిజ్య పరిశ్రమల సమాఖ్య ప్రతినిధుల్లో సమాలోచనల్లో పాల్గొన్నారు.

ఆగస్టు 14 న తేదీ సాయంత్రం రిట్జ్ హోటల్లో సమాఖ్య ఈ ప్రముఖుల గౌర

వార్తం తేనీటి విందు నిర్మాణమేసింది. ఆ రోజునే భారత్ అక్రమి ఎంటర్ ప్రైజ్ అధ్యక్షులు శ్రీ వి. డి. ప్రాప్ కూడా ఈ సమావేశాలకు వచ్చారు. ఈ తేనీటి విందు లోనే వారిని కూడా ప్రధాన అతిథిగా పేర్కొంది సమాఖ్య.

* * *

శ్రీ ప్రాప్ స్వచ్ఛమైన ఇంగ్లీషులో వలభై నిమిషాలు దాదాపు ప్రసంగించారు. ఆయన వెలిబుచ్చిన ఆభిప్రాయాలలో మనం అంగీకరింపక పోవచ్చు. కాని ఆ ఆభిప్రాయాల వ్యక్తికరణలో సాగసు ఉంది. కొన్ని వారాలక్రితం శ్రీ చింతామణి దేశ్ ముఖ్ ఉపన్యాసాన్ని - ఉపన్యాస సారాంశాన్ని 'రాజధాని కబుర్లు' లో అందిచ్చాను. ఈ వారం క్లుప్తంగా శ్రీ ప్రాప్ ఉపన్యాస భాగాలను ఇస్తాను.

అన్నాడు శ్రీ ప్రాప్ ఈ విధంగా : ప్రభుత్వ విధానాల పరిణామా లేవిధంగా ఉంటాయో గమనించకుండా, విధానాలను నిర్ణయించుకొంటోంది నెహ్రూ ప్రభుత్వం. ప్రభుత్వం విజాతీయమే ఎట్టి సమాకారం లభించని కాలంలో పారిశ్రామికము కృషి చేసి పరిశ్రమలు స్థాపించారు. ఆ రోజుల్లో ప్రభుత్వం కలుగజేసుకుంటే బాగున్నా నిపించింది. కాని ప్రభుత్వం ఇప్పుడు వ్యక్తి స్వావ్యవరంగంలో ఎంత కలుగజేసుకుంటూ దంటే—జోక్యం లేకుంటేనే బాగుంటుందనిపిస్తోంది. పన్నులు నూటికి నూరు పాళ్లుంటున్నాయి. ఒకప్పుడు ఇంకా ఎక్కువుంటున్నాయి. ప్రభుత్వం విధించే నియమాలు, నిబంధనలు దేశంలో జీవితాన్ని అరలు అరలుగా విభజింపజేసే ప్రమాదం ఎర్పడుతోంది.

కాని నెహ్రూ ప్రభుత్వాన్ని విమర్శించడం వల్ల ప్రయోజనం లేదు. వారేవో ఆదర్శాలు పట్టుకు వేసుకున్నాడు. వారి వ్యాసనాన్ని రీని మనం కింకించలేం. కాని అధికారుల సంఖ్య విపరీతంగా పెరిగి పోతోంది. ఫోటో రాజకీయ నాయకులు ఉత్పన్న మౌతున్నారు. ప్రజాస్వామ్యం, వ్యక్తిస్వామ్య రంగంలో స్వాతంత్ర్యం—ఈ రెంటిలో ఒకటుంటేనే రెండోది వుంటుంది. డబ్బున్న వారిని పేదవారిని చేయడం వల పేదవారు ధనవంతులౌతారనే అభిప్రాయం ప్రభుత్వ విధానాలు వేస్తూన్న వెర్రితలకు నిదర్శనం.

రిజర్వు బేంకు అధీనంలో విపరీతమైన అధికారాలు చలాయించబడ్డాయి. లాభం కోసం వ్యాపారం చేయడం నీతిమూతలకు విరుద్ధమనే అభిప్రాయం ఒకటి ప్రచారంలోనికి కొనిరాబడింది. కాని ప్రభుత్వ వ్యవస్థ ఒకటి ఈ మ్యూ ర్క్ కోల్ల గూహాలు లాభం గడించినది సంతోషంగా

ప్రకటించారు ఒకరు. వారి అభిప్రాయాలేమటో వారికే తెలియని స్థితిలో ఉన్నారు.

ప్రభుత్వం వ్యాపారంలోకి దిగడం చాల ప్రమాదకరమైన పరిణామాలకు దారితీస్తుంది. లక్షలాది చిన్న వ్యాపారములు రేపు తమ జీవనధృతికై ప్రభుత్వ వ్యవస్థలపై ఆధారపడాలన్నమాట. ఈ విధంగా లక్షలకొలది ఓటా ల తన చేతుల్లో పెట్టుకొంటోంది ప్రభుత్వం. కాని ఈ పరిస్థితి వివాద సంతృప్తరాలంటే ఎక్కువుండదని మీకు హామీ ఇస్తున్నాను.

* * *

శ్రీ ప్రాప్ ఉపన్యాసంలో మధ్యమధ్య వ్యతంత్రపక్ష నిర్మాణానికి ప్రసాదనలు ఉన్నాయి. అది బహుశః సహజమే! శ్రీ ప్రాప్ కి భారత పౌరుడుగా ప్రభుత్వ విధానాలను నిశిత విమర్శకు సురీచేయడానికి హక్కు ఉంది: ఇది కేదండలేము. కాని ఈ విమర్శ విదేశీ హాగులముంగు - ముఖ్యంగా వాణిజ్య ప్రముఖులముంగు చేయడంలో జౌచిత్యం కనపడదు. మనదేశంలో పన్నుల భారాన్ని సురించి ఇతర దేశాల్లోగల అపహాలను ఫోలగించడానికి రాయబారులు ఒక పక్క యత్నిస్తూంటే, పరస్పర వాణిజ్య సంబంధాలకోసం వచ్చిన విదేశీయులముంగు మనవారు ఇట్టి ఉపన్యాసాలుచేయడం సమంజసం కాదని!

* * *

ఆగస్టు పదిహేనవ తేదీ ఉదయం ఈ వాణిజ్య ప్రముఖుల సహాదారు శ్రీ రాయ డిన్ జె. డెర్రిక్, మెస్సర్స్ బి. కింకర్ లాల్ అండ్ కంపెనీ వారి కొత్త హామీ దర్శించారు. ఈ సందర్భంలో కింకర్ లాల్ సంస్థ చిన్న తేనీటివిందు ఎర్పరిచారు. ఈ సంస్థ సజీవ నగర పారిశ్రామిక ఎంటర్ప్రైజ్ లో చిన్న తరహా పారిశ్రామిక సంస్థగా ప్రారంభించబడింది. ఆనుప్రతి సామానులతోబాటు,

గతవారం "శ్రీ. కృ. జ. స్థా" కథలో పోకేలా వహిదా

రోజుకి నూగుకుర్చీల చొరవ తయారేస్తూంది. రోజుకి రెండువందలకుర్చీలవర తయారు చేయాలని ఆశయమట.

భారతదేశంలో కార్మిక వేతనాలు తక్కువని, వ్యవసాయం కాకుండా ఉపయోగించుకుంటే ఇటువంటి వ్యాపారములు అవతకాలంలోనే అమెరికావంటి దేశాల్లో ఎగుమతి చేయగలగతారని శ్రీ డెర్రిక్ అన్నారు.

శ్రీ బి. కింకర్ లాల్ గుప్త, సేల్స్ మేనేజర్ శ్రీ వల్లభశాస్త్రిల సూర్యనారాయణ శాస్త్రి, తదితరులు అతిథికి హామీలో ఉన్న వస్తువులను చూపి, అవి తయారుచేసే విధానం వివరించారు.

‘వేదికల గూరగంప’

‘రద్దీరహదార్లు’: కింగ్ కోత్ కోడ్డు అబ్ద్

రోడ్డులో కలిసిపోల బ్రాఫికీదీపాలు వెలికాయి. మంచి జే! కాని రాకపోకల రద్దీ ఆ జంక్ నలోకంటే అక్కడినుంచి అబద్ కోర్నర్ వరకూ ఉంటుంది. ఆ రోడ్డుపై పడెనగజాలకొక బాలీన్ జవాన్ నిలబడి నిద్రపోతుంటాడు. తిలకోరోడ్డు మెయిన్ గోడ్డితో కలిసే చోట ఈ రద్దీ ప్రమాదాలకు దారితీసేట్టు ఉంటుంది. గన్ ఫౌండ్రీ దిశనుంచి వచ్చేవాహనాలను చేయే తిలపే జవానుకు-అబ్దునుంచివచ్చి తిలకోరోడ్డుకు పోయే వాహనాలు, తిలకోరోడ్డునుంచివచ్చి గన్ ఫౌండ్రీ దిశ పోయే వాహనాలు రెండూ ఒకదానిలో ఒకటి చొప్పుకుపోయే ప్రమాదాన్ని సురించడంలేదు. ఇక్కడ ఇంతవరకూ రోడ్డు ప్రమాదాలు జరగనందుకు మూక ఉమ్మడిగా నేముడికి కొబ్బరికాయల కొట్టించే ఎర్పాట్లు చేయించాలి.

‘కుంభకర్ణుడి పునర్జన్మ’: బ్రూక్

బజార్ నుంచి హనుమాన్ లెక్కి దిశ పోయే రోడ్డంతా గోతులుగా త్రవ్వ చేయబడింది. ఆ సందు బాగుచేస్తున్నంగకు సంతోషం. కాని అటూ ఇటూ ‘రోడ్ రోడ్’ వంటి బోర్డులు తగిలించడం వ్యామం. ఎర్రరెండాల వంటివి తగిలించడం సమంజసం. ఇదే విధంగా, మల్టన్ బజార్ (కందస్వామి మార్కెట్) ప్రాంతం నుంచి బజే చాడి వద్దకు పోయే రోడ్డుపై కూడా. పొరపాటున ఆ దారిన పోయే కార్లకు వెనుతిరగడానికి కూడా చోటులేదు. వెలుకొద్దీ రోడ్డు బాగుచేసే నగరపాలక సంఘం ఈ మాత్రమేనా చేయక పోలే ఎలా?

(48 వ పేజీ చూడండి)

చాటలను

రై నమ్మకాదా శక్తిరే చేయ." "ఏమిటాయ్ నుబ్రహ్మణ్యం?" అని నేను అడిగాను. "నుబ్రహ్మణ్య, వాళ్ళ దైవర గా చేరి చివరికి బస్సురై న్నకాదా నడిపాడు. మా తాత. రై న్న ఎందుకు శక్తిరే చేయ రయ్యై రామలింగం?"

ప్రేమననుంచి ప్లాండ్ కట్టకు చేరలప్పటికి బస్సు అసలు రారేదని తెలిసింది. నుబ్రహ్మణ్యం ఈ మాత్రానికేవా ఇంత తొందరపడి వచ్చినదని విసుక్కుంటూ ఒక చిన్న కిక్కిరింపుదగ్గరకు వెళ్ళాడు. నేను కూడా అతనిని అనుసరించాను. మేమిద్దరమూ అతని తొలికి వెళుతున్నాము. ఇద్దరం ది. ఎన్.సి. పరిశీలు (వానీ కలితలకొసం ఎగురు మానున్నాం. ఆ తొలికి వెళ్ళి పం వా కిని మొదటివారి అతనుకూడా కొన్ని సంకర్షణలుగా వెళ్ళిపం మనిచేగాడు, వాళ్ళవార్యంత ఇక్కడికి వచ్చేయడంత. ఆ తొలు వెళ్ళాలంటే ముందు రైలులో కొంత దూరం వెళ్ళి, అక్కడినుంచి బస్సులో ప్రయాణం చేయాలి. కొన్ని కారణాల వల్ల తొలికి వెళు ఇక్కడికి వెళ్ళటానికి నిలులేడు.) కిక్కిరింపువాడిని రెండు పోదాలు కొట్ట మని వెళ్ళాడు నుబ్రహ్మణ్యం. అతను నుబ్రహ్మణ్యంవెళ్ళు ఇద్దరూ చూసి, "నన్ను మర్చిపోయినట్లున్నావే, నుబ్ర హ్మణ్యం గారూ!" అన్నాడు ఇతను కొంచెం రికమకపదనకర్తాత నుడుపలాడు.

"నువ్వేవా, రామలింగం! ఎవరో అనుకు న్నాను! ఎవరవ్వటినుంచి? రామవాధంగారి దగ్గర చూశావా? ఏమిటి?" అని గుంపు అడిగాడు. రామలింగం పోదా కొట్టి అందిస్తూ.

"రెండు సంకర్షణ లయిందండీ" అన్నాడు. పోదా పొంపు కట్టకంకా అగాను.

"అసలు రావడమే మా నేకారమండీ నుబ్ర హ్మణ్యం గారూ?" అని రామలింగం అడి గాడు.

"అవునయ్యా! మా వాళ్ళంత ఇక్క డికి వచ్చేవారుగా! మరి నువ్వై ఇక్కడికి ఉంటున్నావా?" అన్నాడు నుబ్రహ్మణ్యం. కిక్కిరింపుదగ్గర వాకు కొంచెం విసుకు పుట్టించింది. చక్కటి జరిగి బస్ ప్లాండ్ కై వెళ్ళ మాస్తూ నుంచున్నాను. రామలింగం నే నెవరో నుబ్రహ్మణ్యం అడిగి రైలును కుంటున్నాడు. ఒక చిన్న క్షణంలో నుంచి కొంచెం అల్లరి బయటపడింది. ఇంతలో గట్టిగా అడుస్తూ ఇద్దరు బయటికి వచ్చారు. వారిలో ఒకరను క్షణంలో పనిచేసేమనిషి అని రైలున్నా నేఉంది. రెండో న్నట్టిలావుగా, వాళ్ళిక్కడతో, నుండిరే

కనగో పొట్టిగావేయించిన (కావుతో కాదే అనిపిస్తున్నాడు. కనుకూడా ఎరగా ఉన్నా యేమనని నాకు అనిపించింది. "పోవయ్యా! అంతేగా తక్కువయింది! మనోహరిస్తారే!" అని కనుకకుంటున్నాడు. జనం మట్టా పోవయ్యాను. "మా నుబ్రహ్మణ్యం గారూ? వాడెవరో తెలుసా? నుబ్రహ్మణ్య!" అని

ఎ. పుల్లయ్య

రామలింగం అనటం విన్నాను "ఏమిటి? నుబ్రహ్మణ్య! అతి నేదో బస్ పర్వీన్ నకు ప్రభుత్వాన్ని దని విన్నా నే!" అని నుబ్రహ్మణ్యం ఆశ్చర్యంగా అడిగాడు. "ఎన్ని నో నారెండి!" అని రామలింగం ఏదో చెప్పబోయే, నీగ రైలుకోసం వచ్చిన వారి కెవరికో నీగ రైలు నందించాడు. అంత తాగి చెబో న్నాడండీ. ఇప్పుడు దైవింగ

"చివరికో న్నా తాకుడెక్కువయిపోయి తొలికి ఏక్కి దైవింగ్ చేయడం మొలు పెట్టాడు. ఇక్కడి ఇన్ స్పెక్టర్ గారు నేను వెంటించి రై న్న కొట్టిం చేకారం డీ. ఆయన్ని దంపేస్తానని నుబ్రహ్మణ్య కొన్ని కోణాలు గలంకుకూడా చేశాడండీ." నుబ్రహ్మణ్య పోటాట ఇంకా ఎక్కువయి వట్టుంది. జనం తాగా మూగిపోయారు. అర్రావులు, మంపరింపులు, రిల్లు వినిపి స్తున్నాయి. మేముకూడా అటవర్సా. నుబ్రహ్మణ్యను చూస్తే అక్కడివారికి కొంచెం భయ మేమో ననిపించింది. చుకావుగా జనం గోల తగి పోయింది. ఒక నడ-ఇన్ స్పెక్టర్ గూ, కాన్ స్టేబిల్ గా జవాబ్ని అందిస్తూ లోపలికి తో ముకొనివస్తున్నారు. "ఏమిటా గొడవ?" అని గట్టిగా అరిచాడు పట్-ఇన్ స్పెక్టర్. అతనుకూడా లావుగా, బలంగా ఉన్నాడు. వాళ్ళిక్కర్ ఇన్ స్పెక్టరుడత అటలాగ నుంచునివుంది. నుబ్రహ్మణ్యను జబ్బువు దుప్పటని మర్చి అడిగాడు. నుబ్రహ్మణ్య

ఇంతలో గట్టిగా అరుస్తూ ఇద్దరు బయటికి వచ్చారు.

ఆంధ్ర సచిత్ర వారపత్రిక

కథారచయితలకు మహదవకాశం

ఆంధ్ర సచిత్ర వారపత్రిక 1-11-59 తేదీకి దీపావళి ప్రత్యేక సంచికగా వెలువడుతుంది. ఈ సంచికకు ముఖ్యాకర్షణగా కథలపోటీ నిర్వహిస్తున్నాము.

మొదటి బహుమతి రూ. 75/-

పోటీ నిబంధనలు:

1. పోటీకి ప్రవేశ గ్రహము లేదు. ఎవరైనా పాల్గొనవచ్చును.
2. కథలు వారపత్రికలో 5 పేజీలకు మించరాదు.
3. రచనలు స్వతంత్రమైనవై ఉండాలి. వివిధయంబులైనా కథ వ్రాయవచ్చును.
4. 8-10-59 తరువాతవచ్చే కథలను పోటీకి స్వీకరించము. తోస్తే మామూలు సంచికలలో ప్రచురిస్తూ ఉంటాము.
5. నిరాకరించిన కథలు తిప్పి పంపగోరువారు తగిన ప్రాంతముల కథపోపాటే పంపాలి.
6. కథలు కాగితానికి ఒకవైపునే వ్రాసి పంపాలి.
7. పోటీలో పెన్ని కథ లేనైనా ప్రచురిస్తామని ప్రచురిస్తూ ఉంటాము.

అక్టోబరు 3 లోగా కథలు మాకు చేరాలి.

తిరగబడతాడేమో ననుకున్నానుకొని విడిలిండుకుని మాత్రం అవతలికి వెళ్ళిపోయాడు. సబ్-ఇన్ స్పెక్టర్ హోటల్ వాడికి విదూరమవుతున్నాడు.

“అయినేండి ఇన్ స్పెక్టర్ ప్రసాద్ గారు” (రామలింగం చెప్పిన పేరు ఇది కాదు; ఇక్కడ మార్చివేణాను) అని మానెంటేనే వచ్చిన రామలింగం మెలిగా చెప్పాడు.

“సుబ్బయ్య! లాకప్ లో పెట్టిస్తా బాగ్రత్త! వాసీ అనుకుంటే...” సబ్ ఇన్ స్పెక్టర్ అరిచాడు. కానిస్టేబుల్ జనాన్ని మండిలిస్తూ ఉండగా బస్సు పెద్దచప్పుడుతో వచ్చింది. రామలింగం మాతో బాటువచ్చి సామాను ఎక్కించడానికి సాయపడ్డాడు.

“కొట్టు చూసుకోవయ్య” అంటే కూడా దినలేదు. సుబ్రహ్మణ్యం టిక్కెట్టుకొంటూ వుంటే నేను రామలింగానికి పోదాడబ్బు

లిచ్చాను. సుబ్బయ్యగోడవ బాగా తగ్గి పోయింది. పోలీసువా రిద్దరూ బస్ వైపు వస్తున్నాడు.

“చాలా స్పీడ్ లో అంటే ప్రసాద్ గారు. ఈ చుట్టపక్కల ఆయనంటే హాట్ అండ్ రీజి—ఈయనే లేకపోతే సుబ్బయ్య ఏం చేసేవాడో” అన్నాడు రామలింగం తొందరగా. సుబ్రహ్మణ్యం కూడా వచ్చాక మేము ముగ్గురం రామలింగం కొట్టువెళ్ళుకు వెళ్ళాము.

“ఇప్పుడేం చేస్తున్నాడో యితని రామలింగం?” సుబ్రహ్మణ్యం అడిగాడు. సుబ్బయ్య భార్య మేము వెళ్ళే ఊరుదగ్గర తనలాగే చిన్న కిళ్ళీ గుకాణాన్ని నడుపుతున్నదని రామలింగం చెప్పాడు.

కొంత సేయిన తర్వాత రామలింగంతో చెప్పి మేమిద్దరం బస్సు ఎక్కి దానికిని వెళ్ళాము. సుబ్బయ్య త్వరత్వరగా మావైపు వచ్చి సుబ్రహ్మణ్యానికి నమస్కారం

చేశాడు. “జాపకముందండీ?” అని బొంబులు గొంతుతో సుబ్రహ్మణ్యాన్ని పలకరించాడు. సుబ్రహ్మణ్యం కొంచెం ఖంగారు పడ్డా చిరునవ్వు తెచ్చుకుని “లేకం” అన్నాడు.

“మన ఊరికేనా?” అని సుబ్బయ్య అడిగాడు.

“అవును.”

“నాక్కూడా ఒక టిక్కెట్ కొనివ్వండియ్యా! మన ఊరినతల దిగిపోతాను”

ఒకక్షణం అనుమానించి “సరే”నన్నాడు సుబ్రహ్మణ్యం. సుబ్బయ్య నావై పొకసారి చూసి డ్రైవర్ సీటుదగ్గరకు దిగిచరిచి వెళ్ళాడు: సబ్ ఇన్ స్పెక్టర్ మావైపు రావడం వల్ల నేనని గ్రహించాను. కనీ ప్రసాద్ కండ్లకర్ తో తను కూడా వస్తున్నట్లు చెప్పి టిక్కెట్ కొనబోతున్నాడు. కండ్లకర్ వద్దన్నా దినకుండా, టిక్కెట్ డబ్బు ఇచ్చాడు

★ పాత బస్సు ★

“మన సీటు ముందర. చారా!” సుబ్రహ్మణ్యం పిలిచాడు. కానీ మేము వెళ్లేటప్పటికీ సుబ్బయ్య సీట్ లో ఉన్నాడు.

సుబ్బయ్య జంకుతూ, “సుబ్రహ్మణ్యం గారూ! బస్ లో ప్రసాద్ గారొస్తున్నారు. నే నిక్కడే కూర్చుంటానండీ,” అన్నాడు. నాక్కూడా లోపలే కూర్చుంటా మనిపించి సుబ్రహ్మణ్యంతో చెప్పాను. ఏమనుకున్నాడో సుబ్రహ్మణ్యం వెంటనే ఒప్పుకున్నాడు. సుబ్బయ్య నావైపు చూసి చిరునవ్వు నవ్వాడు. డ్రైవర్ సీటుకి ఆనుకుని ఉన్న దానికి ఎదురుగా ఉండే సీటులో నేనూ సుబ్రహ్మణ్యం కూర్చున్నాము. మాకు ఎదురుగా ఉన్న సీట్ లో చివరగా, కిటికీ దగ్గర సబ్ ఇన్ స్పెక్టర్ ప్రసాద్ కూర్చుని ఒక వక్క పొట్లాన్ని జాగ్రత్తగా విప్పకున్నాడు. బయట కాన్ స్టేబిల్ నుంచి ఉన్నాడు.

బస్ నిండగానే కండక్టర్ తలవేళాడు. పాతిబస్సు కాబట్టి వెంటనే స్టాప్ అవలేదు. సుబ్రహ్మణ్యం పక్కన ఒక ముసలాయన కూర్చుని ఉన్నాడు.

“ఘాట్ సెక్స్ అన్నావు, ఈ బస్సు కొండలమీద వెళ్తుందంటావా?” అని సుబ్రహ్మణ్యం అడిగాను.

“ఈ ‘ఘాట్’ లో ఇంకా కొన్ని పాతిబస్సులే నడుస్తున్నాయి. అయినా ఇంకా ముప్పై ముప్పై రోడ్లు పెద్ద ఘాట్ సెక్స్ నీలో లేదులే” సుబ్రహ్మణ్యం బస్సు మోత వేసే విషయం గురించి కొంచెం గట్టిగా చెప్పాడు.

రెండు మూడు చోట్ల ఆగిన తర్వాత ఘాట్ సెక్స్ నీలోకి వచ్చాము; డ్రైవర్ గియర్ మార్చడం చేత అసలే ఎక్కువగా ఉన్న ఇంజన్ శబ్దం మరింత పెరిగిపోయింది. బస్సు కుదుపుమీద సుబ్రహ్మణ్యం విసుక్కున్నాడు. నేను ‘ఈ’ కొడుకూ కిటికీలోనుంచి క్రమంగా మారమైపోతున్నా

బయట ప్రదేశాన్ని, లోయలను చూస్తూ ఉన్నాను. ఆ రోడ్డులో అట్టే వంపులు లేవు. బస్ లోవాంతా ఏవేవో మాటాడుకుంటున్నారు. సబ్ ఇన్ స్పెక్టర్ గారు కనుకున్నాడంటే చూసినాక్కూడా నిగ్రహిస్తుంది.

ముందుకు పడేసలయి మెళుకువ వచ్చింది.

“ఇక రోడ్ కిందకి దిగుతుంది. మళ్ళీ అవతల కొండమీదకి వెళ్ళిన తర్వాత పైకి వెళ్తుంది. చూడు” అని సుబ్రహ్మణ్యం చూపిస్తున్నాడు. “వాటి రెండింటి మధ్యా చిన్న బ్రిడ్జి ఉంది. అక్కడ్నుంచి మాంచి ‘వ్రాస్’ చూడొచ్చు.”

కొందఱు ప్రయాణీకులు మేమున్న ఎత్తును గురించి, క్రింది లోయలను గురించి మాటాడుకుంటున్నారు. రోడ్డుకు ఒక వైపు చెక్ కి యబడిన కొండచరియ, మరొక వైపు అకాథం; బస్సు వేగం చాలా ఎక్కువగా ఉన్నదేమనానీ అనిపించింది నాకు. సబ్ ఇన్ స్పెక్టర్ గారు కూడా వెనక్కి తిరిగి డ్రైవర్ తో వేగం తగ్గించమని చెప్పారు. అతడు తల ఊపాడుకొని వేగం తగ్గలేదు. కొంచెం ఎక్కువ అయినట్లు కూడా ఉన్నది. కొంచెం ఖం గాగా డ్రైవర్ వైపు చూస్తున్నాను ప్రసాద్ గారు. నేను ముందుకు వంగి చూశాను. డ్రైవర్ ఊరికి నొక్కుతున్నాడుగాని “చేక్” పడటం లేదు! బస్ వేగం మరింత ఎక్కువ అయింది.

“హండ్ బ్రేక్ వెయ్యవయ్యా” అని ప్రసాద్ గారు గట్టిగా చెప్పారు.

“అది కూడా పని చేయడం లేదండీ” సుబ్బయ్య జవాబిచ్చాడు. ప్రయాణీకులలో కొంచెం అసమీతం ఏర్పడింది. ఏమిటని కొందరు అడిగారు. కొందరు గోల చెబుతూ మొదలు పెట్టారు. డ్రైవర్ ముందు అదంతా నుంచి రోడ్డు మావైపు గావడం మానేసినా కూడా భయం చేసింది. ‘స్పీడ్’ నలభై దాటి పోయింది

“సెకండ్ గియర్ లోకి మార్చవయ్యా” అని సుబ్బయ్య అరవటం నాకు విపదించి! గియర్ కడివి గట్టిగా లాగాడు డ్రైవర్. అది ఊడిపోయి చేతిలోకి వచ్చింది! సుబ్బయ్య దాన్ని లాక్కుని బయటికి విసరి వేశాడు. డ్రైవర్ భయపడినా రోడ్డు వంపుల నెలగో తప్పి వేస్తున్నాడు. ప్రతి వంపు దగ్గర ట్రైలు పెద్ద చప్పుడు చేయటం, బస్సులో మేముందరం సీటు మీద నుంచి జారిపడిపోయినంత పని జరగడం—పడిపోకుండా పట్టుకుని కూర్చున్నాం.

సబ్ ఇన్ స్పెక్టర్ డ్రైవర్ తో ఏదో మాటలాడుతున్నాడని అనిపించింది.

కొట్టి ఆపమని చెప్పాడని తర్వాత తెలిసింది. కానీ డ్రైవర్ వివేచితిలో లేదు. అది కాక ఆ వేగంలో చరియకు గుడ్డి నే ఎదురుగా నున్న లోయలోకి దూకి పోయే వాళ్ళ మేమో. ఇంజన్ మోతతో ప్రయాణీకుల గోల కూడా కలిసిపోయింది.

“సుబ్బయ్యా!” అని ప్రసాద్ పిలవడం మాత్రం వినిపించింది. అతనితో ఏమి చెప్పాడో తెలియలేదు. సుబ్బయ్య విన్న తర్వాత, కాదన్నట్లు తల అడ్డంగా ఆడించాడు, భయంగా, ఆశ్చర్యంగా. ప్రసాద్ ముఖం కండిపోయింది. ఇంకా అరవడం మొదలు పెట్టాడు. సుబ్బయ్య సరేనన్నట్లు తలను ఆడించి డ్రైవర్ చెవిలో ఏదో అరిచాడు. ఇతనిలాగా మొదట కాదన్నా తర్వాత ఒప్పుకున్నట్లు కనిపెట్టాను. తిలుపు తీసి ఫ్లోక్ బోర్డు మీదకు దిగి నుంచున్నాడు. అతను దిగుతూ ఉండగానే సుబ్బయ్య పీరింగ్ తీసుకున్నాడు.

కొందఱు ప్రయాణీకులు బయటికి దూకుతామని విప్లవం మొదలు పెట్టారు. కండక్టర్ వారిని కష్టంతో వారిస్తున్నాడు. మావక్క సీటులో ఆయన, “ఆ సుబ్బయ్య కిచ్చారేమిటి” అని అరవడం, మరి కొందరు అదే విధంగా అడగడం జరిగింది.

“ఎవరన్నా మాటాడితే చంపేస్తాను!” అని సబ్ ఇన్ స్పెక్టర్ గారు గరించారు. “ఏ.....న్నా కదిలే తల పగలగొట్టాను! ...స్తాను, జాగ్రత్త!” ఆయన ముఖం కండి పోయింది. ఈ అరుపుతో వాళ్ళి గొడవ బాగా తగ్గిపోయింది.

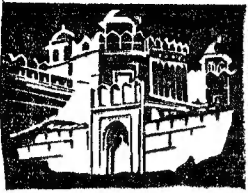
“ఈ బస్సు మామూలుగా ఆగదు. అవతలి కొండకి...” అంటూ ఉంటే బస్సు ట్రైలు మోతతో తిరిగి ఆయన క్రింద పడిపోయిందే పని అయింది. “...అవతల కొండకి నున కొండకి మగ్గు ‘బ్రిడ్జ్’ ని చాలా దూరం నుండి వెళ్తుంది కాబట్టి అదే ఆగి పోతుంది,” అని ఎలాగో అరిచాడు. నేనూ సుబ్రహ్మణ్యం ఒకళ్ళ ముఖాన్ని ఒకళ్ళం చూసుకున్నాం. సుబ్రహ్మణ్యం ఏమో చెప్పాడుగాని, గాలి హోరులో, ఇంజన్ మోతలో నాకు విపదం లేదు.

ప్రతి ములుపు దగ్గర బస్సు విరిగిపోయే టంతో కుదుపు కలుగుతూనే ఉన్నది. వంతెన దూరంగా తెలగా కనిపించింది. ఇంకొక మెలు దూరం ఉండి వుండవచ్చు. అప్పుడే అస్పష్టంగా మరొక బస్ హంస విపదించింది. ప్రసాద్ కూడా అదిరిపోయి అవతలి కొండ వైపు చూశాడు. రోడ్డు వంతెన చాలాగానే కొంచెం దూరం వెళ్ళి తర్వాత కొండను మట్టి అవతల వైపు అదృశ్యమై పోయింది. మళ్ళీ హంస విపదించింది. మాకందరికీ అదే ఆలోచన కలిగింది. ‘మాకంటే అవతలి కొండ

మన్మథ కళం
అక్బర్ కాలిగ్రఫీ
కలములనే
వాడండి.

అక్బర్ కాలిగ్రఫీ
పెన్ వర్క్

న్యూఢిల్లీ లేఖ

శిక్షణ

తలోరితిగా ప్రజాస్వామ్యానికి భాష్యం

ప్రజాస్వామ్యం!

ఈ వారం కూడా 'ప్రజాస్వామ్యం' ప్రదర్శనకాలలో ప్రత్యేక వస్తువులాగా ప్రకాశిస్తున్నది. ప్రజాస్వామ్యపథంలో ప్రవేశిస్తున్నది.

ముఖ్యంగా భారతప్రధాని ద్వపీలో అది ఒక రాజకీయ 'మతం.' అంటే అనౌక విశ్వాస పాత్ర మైన వ్యవస్థ. ఇంతెందుకు? ప్రధాని మాటలే మాడండి.

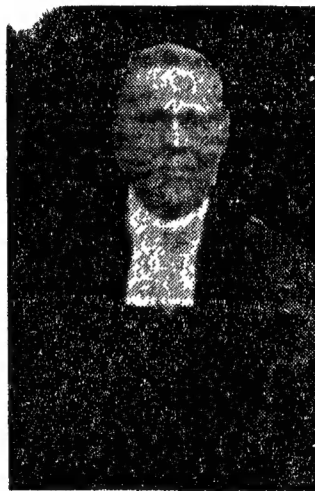
"ప్రజాస్వామ్యం కేవలం రాజకీయ, ఆర్థిక విషయాలకు సంబంధించినదేకాదు, మానసిక మైనదికూ. రాజకీయ ఆర్థిక రంగాలలో అందరికీ సమానత కాకపోయినా కల్పించడం దాని లక్ష్యం. వ్యక్తి స్వేచ్ఛను కాపాడి, వైయక్తిక శక్తి సామర్థ్యాలు అభివృద్ధి కావడానికి ప్రజాస్వామ్యం దోహదం చేస్తుంది. స్వక్రియలతోగాక పరక్రియలను, తనతో భేది చేసే పరభావభోరణులను సహించి సానుభూతి చూపడం దానికి సహజం, సత్య స్వేచ్ఛకా నిరతి. ప్రజాస్వామ్య సిద్ధాంతంలో ఉన్నది. మన రాజకీయ ఆర్థిక సమస్యలను ప్రజాస్వామ్యంలో ఒక మానసిక భావభోరణిలో అర్థం చేసుకుని తీసుకోవచ్చును."

ఇక కమ్యూనిస్టులు. వీరి దృష్టిలో ప్రజాస్వామ్యం ఒక రాజకీయ విధానం, మన దేశంలో బలప్రయోగంతో అధికారం పొందగలగడం చేసుకోవడం అస్వామ్యమని గ్రహించారు వీరు. ఇటీవల అమృతసర్ లో జరిగిన సమావేశంలో కమ్యూనిస్టులు కొత్త కార్యక్రమం ఒకటి రూపొందించుకున్నారూడా. ప్రజాస్వామ్య పద్ధతులద్వారా అధికార పీఠంపై తిష్టవేయడానికి తగిన విధానాలు వీరి నూతన కార్యక్రమావళిలో నిర్ణయించారు. ప్రణాళికాబద్ధమైన పాలనా వ్యవహార మంటూ వారికి లేనేలేదు. చట్టసంబంధమైన పరిపాలనగానీ, సర్వవ్యక్తి సమావేశ్యంగానీ వారికి 'కొరకబడని మేటికవియ్యం మీ!' వారి 'ప్రజాస్వామ్యానికి అర్థం చేయ, అధికమ్యానిస్టుల 'కొరకు, యొక్క, చేత' ప్రభుత్వం. మున్ను లోక సభలో ప్రధాని చాలా సమయంగా నేర్పొన్నట్లు 'తండ్రిని చంపిన

కొడుకు అనాధిశువునని ప్రభుత్వ రక్షణ కొరకమే' వీరి ప్రజాస్వామ్యం! కేరళ విషయం ప్రస్తావించిన ప్రధాని పై వింగళా అభివర్ణించాడు.

'మనుషులు పోయినా మాటలు మిగులు తాయంటారు. ఒక్కోరు చేసిన దుష్కర్మలు వారు పోయిన తర్వాతకూడా అలా నిలచి పోతాయి. కేరళ సక్రమ పునాగతికి కమ్యూనిస్టుపాలనవల్ల వాటిలిన నష్టం ఇంతటితో తీరదేకాదు.' ఏస్సో పూర్వీకాకాఫా యనా కనీసం కొన్ని నెలలుగా పడుతుంది ఈ నష్టం తీరడానికి కేరళలో కమ్యూనిస్టుపాలన మాసిఅయినా ఇప్పటికయినా మనదేశంలోని ఇతర ప్రాంతాలు మేల్కొంటాయా అనేది పెద్ద ప్రశ్న! గైల్స్, తంతి తపాలాశాఖ, బ్యాంకులు మొదలయిన ముఖ్య సంస్థలలో నడిచిన పెరిగిపోతున్న కమ్యూనిస్టు పలుకుబడిని తగ్గించడానికి ఈ గుణ పాతం ఉపయోగం కాగలదా?

ప్రజాస్వామ్యపద్ధతులలో ప్రమాణాలు చేసి అధికారికం అధిష్టమన్న కాంగ్రెస్ వారు భూతం ఏంచేస్తున్నాడు? శిష్టమైన ప్రజా

ఆగస్టు 22 వ తేదీన తమ 78 వ ఏట కీర్తిశేషులైన అస్సాంగవర్మరు శ్రీ నయ్యడ్ భుజి అరీ.

స్వామ్య మూలసిద్ధాంతాలనే నిర్లక్ష్యంగా (గ్రోసిరాజంబున్నాడు! ఉత్తరప్రదేశ్ లో చూడండి ఒక్కసారి—గాకాల్ లు, అని క్యాస తీర్మానాలు లేకుండానే పార్లమెంటు వున్న అవిశ్వాసం ప్రకటిస్తున్నాడు బహిరంగంగా, తనపక్షంలో మెజారిటీ వరం తనపై అవిశ్వాసం ప్రకటించినగని తెలిసి కూడా పార్లమెంటుకు మిన్నకున్నాడు! సిద్ధాంతిత్యా చేయవలసినట్లు—తానె రాజీనామా సమర్పించలేదు! అనూచానంగా వస్తున్న రాజకీయ తంతం 'విభజించి మూతం ప్రవేశ పెట్టా' దామన.

ఇకపోతే కాంగ్రెస్ హైమాండ్ వారు అటు బయటికి వచ్చినవారిపై క్రమశిక్షణదర్శి తీసుకునే విషయమే ఆలోచించనూలేదు—ఎందుకు తీసుకోరాదో విచారించనూలేదు—కానసభను అనుభులో పెట్టడమీ, రాజీనామాచేతుడమీ తేల్చుమని ముఖ్యమంత్రిని ఆదేశించలేదు. మళ్ళీ ఇక్కడకూడా (హరే) కృష్ణ (మహతాత్) లీలలు అవసరమని, అవశ్యమని వారు భావిస్తున్నట్లున్నది. ప్రతిపక్షాను బలహీనం చేయడానికి పదవివ్యాపారాలను విలచి మంత్రి వర్గం నిర్మించడం వీరి యెత్తు! అప్పుడే మొత్తంమీద యిద్దగు కేంద్ర మంత్రులు లక్ష్మోకు పరుగులు పెట్టారు. అందులో పండిట్ మాలికు అప్పుడే 'లక్ నోటి, వారలేవో' పాత్రీకీయులకు అందించారు కూడా!

ప్రజాస్వామ్య వ్యవస్థ పడుతున్న అతగతంలో ఇకకాంక్ష. రెండోది మొన్నలోక సభలో రేడియోలో విలు చర్చలో జరిగింది. ఈ విలుపే తుదినిర్ణయం తీసుకోడానికి ఎన్ని నెలలలో పట్టింది. సామాన్యంగా చర్చకు పెట్టేమంటే విలులన్నీ కేంద్ర మంత్రిమండలి ఆమోదించి ఉంటుందని ఆధ్యాత్మిక. అలాగే రేడియోలో కాలేజి విలుకూడా మంత్రిమండలి ఆమోదించి ఉంటుందని లోక సభికులు భావించారు. విలుపై చర్చ అయినాకూడా స్పష్టం విలుకు ఉపసంహరించుమని ఆలోచించుత్రీ కీర్తార్య ర్మకకు 'జై శిక్షణ' కూడా వందలబడింది. మళ్ళీ మంత్రిమండలి సమావేశం ఇందు

సిక్కిం లాటరీ

(సిక్కిం గవర్నమెంటువారి వలస ఇండియా గవర్నమెంటువారి వలస అనుమతి కలిగినది.)

రూ. 150,000 యొక్క గ్యారంటీ ప్రయోజనం

మొదటి ప్రయోజనం రూ. 75,000. ఇంకా 786 యితర ప్రయోజనాలు.

ముగింపు తేదీ 30-9-59. దా తేదీ 14-10-59

టిక్కెట్లు వెల రూ. 1-15 న. పై.

7 టిక్కెట్లు రూ. 6-25 న. పై. 16 టిక్కెట్లు రూ. 12-50 న. పై.

కలికోట కాలేజీ లాటరీ

(సిరిస్సా గవర్నమెంటువారి అంగీకారము పొందినది)

రూ. 1,70,000 యొక్క ప్రైజ్ ప్రయోజనం

మొదటి ప్రయోజనం రూ. 85,000 లు. రెండవ ప్రయోజనం రూ. 30,000 లు

ఇంకా 820 యితర ప్రయోజనాలు.

ముగింపు తేదీ 30-9-59. దా తేదీ 18-10-59

టిక్కెట్లు వెల రూ. 1-15 న. పై.

7 టిక్కెట్లు రూ. 6-25 న. పై. 16 టిక్కెట్లు రూ. 12-50 న. పై.

సెంటు పాల్యు ఛారిటీస్ ఫండు

(రీహల్ గవర్నమెంటువారి అనుమతి పొందినది)

రూ. 88,6 ప్రయోజనం

మొదటి ప్రయోజనం రూ. 18,500 లు. రెండవ ప్రయోజనం రూ. 7000 లు.

మూడవ ప్రయోజనం రూ. 4500 లు. ఇంకా 144 ప్రయోజనాలు.

4 టిక్కెట్లు వెల రూ. 1-15 న. పై. 28 టిక్కెట్లు రూ. 6-25 న. పై.

64 టిక్కెట్లు రూ. 12-50 న. పై.

ముగింపు తేదీ 15-10-59. దా తేదీ 18-11-59.

ఈ వలస టిక్కెట్లు కొని ఆసక్తి కలిగిన ప్రయోజనం పొందివున్నారు. మీ అదృష్టాన్ని పరీక్షించుకోవడాకు మీరు కూడా నేతే మాకు M. O. పంపి పై మాకు రకాల టిక్కెట్లు పొందండి మీకు M. O. లు ఎంత తొందరగా పంపిస్తే అంత త్వరగా - ఆకాఫంగం లేకుండా అంత తొందరగా మీకు టిక్కెట్లు అందును.

సాళం కామరాజు,

కార్యకర్తల మాతృక, విజయవాడ-1.

న్యూఢిల్లీ లేఖ

నిమిత్తం ఏర్పాటు చేసిన తెలియజేసు.

మరి ఉండే సేతుంది తృప్తి కౌంట్. రహదారులకు, రైల్వేలకు మధ్య కొన్ని గొడవలున్నాయి. రెండుకొఖలు ఇద్దరు సమర్థులూ బలవంతులైన మంత్రులు-శ్రీ ఎస్. కె. పాటిల్, శ్రీ జగ్ జీవన్ రామ్ల చేతుల్లో ఉన్నాయి.

ప్రయాణీకులకు మరింత అకర్షణీయంగా పోయినా గుఖంగా ఉండేట్లు రైల్వేల ప్రయాణ వసతులను అభివృద్ధి చేయడానికి శ్రీ జగ్ జీవన్ రామ్ నిరాకరిస్తున్నారు. రహదారి బట్టా దాని మీద చాలా అంటారు ఆయన. అప్పుడు దక్కిన వ్యయవ్యే పోయినా ఉండేనే ఉండేవాయి! బొటాబొట్టిలో రహదారి వసతులు సమగ్రంగా అభివృద్ధి పరచాలంటారు శ్రీ ఎస్. కె. పాటిల్. జాతీయ రహదారి ధావం ఒకటి సమగ్రంగా రూపొందించడానికి ఇటీవలనే ఒక కమిటీ నియమించబడింది - కమిటీ అసభికార్ డైరెక్టర్ శ్రీ కె. సి. నియోగి నియోగిందారు శ్రీ పాటిల్. శ్రీ నియోగి ప్రస్తుతం ప్రభుత్వ కాలలో ఎక్కడా లేని అసభికార్ ప్రముఖుడు. ఇక్కడే ఉండి తనూ అంత.

కాంగ్రెస్ వారిలో సహా అసభికారులంతా రహదారుల అభివృద్ధిని కోరుతూ రైల్వేలను విమర్శిస్తున్నారు. శ్రీ ఎస్. కె. పాటిల్ అసభికార్ ప్రముఖులను సమాలోచిస్తున్నారు. శ్రీ జగ్ జీవన్ రామ్ కమిటీని రైల్వే హిరెఫలయిన అభికార్ ప్రముఖులతో నింపేవారు. సమస్య జటిలం అయింది.

ప్రభావశక్తికలగ్న ప్రభుత్వాన్ని అవసరం వారిగవర్నమెంటు విమానాల సర్వీసునుంచి తొలగించాలనే గొడవ. భారత దేశంలో AVRO రకం విమానాల తయారీకి ఒక ప్రసిద్ధ బ్రిటిష్ సంస్థతో రక్షణ మంత్రిగారి మాసారంధంలో ఒప్పందం కుదుర్చుకున్నారు ఇంకా దీనిని విమాన సర్వీసు (Air Force) వారు ఆమోదించాల్సి ఉంది. ఈ విమానాల తయారీలకు ఉన్న పెద్ద ప్రయోజనం ఏమిటంటే ఐకాంట్ విమానభాగంలో నూటికి ఎనిమిదవంతులు దీనికి పనికిరావం. వరప్సరం మార్పుకోవచ్చు. ఈ బ్రిటిష్ సంస్థవారు ఇంతవరకు ఈ ప్రయాణీకుల విమానాల తయారు చేయనేలేదట. బయట విమానాల నిర్మాణాభివృద్ధికి మన రక్షణ మంత్రిత్వశాఖ రాగా తోడ్పడుతున్నదన్నమాట! రమ్యన్ కెట్ విమానాలూ, అమెరికాలో పోయింగ్, డకోటా ప్రయాణీకుల

కాలేట్

చేబి పౌడరు

పిల్లల
చర్మమును
చాల సుఖముగా
నుంచును!

ముతానందలహరి

స్రిమాల్ చీకట్ల అప్పారావు, పక్కా
భాడి చెవిలో జోరిగలా పారి పారి దాక్కు
మెంటరి అయి వెళ్ళు వాణ్ణి హాసం లో
చెబాడు. అసలే ఇంగ్లీషు పిచ్చిగా. అందులో
పక్కవాడి ఋణులుగ న్నవి. ఇక కథ తెలి
సేందనుందని దిలబడలే అతిసు లాంగి
బాయాడు.

చీకట్ల నా మొహం మీకక్క నబట్టం లేదు
గాని, మీరు నన్నెరుగుదురు. నేను మీ
యిల్లెరుగుదురును ఇప్పుడు కాదన్నారంటే
అనక వెలుగు లో నన్ను గుర్తుపట్టక
సాలిక్కిరిచేసుకుని భాయన ఏడిచేస్తాడు.
నాకేం అన్నాడు అప్పారావు.

ఎందయ్య నీగీల అన్నాడాయన

నూలక్క! మీరూ పెలుగు పీపులేనన్న
మాట, ప్రాణం లేవొచ్చింది. పెలుగుమాట
మాట వినగానే. మెండ్రాన్ లో పెలుగున్
లేరన్న గూన్ ఎవడూ? ఇంతమందితో ఇలా
క్కిరిసి పోతోంటే! వాడి పేరూ ఎండ్రూ
చెప్పండి చెబుతా... మీకు తెలిచా?
జోంట్ వరీ శ్రమపడకండి. హాయిగా సినిమా
చూపండి. చూసి ఆనందించండి. ఈలోగా
జన్ బూరుషీస్ పాఠశాలోండి. అవి మళ్ళీ
తెలుతలనరికి మీ గుమ్మానికి వచ్చి
తలుపుకొట్టి, పలకరించి ఎక్కువోమని,
తెలులోక్కెళ్ళి కూర్చుంటాయి. అక్కరిం
తండి... యిస్సార్ మేనేమిజ్
అప్పారావ్... థాంక్స్... రేపొద్దున్న
టుమాలో మార్చింగ్... పదిహేయే
గుర్నాధం కమాన్ అంటూ తమ లేచి గుర్న
ధాన్ని వెంటచెట్టు బయటపడి రూపాయ
పళ్ళాలు గణాలకి బిక్కెట్టు మార్చేకాదు
అప్పారావు.

గుర్నాధం అక్షణాన ఈలోకం లో
లేడు. అప్పారావు మాడావుడి మానీక్కు
తిరిగి పోయి దిక్ఖాంతుడై ఉన్నాడు.
బిక్కెట్లు మార్చిడి అయ్యేవరకు మేలుకోని,
ఎవరూ. అది? నీకు అప్పిచ్చి నాయన
ఎవరూ? అన్నాడు. మేలిగా.

అప్పారావు ఫిలిక్కి పడెను. అరెరె.
పొరబాటే పోయింది. నేయా అది కనుక్కో
లేజి. సారీ... అన్నాడు.

గుర్నాధం తెలబోయాడు. ముక్కు
మొహాని ఎరగనివాడిదగ్గర అప్పు చేశావా!
అన్నాడు.

ఆ, చాండేమండి లే - ఇదివర కెక్క
పోతే ఇప్పుడు తెలుసుకుందాం. పరి
చయాల స్నేహాల అంతరాళీయ సంబం
ధాలా ఎలా పుట్టి పెరిగి నిలుగుతాయనీ!
అప్పుల మూలాన్నేకవా! అప్పుదక్కపోతే

వాడెవడో మనమెవడో. జోంట్ వరీ.
నాకు నీతిగ్లా ఉందిలే. సత్త సము
ద్రాలా గాలించై నా—

ఏమీ అబ్బలేదు రూపాయ పావలా
కానులోకి మళ్ళి వెళ్ళి ఇందాక మనం కూడు
న్న చోటు వెతుకుచాలు. అక్కడే
వుంటాము. తమపణ చెప్పకుని, కాళ్ళు
పట్టుకుని హాస్టలుకు లాక్కురా. నేనుకూడా
నీమూలన వాడి కాళ్ళ మీద పడతాను.
ఎంత అపరధిమ! సిగ్గులేదురా. ఆ మధ్య
ఉండేదనే వాడినీ! అదంతా ఏం చేశావు
రా? అన్నాడు గుర్నాధం మండిపడుతూ.

బావుండి ఇంకెక్క ఉండోయ్! సిగ్గు
విడిచి రెండేసివారు అడిగితే తప్ప మిరప్పు
లివ్వరు. ఎప్పుడో నిండుకుంది కాబోలు
అన్నాడు అప్పారావు.

ధవ. ముందె రి ఆ పెడమనిషిని వెలికి
కాళ్ళ మీద పడు... ఇదంతా మా నానకి
తెలిసే—

అప్పారావు అరెంటుగా లోపలికెళ్ళి,
తొలిసారి స్త్రీల చెబుదులు డబ్బులా వెంటనే
తంసున తిరిగి వతిరికొచ్చేకాదు మాడావుడిగా.

~~~~~

ముత్తపూడి వెంకటరమణు

~~~~~

మళ్ళీ ఎందుకొచ్చావు వెళ్ళు. అని గదమా
యించాడు గుర్నాధం. ఈసారి మేలిగా
లోనికెళ్ళి అప్పిచ్చిన పెడమనిషి పక్కన కూ
ర్చుని సారీ. తమించాలి అన్నాడు విన
యంగా.

మళ్ళీ వచ్చా? ఎవడ్రానువు. ఇందాక నా
చెలిలోంచి రెండు రూపాయలు లాక్కు
న్నది నువ్వేనా.

అఫ్ కోర్సు. నేనేనండి. నేను అబద్ధ
మాడను. అది చేరినా—

నాయనా నీకు నీపెద్దలకి ఏదండం.
ఇక్కణ్ణుంచి పోరాదా?

సోసార్, తప్పుకు ఒక్కసారి మా మాట్టలు
లకి దయచేసే మా గుర్నాధం ఒక్కసారి
మా కాళ్ళ మీదపడాలని మహాయదవునున్నా
డింది.

అయిన చీకట్లనే తెలబోయాడు. వా
డెవడు? వాడికేంబుద్ధిఅన్నాడు. తెలిదండి.
కాని, ఒకటి గురుంమిండి. మా
గుర్నాధానికేదం హానీకాదు. ఇలా అందరినీ
హాస్టలుకి పిలిచి వాళ్ళ కాళ్ళ మీద పడెం.

ఏదో ఈసారి సరదా పుట్టింది. ఉన్నవాటి
లో మీనితెప్పని ఎన్నిక చేసి ఉంటాడు. నా
ఒపీనియన్ అడిగితే. భానుమతి పాతాలు
సజ్జెసు చేసేవాణ్ణి. తానులపాకల్లా...

పెద్దాయనకి సంగతి బోధపడింది. అప్పా
రావుకేసి ఆ చీకట్లనే వారిగా చూశాడు.
అయిన నుండే తరుక్కుపోయింది.

జో నాను. అనే మెరుగు. నేనూ చూశాను.
అమాట నిజమే. యెంటుపడ. మీ—వాడి
పేరేంటన్నావు - వాడితో చెబుదాం—
దామ్మ...దా అంటూ అప్పారావును వెంట
చెట్టుకు ఇరతిరికొచ్చాడు.

అల్లంక దూరాన్నించే వాళ్ళిద్దరినీ చూసిక
గుర్నాధం నుండే గుళేలుమంది.

అమ్మబాబోయ్ అ నెందుకుకూడా వ్యవధి
చాలక, ప్రంథించాటుకు తప్పకుని వారిద్దరినీ
సంస్కరించి అలా చాటునుండే గేలువేపు
సాగి, అక్కడ ముగుమకుని, అవతిఅవడి
ధికాల ప్రపంచంలో కలిసిపోయి హాస్టలు
కెళ్ళిపోయి బనిసుకూడా మార్చేసి ధలహాగా
చుట్టుకుని పడుకున్నాడు గుర్నాధం.

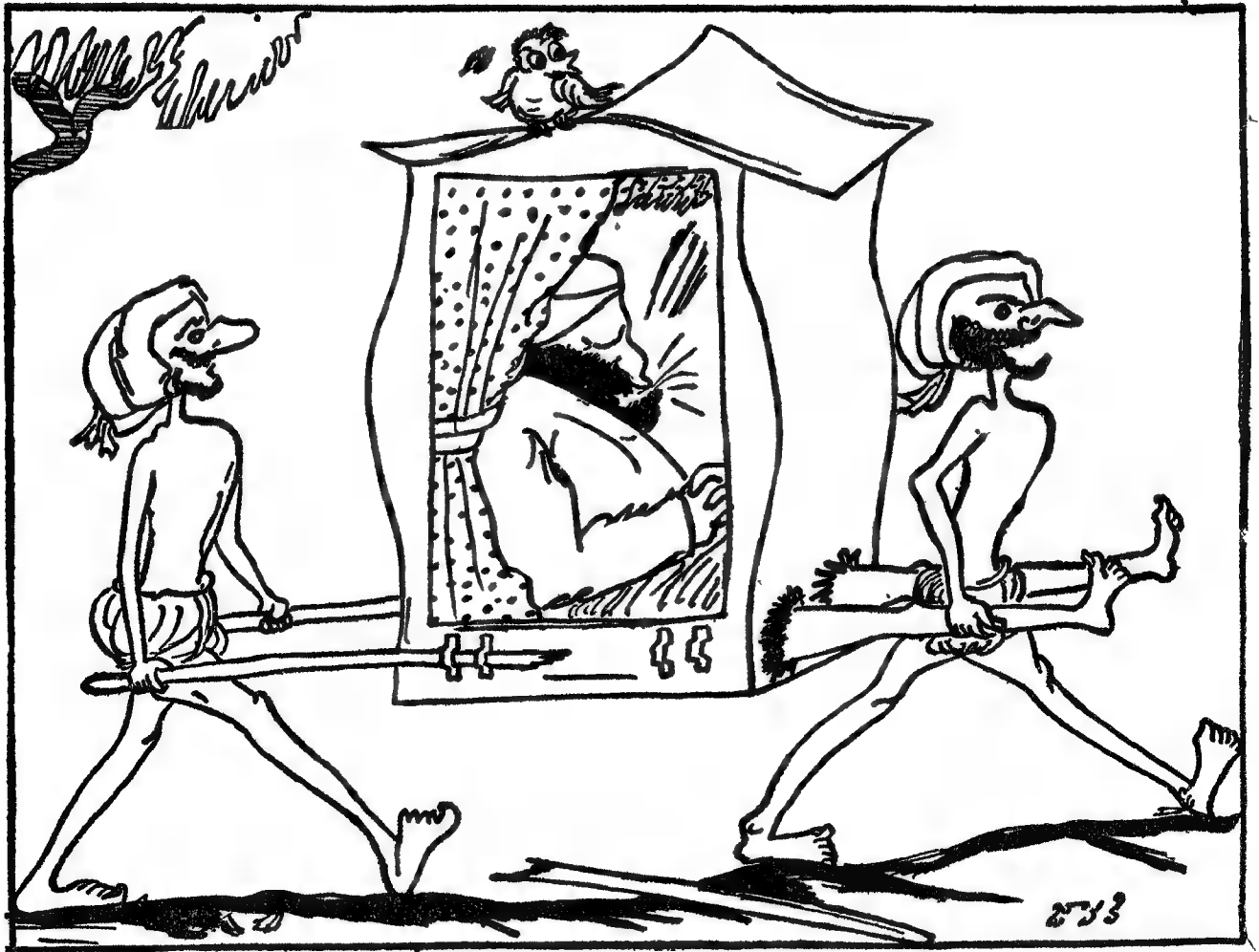
అంగంట తరవారే అప్పారావు వచ్చాడు
ఉత్సాహంగా.

కానొక్కడే వచ్చాడని, కాళ్ళాయన,
(గుర్నాధం, కాళ్ళ మీద పడదానుమకున్నా
యన — అంటే గుర్నాధం కాళ్ళ మీద
కాను) రాలేదని ఒట్టు సత్యాలపెట్టక
తలుపుతీశాడు.

కాని అప్పారావు ఒక్కడూ రాలేదు.
అతనితో పెడ ముట్టాకటొచ్చిపడింది.

అయిన కొళ్ళమీదపడే ధామ్మ ప్రస్తు
తానికి నాయదాపడింది. కాని భాగవదకు
నిరాళితో నిస్సృహతో మంగి మిరిరిపోకు.
తప్పకుండా నీకొ అవకాశం కలుగుతుందని
అయిన గారంటే ఇచ్చాడు. అసలు నీకలాటి
దోహరాతడమే ఎంతో అద్భుతంగా
ఉందనీ, తుభే మాదన అనీ, ఆనందిం కలి
గిరిదందనీ అయిన అన్నాడు. విడు రూపా
యలు సరదాకూడా పాడం. మళ్ళీ లేచిస్తా
నంటే, వడ్డు దంపేస్తా నన్నాడు. అంతగా
అయితే పేదాడికొ వడళ్ళకో అవకా
శ చరణ్ణా నా దగ్గి క త యు
మరి ఎక్కువ అయి పోయి
దావగర్నాలూ గ్లా చెడినపుడు కానా
అంటే పిసోటు తనమీద పారెయ్యివ్వు
నన్నాడు. ఇలాటివాడు—ఇంకెంతోమాక
గాయ మనకెక్కడ దొరుకుతారూ ఇట్టి
ఉదాగుడు, దానకిరి—రిదపిచ్చి... ఇట్టి
కర్ణా? అన్నాడు అప్పారావు.

~~~~~

చిత్రకారిణి : వి. జానకి — మద్రాసు.

ఋణానందలహరి

ఈ విధంగా అరున్నరనుండి వీడున్నర వరకు అప్పురావు చేసిన ఋణాపసంగంలో, శత్రుచిహారం చేయలేని దాన్నే బాగోసి చూసుకునేసరికి సర్వాంగంబుడై గంటన్నర నేపులానూ రెండోసారి సభేరమంది.

“బాబోయ్! భానుమతెలా? ■ పిలవి తప్ప ఇంకొళ్ళిని చచ్చినా చేసుకోను. రామయ్యగారి పిటి యాకర్స్ పాలమూ వద్దు, వాళ్ళ అన్నపూర్ణ అంతకన్నా వద్దు. చచ్చినా బాతానుగాని చచ్చినా చేసుకోను అన్నాడు సర్వాధం.

రామయ్యగారిని గవక నువ్వు అవమాని నే మీ నాన్న తక్షణం పెరిగ్రామిద నే

దొక్క చింపించి దోలుకట్టించి దానిమీదే తండ్రిమాట విసవి పురుడిగాథ మెందోటముకు నేయించేస్తాడు. మిగతా దొక్క లోపే దొళ్ళు, బుర్రబా చేయించి, బుర్ర కథలు చెప్పిస్తాడు. అన్నాడు అప్పురావు.

చెయ్యనీ చూదాం. చూదాం కాదు విందామును. విందాని మృదా నువ్వుండవుగా.

భక్త సోద్యయ హిస్టరీ లెక్కర రా చవట విటూ నువ్వును. వేసినవే వేస్తూ నవ్వడానికి విసుగులేదా?

హిస్టరీ లెక్కరదు విట్టున నువ్వు చూ రెండోసారి విసలేదుగా విలాగా. హిస్టరీ

లెక్కరదు. విట్టుకన్నా చాలా బావుండని ‘విట్టు,’ మీ కోబోయ్ మామయ్య రామయ్య గాగ, శత్రు తెలారి ఎనిమిది ఘడియలకి రెండోసారి నీవు తెటస్థపడతారు. అది చూడు ముందర. అన్నాడు అప్పురావు.

సర్వాధం తెలవంచుకున్నాడు మాటాడ కుండా. అతనికేం పాలుబోలేను. వాళ్ళ నాన్న వంపిన అన్నపూర్ణ ఫోటోవంక చూస్తు దిగా లుపడిపోయాడు.

అప్పురావు కేలుకుట్టినట్టులే వికిటికిదాక్ వెల్లి మల్లివచ్చి, పది విచారించకు. నీని ముకిబోదాం అన్నాడు... ఈ సారి నిజంగా డెబ్బుందిలే. హేలువర్గి అప్పుచెయ్యను అని ధైర్యం చెప్పాడు.

ఎక్కడిదీ అయిన ఇచ్చించేనా అన్నాడు సర్వాధం అ బాధలోనే. కాదు ఇప్పుడు (రీడింగు వేడే చూడండి)

స్వర్ణలక్ష్మి

రింగ్ రింగ్ మనే అలరం చప్పుడికి సుబ్బారావు ఉలిక్కిపడి లేచి లెటు వెలిగించాడు. అప్పుడే అయిదు అయిందే. బడకంగా ఒళ్ళు విరుచుకొంటూ ప్రక్కకి పోతాడు తాను ఉంటున్న మనిషి అక్కడ లేడు. ఏదో జ్ఞాపకం వచ్చినట్లుంది. తొందరగా క్రిందకు దిగి బాత్ రూమ్ లోకి ప్రవేశించాడు. బంటింగ్ నీళ్ళు కాస్తున్న సుజాత బాత్ రూమ్ లోనుంచి వస్తున్న కుర్రాయి చప్పుడికి కొంచెము ఇవతలకి వచ్చి చూసింది. ముఖము కడుక్కొని సుబ్బారావు మేడ మీదికి వెళ్ళాడు.

“ప్రార్థన వీరుంత రానక్కర్లం మునిగి పోయిందని పెందరాళే లేచారు” అని దీర్ఘంతేనూ సుజాత మేడమీద గదిలోకి ప్రవేశించింది. సుబ్బారావు అమెవెపాక సాగి ప్రక్కాధికంగా చూసి, “రేస్ కోర్స్ కి వెళ్ళాలి. నా స్నేహితుడొకడు అర్జంటుగా పనులని రమ్మన్నాడు,” అన్నాడు. వెంటనే సుజాతముఖంలో కొంచెము విషాదచ్ఛాయలు అలముకున్నాయి. “ఈ అలనాటు మీరింకా ఎప్పుడు మానుకుంటారండీ? అని అడిగింది. దానికి సుబ్బారావు వేరూ సమాధానం ఇవ్వలేదు. తొందరగా డ్రెస్సు వేసుకొని క్రిందకి దిగి, తలుపు వేసుకొని సుజాతకి చెప్పి బయటికి వెళ్ళాడు.

సుబ్బారావు లోనే కేసి వడక సాగించాడు. అక్కడక్కడ ఇళ్ళముందర పని మనుష్యులు వీధి గుమ్మర దగ్గర నీలచర్మ ముగ్గులు పెడుతున్నారు. ఆవులు, గేదెల డెక్కల చప్పుడు మినహాయించి అంతా ప్రశాంతంగా ఉంది. ఒక టాక్సీని పిలిచి గిండి రేస్ కోర్సుకి వెళ్ళు మన్నాడు. టాక్సీలో కూర్చున్న సుబ్బారావు ఆలోచనలు పరిపరి విధాలుగా పోయాయి. పాపం సుజాత! ఆమె అడిగిన ప్రశ్నకు జవాబియ్యకుండానే వచ్చాడు. తన ఆమెకు అన్యాయం చేస్తున్నానా అని అనుకున్నాడు.

సుబ్బారావుకి వెళ్ళియిన నాలుగేండ్లయింది. వెళ్ళికొని క్రితం తనూ, తన స్నేహితులు రేస్ కోర్సులకు ఎలా తిరిగి వాళ్ళో, వెళ్ళియిన మొదటి గోడలో కూడా, నాటిని వచ్చుకోలేక పోతున్నాడు. ఏమిటో సుజాతను చూసినప్పుడలా ఆమెతో కులాసాగా గడపాలని అనుకుంటూ ఉండేవాడు. కాని ఎవరో స్నేహితులు పిలవగానే వాళ్ళ వెంట వెళ్ళిపోయాడు. అలా అని

ఆమె అంటే తనకు అయిష్టం కాదు. క్రమంగా విమయినాసరే ఇంటిపట్టునే ఉండాలని గట్టిగా నిశ్చయించుకొన్నాడు. కొన్ని నెలలుగా మాని వేసాడు కూడా. ఇప్పుడు మాత్రము తన ముఖ్య స్నేహితుడు ముత్తుస్వామి క్రితం గోడ పోసుచేసే తన గుఱంబకటి తేలారక లే బ్రాక్ వర్క్ వెళ్ళుతుందని అది ఎలావుందో చూడాలని తన్ని తప్పకుండా రమ్మన్నాడు. అది అదిగానే తన ఇంక రేసులకు స్పెషి చేప్పాలని తీర్మానించుకొన్నాడు.

టాక్సీ రేస్ కోర్సు దగ్గరకి వచ్చి ఆగింది. సుబ్బారావు టాక్సీవాడని తను తిరిగి వచ్చేదాకా అక్కడే ఉండమని చెప్పి లోపలికి వెళ్ళాడు. రేస్ కోర్సు ఆవరణ అంతా నిర్మానుష్యంగా ఉంది. గుఱాలు పరిగెత్తే మేదానం వైపుకి వెళ్ళాడు. అక్కడే “రైలింగ్” దగ్గరగా వెళ్ళి నిల్చున్నాడు. ఇంకా బాగా తెలవారలేదు. సుంపు కురిచడం చేత గడ్డి పోచలమీద ముత్యం మెరుగున్నాయి. అక్కడక్కడ గుఱువు డెక్కలు పడి కొంచెం చెదరి ఉన్నాయి. ఒక “నైజా” కుర్రాడు,

గంటి సార్య ప్రకాశరావు

అంటే గుఱాన్ని కాపలాకానే పనివాడు తనవైపుకే వచ్చి నిల్చున్నాడు. వాడు తనకు బాగా తెలుసు. ముత్తుస్వామి గుఱాన్ని కాపలా కానేవాడు. ముత్తుస్వామి జ్ఞాపకం రాగానే “అయ్యో వందారా?” అని అరవంలో అడిగాడు. “ఇన్నం వరలే సార్” అని కుఱాడు జవాబిచ్చాడు. వాడితో చేప చిలరడబ్బు లిచ్చాడు. కుఱాడు పంతో పంతో వెళ్ళిపోయాడు.

ముత్తుస్వామి గుఱం తన ప్రక్కనుంచే మెలగా వెళ్ళి సాగింది. సుబ్బారావు, దాన్ని స్వాగతించే ముచ్చట జాకిని “దీని పేరేమిటోయ్, మళ్ళి పోయానని” అడిగాడు. “స్వర్ణలక్ష్మి” అని చెప్పాడు. మూడో ఫర్లాంగ్ గేటు వైపుకి మెలిగా నడిపించసాగాడు జాకి. ముత్తుస్వామి బాగా డబ్బున్నవాడు. ఎలా కలిసిందో తను కిద్దరికీ స్నేహం కలిసింది. ముత్తుస్వామికి రేసులంటే బాగా పిచ్చి. తన వద్దంటున్నా ప్రతి రేస్ కి బలవంతంగా లాక్కొని పోయేవాడు. తనకు రేస్ లో వచ్చిందేమీలేదు. కాని అంతగా ఎప్పుడు సంతోషం కలగలేదు.

ఇంతలో ముత్తుస్వామి బూట్లు టకటక

మని చప్పుడు చేసుకొంటూ సుబ్బారావు దగ్గర వచ్చాడు. తనూనే “మన గుఱం కైమింగ్” కాయడం అయిపోయిందా?” అని అడిగాడు. “లేదు. ఇప్పుడే మూడో ఫర్లాంగ్ గేటు దగ్గరకి వెళ్ళిందని సుబ్బారావు” అన్నాడు. ఇంతలో బయలుదేరబోతుండన్నట్లు ఒక తెల కచ్చిత జాకి ఉపాడు. ముత్తుస్వామి ఒక “సాఫ్ట్ వాచ్” పెకి తీసి సరిమానుకొన్నాడు. మొదట గుఱువు డెక్కల మోత దూరంగా అస్పష్టంగా వినిపించింది. గుఱం దగ్గరగా వచ్చేసరికి మరి స్పష్టంగా వినిపించింది. తల్లిలో వీళ్ళను దాటి వెళ్ళిపోయింది. ముత్తుస్వామి లైం చూసి, “చాలా మంచి లైమింగ్” అని అన్నాడు. తర్వాత స్వర్ణలక్ష్మి గుఱువు పాలకి వెళ్ళింది. అది అసలే నల గుఱం. దాని మీద యెంటు బాగా పటింజేమో, మిలమిల మెరిసి పోతోంది. నోలోంచి నురగులు కూడా గ్రక్కసాగింది. ముత్తుస్వామి తన గుఱం కేసి గర్వంగా ఒక సారి చూసి, సుబ్బారావు వైపుకి తిరిగి—

“నేను యివారే అర్జంటుగా పోవా బాగు వెళ్ళుకున్నాను. రేపటి రేసులో మన గుఱం పగుగెత్తుతుంది. దాని మీద ఒక నెయ్యి రూపాయలు కట్టాలి.” అని అంటూ కేబులోంచి రూపాయలకట్ట తీసి పది నోటులైక్లా వెట్టి యిచ్చాడు. సుబ్బారావు ఎదో సమాధానం చెప్పేలోపునే—“రేపు నాకుంకాలం మళ్ళీ రేస్ కోర్సులోనే కలుసుకొంటా” నంటూ ముత్తుస్వామి చకచకా వెళ్ళిపోయాడు. సుబ్బారావు చేతిలోని నోట్లవైపు చూస్తూ ఉండిపోయాడు.

అప్పటికే బాగా తెలవారింది. రేస్ కోర్సు ఆవరణలో మనమధ్యలో తిచ్చాడుకున్నాడు. సుబ్బారావు బయటికి వచ్చి తన టాక్సీలో ఎక్కి తిరిగి తన యింటికి చేరుకున్నాడు. ఇంట్లో అడుగు పెట్టేసరికి, సుజాత గుమ్మం దగ్గర ఆహ్వానించింది.

“మీకోసం కాఫీ కావాను. తాగకుండా వెళ్ళిపోయారే, ఉండండి తీసుకొనివస్తాను” అని అంటూ బంటింగ్ కి వెళ్ళింది. సుబ్బారావు మేడమీదికి వెళ్ళి తన గదిలోకి ప్రవేశించాడు. మెలిగా తన కట్టకొన్న పట్టు విప్పి, సాండ్ కి తగిలించాడు. దాబా దగ్గర కుర్చీ వేసుకొని కూర్చున్నాడు. సుజాత కాఫీ కప్పుతో ప్రత్యక్షమైంది. నీలునవ్వుతో, ఆ కప్పు తీసుకొని కొంచెం చప్పించి ఆమె వైపుకి చూసాడు. “ఏం, కాఫీలో పంత దార చాలదా?” అని ప్రశ్నించింది. కాదు, కాఫీ తాగేటప్పుడు సిగరెట్లు కావాలి కదా; అది కొంచెం తీసుకొచ్చి ఇస్తావేమోనని చూస్తున్నాను.” అని అన్నాడు. వెంటనే సుజాత తగిలించిన పాంటు కేబులో సిగరెట్లు పాకెట్టు తీస్తుండగా, వంద రూపాయల నోటు క్రింద పడింది. అది జాగ్రత్తగా తీసి పక్కన పెట్టి,

సిగరెట్లు ఇచ్చేటప్పుడు—“ఏమండీ! ఎక్కడిదండీ అంతడబ్బు. జేబులో ఉంది?” అని అమాయకంగా అడిగింది. దానికి సుబ్బారావు—“అదంతా నీకు తెలియదులే. తర్వాత చెప్తాను” “ఎంతఉందో లెక్క

పెట్టి పర్సల్ కట్టావా! అని అడగాడు. “ఓ! అయిదు వందలంది” అని సుజాత సమాధాన మిచ్చింది. “అరే! వెయ్యి ఉండాలే!” అని సుబ్బారావు గదిలోకి వెళ్ళి తనోపారి లెక్క చూసుకొన్నాడు.

రెండు ఏది గెలుస్తుందో చెప్పలేనంతగా సమానంగా పరిగెత్తసాగాయి.

అయిదువందలే ఉంది. సుబ్బారావుకి ముచ్చట కుటలు పోసాయి. “ఒక వేళ టాక్సీలోగాని జారిపోలేదుకదా! అరే! టాక్సీ నెంబరు మాడ తనకు తెలియదాయే. ఏమిటి కర్తవ్యం. ఒక్కటా! రెండా? అయిదువందలు..! అసలు ఎలా పోగొట్టుకొన్నాడో, తనకు తెలియదు. రేపు రేస్ లో ముత్తుస్వామిగట్టం స్వర్ణలత గలిస్తే వాడికి లెక్క అప్ప చెప్పాలి.” అని విచారించసాగాడు. పోనీ నిజం ఒప్పేసుకుంటే? అమ్మా! ఇంకే మన్నాఉంది? ఎక్కడేనా బావగాని, వంగతోట దగ్గి జావ కాదన్నట్లు. ముత్తు స్వామి ఉబ్బిదగ్గి మహా నిక్కచ్చి. పరి పరిపథాల ఆలోచనలో ఉతిమవుతుండగా, సుజాత విధేయపూర్వకంగా “ఏమయిందండీ, అంత కంగారుగా ఉన్నారు?” అని అడిగింది. —“ఏమిలేదు, సాయంకాలం నీకంతా చెప్పతాను. త్వరగా ఫోంచేసి ఆఫీసుకుపోవాలి!” అని అన్నాడు. ఆఫీసుకు వెళ్ళాడన్న మాటేగాని, మనసు నిలకడగా లేదు. తన మైపుచేసిన కాగితం అంతా తప్పులే.

ఆ రాత్రి సుబ్బారావు భోజనం ముగించి, ఆఫీసునుంచి వచ్చేటప్పుడు, కొన్న రేస్ బుక్కుని తీసుకొని ప్రక్కమీద నడుం వార్చి పేజీలు తిరగేయసాగాడు. ఇప్పుడు ముత్తుస్వామి యివ్వనలసినబట్టు రాబట్టాలంటే రేపు తన అదృష్టం అంతా పరీక్షించుకోవాలి. ఒకసారి సుజాత మర్చిపూవుల ఘుమ ఘుమతో గదిలోకి ప్రవేశించింది. వస్తూనే “అప్పుడే పుస్తకం కొన్నారు. ఇంక ఇవ్వాలే తెలారినట్లే? విసురుగా అద్దరదగ్గరికి వచ్చి వ్యూహంగా నిల్చుని జడ సవరించుకోసాగింది. సుబ్బారావు ఆమె వెపు ఒకసారి చూసి ఒక కాగితంపై రెండు నేంబరుల వ్రాసి సుజాతను పిల్చాడు. “ఇదాగో! ఇందులో ఒక కాగితం తియ్యని” అడగాడు. “ఎందుకో చెప్పేగాని తియ్యను” అని అంది సుజాత. మన అదృష్టం అంతా యిందులో యిమిడిఉన్నది. ఇవ్వాలే నాన్నే హితుడు ఒక సుజ్ఞంమీద కట్టమని వెయ్యి రూపాయలీ నే, అయిగువందల రూపాయలు పోగొట్టుకొన్నాను. అయిగువందలతో నీ చేతులారా తీసిన నెంబరుపైకి ముత్తుస్వామికి బగులు చెప్పకొవాలి.” అని అనగానే సుజాత “అమ్మ బాబోయి! అయిగువందలే తీరానే తీసిన నెంబరు రాకపోతే? అబ్బ! వావల కాగు.” అని కొంచెము బింకం చేయసాగింది. “నేనప్పుడే చెప్పాను. నుల్లీ ఈ రేసులు మొదలైందని, వింటేగా!” అని విసుక్కుంది. సుబ్బారావు కొంచెం బుజ్జగించినతర్వాత, ఒకసారి గౌరీదేవిని స్మరించి ఒక కాగితం తీసింది. అందులో మూడో రేసులో వాల్లవనెంబరు అని ఉంది. సుబ్బా

కాల్గేట్ దంతక్షయం కాకుండా కాపాడుకోండి రోజూ నోటినించి దుర్వాసన రాకుండాకూడా చేసుకోండి!

ఎందు చేతననగా, ఒకసారి తోముకుంటేనే
కాల్గేట్ డెంటల్ క్రీమ్ నూటికి 85 వంతుల
వరకు దంతక్షయము లేకుండా చేసి, దుర్వాసన
పోగొడుతుంది.

రోజూనె చెయ్యగానే కాల్గేటును ఉపయోగించి బ్రష్ తో పళ్ళు
తోముకొన్నట్లయితే అనేకమందికి దంతక్షయం కావడం అగి
పోతుందనీ, దంత వ్యాధుల చరిత్రలో ఇది అపూర్వ విషయమనీ,
కాస్త్రీయ పరికోడన వల్ల ఋజునైంది. అంతేకాదు, నోటినుంచి
దుర్వాసన వచ్చేవారు దీనిని వాడివట్లయితే 10 మందిలో 7 మందికైనా
వెంటనే గుణమిస్తుందనికూడా ఋజునైంది. ఒక్క కాల్గేట్ విషయం
లోనే ఇవి ఋజునైనవి.

కాల్గేటునుంచి సురసుకమంటూ వచ్చేమరగ పళ్ళు సంద్యలోకి
లోపలికంటా పొచ్చుకువెళ్ళి, అక్కడ కుళ్ళి పోయి ఉండే ఆహార
వదార్థాల నలుసులను బయటికి గిలా చేస్తుంది పళ్ళు చాలా చేడి
పోదానికి, దుర్వాసన రావడానికి కారణం ఆ నలుసులే.

కాల్గేట్ తో పళ్ళు తోముకొవడమంటే పిల్లలకు చాలా నరదా,
ఎందుకంటే దానినుంచి వచ్చి చాలా పేపు ఉండే పిప్పరమెంటా
వాసనంటే వారు చెవి కొనుకుంటారు

మీకు పళ్ళపొడి అలవాటైతే,
కాల్గేట్ పళ్ళపొడివల్లకూడా
ఇన్ని లాభాలూ ఉన్నాయి
.....ఒక డబ్బా కొన్ని
వెలలు వస్తుంది!

కాల్గేట్ తో నిత్యమూ పళ్ళు తోముకొంటే.

- ✓ దంతక్షయం కాదు
- ✓ దుర్వాసన ఉండదు
- ✓ దంతాలు మల్లె పువ్వుల్లాగ
ఉంటాయి

తెల్లని పళ్ళకోసం, నోటి శుభ్రత కోసం....ప్రపంచంలో మరే
టూత్ పేస్టుకంటే కాల్గేట్ నే హెచ్చుమంది కొంటారు.

త్వరితంగా నివారించ దీనివది గొంతు నొప్పి, రొమ్ము పడితేము దగ్గులు, జలుబులు, గొంతు మరియు గుండె విల్లలతో పెప్పె రోక త్వరితంగా నివారణ యిస్తున్నది. పెప్పెను దివ్యరీతిని, నొప్పిని నివారించి శ్రమలను విద్యురీంచే కర్మను జరుపునట్లే... అందరికీ మనకర అనియతల అన్వేషించండి.

పెప్పె
గొంతు మరియు
గుండె విల్లలు
చుండు వ్యాధి
లందరి వద్దనూ
దొరకును

సి. ఇ. ఫుల్ ఫార్మ్ (ఇండియా) ప్రైవేట్ లి.

FPY-56-TEL

పోల్ ఎజెంటు: దాదా డి కంపెనీ,
86, నైన్ థ్రిస్ట్రాట్ వీధి, మద్రాసు-8.

Swastik
స్వస్తిక్ పర్ఫ్యూమ్స్
కాస్టర్ ఆయిల్

స్వస్తిక్ లుక్ మిస్ రిపబ్లికన్, బొంబే

★ స్వర్ణలక్ష్మి ★

రావు—“దీని తిప్పిదియ్య! మత్తుపాపమి, స్వర్ణలక్ష్మి తోనే పోటీగట్టం నెంబరే వచ్చిందే! దానినెంబరు ౧౦౦! ఆక్స్ ర్యంగానే ఉంది. మన అద్వైతం ఎలా పరిణామిస్తుందో!” అని అవకాశం వచ్చింది. “రేపయినతర్వాత యింక రేసులకి వెళ్ళే కంటే!” చేతులతో చేయి వేయించుకొంది. సుబ్బారావు మర్యాద జరగబోయే రేసునుగూర్చి ఆలోచిస్తూ ఉండిపోయాడు.

2

అశోక అదివారం. సుబ్బారావు “ఇన్వార్ట్ పాయం కాలము మనం తిప్పకుండా పినిమాకి వెళ్దాం. నేను ఆరింటికీలా వచ్చేస్తాను” అని చెప్పి సుబ్బారావు రేస్ కోర్సుకి వెళ్ళాడు. అప్పటికే రేస్ కోర్సు బయట కార్లు కిక్కిరిసి ఉన్నాయి. సుబ్బారావు జనాన్ని తోసుకుంటూ రేస్ కోర్సు అవగాహనలోకి అడుగు పెట్టాడు. తనకు పరిచయమైన ముఖాలు విచిత్ర కనిపిస్తాయేమో” అని చుట్టూ కలయచూశాడు. ఏవరి గొడవల్లో వారున్నారు.

మొదట రేస్ ప్రారంభించబోతున్నట్లుగా, గంట మోగడం వినిపించింది. జనం తొందర తొందరగా కాంట్రాఫీసుకు పరిగెత్తి టికెట్లు కొనుక్కోసాగారు. మన అద్వైతానికి మూడో రేస్ లోకదా తెలిసేది. ఇప్పటినుంచీ ఎండుకు తాపత్రయం అని సుబ్బారావు ఒకమూల బెంచి మీద కూర్చున్నాడు.

“అరేకమాన్ లాక్ స్టోర్,” అరేకమాన్ రేస్ కోర్సు;” అని జనం చేసే నీ నా దాలు. మన సుబ్బారావు డెక్కలుమోత తొటికాలంలో తన ఎగరుమంచి వెల్లిపోయిన గుడ్డాలను చూశాడు. అంతా ఒకటే కోలాహలం.

మూడో రేస్ ప్రారంభిస్తారనగా సుబ్బారావు కాంట్రాఫీసు దగ్గరకు వెళ్లి నాలుగో నెంబరుకి 500 రూపాయల టికెట్లు ఇచ్చున్నాడు. డబ్బు ఇచ్చేటప్పుడు కొంచెం చేతులు వణకసాగాయి. టికెట్లు కొన్న తర్వాత తిరిగి తన కూర్చున్న స్థలం దగ్గరకి వెళ్లిపోవామనుకున్నాడు. తనకు తెలియకుండానే గుడ్డల్ని తిప్పి చూపించే “పాడాక్” దగ్గరకి వెళ్ళి పోగొంటాడు. అక్కడ ఎవరికీ తోచినట్లు వాళ్ళు గుర్రాలను అవి ఎలాపరిగెత్తిగలవో చర్చిస్తున్నాడు. సుబ్బారావు తనకు పరిచయముఖాలు కనిపిస్తాయేమో అని ఒకసారి చుట్టూ కలయచూశాడు. ఒకచేతో అడ్డకత్తెతో పచ్చి నడక. ముకాబు చేసు గుడ్డాలను పరిశీలిస్తున్న

కలవాడిలా కనిపిస్తాడు. తనకి బాకీలు, గుడ్డాల యజమానులు, చాలమంది తెలుసన్నట్లు గొప్పలు కొడుతూ ఉంటాడు. సుబ్బారావుకి, రంగనాథం అయ్యరిని తన కట్టిన గుడ్డాన్ని గురించి అతని అభిప్రాయం అడిగాలని అనిపించింది. అయినా ఎండుకో ఒకసారి తటపటా యించాడు. తర్వాత ఉండబట్టలేక రంగనాథం అయ్యరిని సమాపించి తనకట్టిన గుడ్డాన్ని గురించి అతని అభిప్రాయం అడిగాడు. రంగనాథం అయ్యరి ఒకసారి కనుబొములు ఎగతెసి “ఆ గుడ్డం ఇన్వార్ట్ గలవనీ! ఎండుకంటే గుడ్డపు యజమాని నాకు బాగా తెలుసు. అతను డోల్లో లేడు. వాళ్ళు ఇవారే రేసులో గలవాలని ప్రయత్నించడం లేదు” అని చెప్పాడు. సుబ్బారావు ఈ సమాధానం విన్నగానే చాలా నిరుత్సాహపడిపోయాడు. “అలాని అడగకుండా ఉన్నా బాగుండునే! కొంచెం మనస్సు స్థిమితం అయినాఉండేదే” అని ఒకసారి అనుకోని త్వరగా తనకూర్చున్న చోటుకి వచ్చేశాడు.

త్వరలో గుడ్డాలు స్టారింగ్ చేసేకి వెళ్ళున్నాయి. స్వర్ణలక్ష్మి స్టారింగ్ చేస్తున్న బాకీ, ఆరంభ కల్క్ చూక్కో, బోస్ చేసుకోన్నాడు. తన కట్టిన గుడ్డాన్ని పడిపో బాకీ, పసుపుపచ్చనిదనలని చూడలుగల గొక్క తోసుకున్నాడు కొంచెం సేపటికి అన్ని గుడ్డాలు స్టారింగ్ చేసేకి వెళ్ళుకోన్నాయి. స్టార్ట్ లేవే క్రిందకి దింపేశాడని తన ప్రక్కనే ఉన్న ఒకతను బయటకులర్ లోంచి చూస్తూ అన్నాడు.

“నే ఆరే ఆఫ్” అన్న వెంటనే, ఆ అనపుకు ఏక ఆలోచిస్తున్న సుబ్బారావు ఈ లోకంలోకి ఉడిపడ్డాడు. తన ప్రక్కన బై నాకులర్ లోంచి చూస్తూ విదో బెల్లానే ఉన్నాడు. అది వింటూంటే ఒకసారి బై నాకులర్ ని అడిగి చూడాలనిపించింది. అయినా నిగ్రహించుకొన్నాడు తన కాలంలో గుడ్డాలు మలుపు తిరిగాయి. ఆ వెంటనే వాళ్ళకట్టిన గుడ్డాలతోసం ఎలుగెత్తి అవసాసాగారు. సుబ్బారావు దృష్టి అంతా తన కట్టిన గుడ్డంపైనే ఉన్నది. అది స్వర్ణలక్ష్మి తక్కిన గుడ్డాలనుంచి ముందుకు వచ్చింది. రెండింటల్లో ఏది గెలుస్తుందో చెప్పలేనంతగా సమానంగా పరిగెత్తిసాగాయి. ఇద్దరి బాకీలుకూడ కొరడాల్తో ఝేపిస్తూ చాలా ఉత్సాహంగా ముందుకు పోవడానికి ప్రయత్నిస్తున్నారు. చివరికి ఏది గెల్చిందోకూడ జడ్జిలు నాన్న లేక పోయాడు. జనం ఏది గెల్చిందో తెలిసికోడానికి జడ్జి బాక్స్ నైపుకు చూసారు. సుబ్బారావుకూడా ఆందోళన

బావడంపల్ల “ఫోటో ఫినిష్” పంపించా
నున్నట్లు ప్రకటించారు. సుబ్బారావు పని
గొడవైనది విచిత్రం అయింది ఫోటోఫినిష్లో
ఏమవుతుందో. కొంటి కెగురుగా ఉన్న గుఱ్ఱం
స్వర్ణ లక్ష్మి, తనుకట్టిన గుఱ్ఱం అతనిల ఉంది.
సుబ్బారావు తనకూర్చున్న చోటునుండి
బయటికి వచ్చేవాడు.

రేస్ కోర్సు ఆవరణలో కొంతమంది ఫోటో
ఫినిష్లో ఏది నిలుసుందో వాదించు కొంటు
న్నారు. ఇంతలో కొంతమంది నాలక
నెంబరు గెలిచింది. అన్నట్లు అరుస్తూ, దాని
మీద కట్టిన వాళ్ళు కాపాడు, డబ్బు వసూలు
చేసుకొంగుకు పరిగెత్తి నాగాడు, సుబ్బారావు
కూడ ఆవరణలో, జడ్జి బాక్సుకి పరిగెత్తి
వాళ్ళు చెప్పినది నిజమే అని నిర్ధారణ చేసు
కొని, తనకూడే పే మెంటు కొంటికివేశాడు.
అదృష్ట వశాత్తు అక్కడ ‘క్యూ’ అంటే పెద్ద
దిగా లేదు. ముందు డబ్బు ఎంత ఇస్తుంది అని
క్యూలో జనం అనుకొంటున్నారు. కొంట్లో
దగ్గర కిటికీ తలుపులపై కూర్చి 10 రూపాయ
లకి 30 రూ “డివిడెండ్” అని వ్రాసారు.

సుబ్బారావు తన టికెట్లు ఇచ్చి డబ్బు
తీసుకొని ఒక్కసారి పెద్దవిల్లూర్చువదిలాడు.
తనమీదనుంచి ఎంతో బరువులేచినట్లుయింది.
ఒకసారి వానికిపి చూసుకొన్నాడు.
అయిదు కానోసో. ముక్కుస్వామి వచ్చే
కైదుయింది. అని గేటువైపుకి చూస్తూ
నిల్చున్నాడు.

నాగోరేసికి జనం అప్పుడే టికెట్లు
కొనుక్కుడానికి ఎగబడుతున్నారు.
ఇంతలో ముక్కుస్వామి బూట్లు చీక చీక
లాడించుకొంటూ గేటులోకి అడుగుపెట్టాడు.
అక్కడ ఒకమనిషిలో విదో పలకరించాడు.
ఆమనిషి విదో సమాధానం చెప్పాడు. ముక్కు
స్వామి కొంచెం నిరుత్సాహపడ్డాడేలా
కనుపించాడు. ఇదంతా చూస్తున్న సుబ్బారావు
ముక్కుస్వామి దగ్గరకినల్లి బుజంమీద చేయి
వేసాడు. ముక్కుస్వామి వెనక్కి తిరిగి
చూసి” అరిస్తూ! మనసు అంత గలవ
లేదుటగా! ఇదిగో ఈమనిషి ఇప్పుడే
చెప్పాడు నాకు అన్నాడు. సుబ్బారావు
“మనకేం పర్యాలేసు. సువ్వేమి తెంక
పెట్టుకోకు. నీతో చాలాపనుంది. అలా
కొంటిన్ వెళ్ళి వెళ్ళాం” అన్నాడు.

కొంటిన్లో ప్రవేశించి కాఫీ ఆర్డరిచ్చి
సుబ్బారావు ముక్కుస్వామితో “సేను నీ
గుఱ్ఱం మీద డబ్బు కలలేదు. ఇదిగో నీ
వెయ్యిరూపాయలు నాకెందుచేతనో దాని
మీద కట్టాలనిపించలేదు.” అని అంటూ
జేబులోంచి వెయ్యిరూపాయలు తీసి ముక్కు
స్వామికిచ్చాడు. ఈలోగా స్వర్గర్ కాఫీ
పట్టుకొచ్చాడు. సుబ్బారావు కాఫీ ఒక్క
గుక్కలోత్రాగి “ఇంక మీద సేనురేస్ లకి
రావడం అరుదాయి. ఇవ్వాలి నాకు చాలా
పనుంది” అని ముక్కుస్వామిని చూసి

R.S.

DAVAL

INK REGD.

దావాలింక్

BEST FOR ALL PENS

DAVALBAGH INK FACTORY

KAKINADA

పూవు మీ అదృష్టం చెప్పగలదు

మీ భవిష్యత్తులో ఏమి జరుగుతున్నదన్నీ, మీ శరీరము
వర్తమానునించినట్లు మీరు తెలుసుకొవగోరినట్లయితే ఒక చూస
కొగ్గపిన మీకు యిష్టమగు ఒక పుష్పము పేరున్నూ, మీలా
వ్రాయు లేది, వేలి చివరములున్నూ, మీ శరీరము చిగువామా
యన్నూ వెంటనే వ్రాసి పంపండి.

కొత్తదిప రాస్త్రములోని రహస్య గణితము చూలముగా పేము శుశోంధి మీరు
కొల్పి వ్రాసిన లేదలగామును 12 మాసములలోను మీయొక్క అదృష్టము, లాభనష్టములు,
జీవితమార్గము. వి వ్యవహారములో మీకు జయముకలుగునో, మీ ఉద్యోగం విషయంలో
మంచిచెడ్డలు. మార్పులు, ఆశోగ్యవిషయము, పరశశోగమునము, శీర్షయాత్రలు, వివా
హము, స్త్రీసుఖము, సంతానము, విధివిక్షేపములు, లాటరీ, ఆకస్మాద్యవ్యలాభము
మొదలగు వానినిగురించి స్పష్టముగా మాసవారీగా వ్రాసి రు. 1-4-0 లకు మాత్రము
వి. పి. గా పంపగలము. (వి. పి. చార్జీలు ప్రత్యేకం) గుప్తగ్రహము లేవయినా పుష్ప
యొడల కొంతియు విధానంకూడా తెలుపగలము. వివరములు మా పూచీ పైప వంప
బడును. పేము పంపిన భోగట్టా మీకు తృప్తిగా నుండనియెడల పేకము వాతను
చేయబడును. ఒక సారి పరీక్షించి చూడుడు. మీ అంశము ఇంగ్లీషులో వ్రాయండి.
Pt. DevDutt Shastri, Rai Jyotishi (P.O-13) Jullunder City.

సుఖజీవిత సేవ

భారత “సిద్ధ జైద్య మహిమ” మన శరీర సిద్ధుల శాటిరేని
కిరికి ఒక తార్కాణము.

“మేల్ మాయిల్ ముందు”

(పవంచములో ప్రఖ్యాతి గాంచిన మేహ, కుష్ఠరోగనివారికి
భయంకరి వైన మేహ వ్యాధివల్ల కష్టపడువారలకు పునరన్మయము అద్భుత శంజీవి
మేహరోగ నివారణ మనె, లేవ్యము.

డా॥ కే. టి. కృష్ణమూర్తి ఆచారి ఓ సన్యు,

నిదురలో పాప నవ్వింది

రంగనాయకమ్మగారు మూళ్ల ఇన్ స్పెక్టర్ గా మా పూరు ఐదిరీఅయి వచ్చిందని తెలియగానే, మా ఇంటికి భోజనానికి పిలిచాను. భోజనాలు అయిపోయాక, తాంబూలాలు నమలుతూ అందరం డ్రాయింగ్ రూంలో కూర్చున్నాం. వేమా, మా ఆయన, పాప, రంగనాయకమ్మగారు.

“చంటిదానికి వక్కపిడి యివ్వకండి” అన్నారు రంగనాయకమ్మగారు.

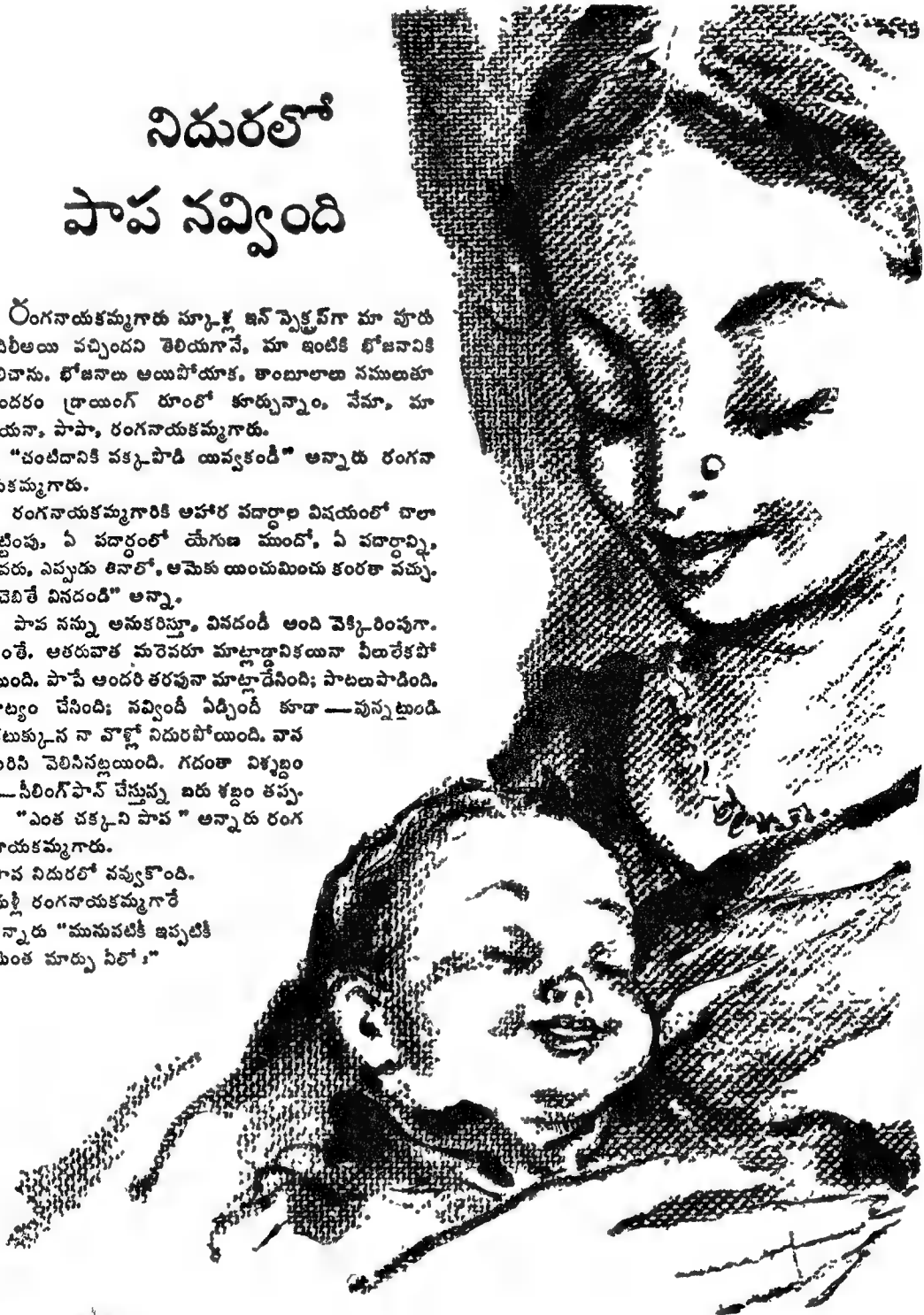
రంగనాయకమ్మగారికి అహార వద్దార్థాల విషయంలో చాలా వట్టింపు, ఏ వద్దార్థంలో యేగుణ ముందో, ఏ వద్దార్థాన్ని, ఎవరు, ఎప్పుడు తినాలో, ఆమెకు యిండుమిందు కంఠా వచ్చు. “చెబితే వినదండి” అన్నా.

పాప నన్ను అనుకరిస్తూ, వినదండి అంది వెక్కిరింపుగా. అంతే. అకరువాత మరెవరూ మాట్లాడానికయినా పీచులేకపోయింది. పాపే అందరి తరపునా మాట్లాడేసింది; పాటలుపాడింది. నాట్యం చేసింది; నవ్వింది ఏదీందీ కూడా — పున్నటుండి చటుక్కున నా వొళ్లలో ఏదురపోయింది. వాన కురిసి వెలిసినట్లయింది. గడంతా విళ్ళబ్బం — సీరింగ్ పాన్ చేస్తున్న బరు శబ్దం తప్ప.

“ఎంత చక్కని పాప” అన్నారు రంగనాయకమ్మగారు.

పాప నిదురలో నవ్వుకొంది.

మళ్ళీ రంగనాయకమ్మగారే అన్నారు “మునుపటికీ ఇప్పటికీ మెంత మార్పు ఏలో?”

రెండేళ్ల క్రిందటి మాట. అప్పుడు పాప కడుపులో వుండేది- రంగనాయకమ్మగారు మా యింట్లోనే రెండో బాగంలో అద్దె కుండేవారు. ఆ రోజుల్లో ఆమె మీదట స్కూలులో టీచరుగా పనిచేస్తుండేది.

ఎంచేతనో ఇప్పుడు చెప్పలేనుగాని, చదువుకొని ఉద్యోగాలు చేసే ఆదవారంటే ఆ రోజుల్లో నాకు గిట్టేదికాదు. ఇక రంగనాయకమ్మగారంటే ద్వేషమో ఈరోజు చెప్పలేనుగాని, ఆమెను చూస్తే ఏకారంగా వుండేది. దానికితోడు ఆమెకు పాతాలు చెప్పడం ఇష్టమో ఏమిటో ఆ నేర్పుతా నా మీద ప్రయోగిస్తుండేది.

ఒకనాడు స్కూలు నుంచి యింటికి వచ్చి, తన గది తలుపులు తీయకుండా, నేరుగా నేనున్న గదిలోకి వచ్చి, “బంగారా దుంపలు ఆలాగ గుమ్మం ముందు పారేశారేమండీ” అంది.

“అంటే కావాలనే నేను ఆలా చేసేనని దెబ్బలాడడానికి వచ్చారన్నమాట”

“అబ్బే దెబ్బలార్థంకోసం రారేదండీ— ఈ బంగారాదుంపల తోక్కలున్నాయి చూశారూ. అవి చాలా అమూల్యమయినవి. వాటిలో చాలా సత్తువ వుంది. ఆలా పారేయకండి” అన్నారు.

నాకు అరికాలిమంటు వెత్తికంటింది. “తోక్కలూ తోట్లూ తినేటందుకు మేమేం ఆడుక్కోనే వాళ్లం కాదు” అనేశా.

ఇంత వినిపించినా రంగనాయకమ్మగారికి కోపం రాక పోయే సరికి నాకు అక్కర్లం వేసింది. పైగా కొద్దిగా నవ్వుకొంది. “అరే: అసలు మాట చెప్పడమే మర్చిపోయాను. నాకు బ్రాన్స్ పత్రం అయిపోతుంది వచ్చే వారమే క్రొత్తవోట జాయినుకావాలి,” అంది.

నా మనసు చివుక్కుమంది. ఆమె బ్రాన్స్ పత్రం కావడానికి కారణం నేనే అనిపించింది. నాకెందుకో చెప్పలేనంత చచ్చాల్తా పం కలిగింది. ఇక ఆ వారం రోజులూ మేం అక్క చెల్లెళ్లలాగ గడిపాం. ఒక్క నిమిషం ఒకరినీ విడిచి మరొకరంలేము. అయినా వారం రోజులూ ఎన్ని నాళ్ల వుంటాయి— ఇట్టే అయిపోయాయి.

రంగనాయకమ్మ వెళ్లిపోయే రోజువచ్చింది. ఇట్లా వచ్చి గుమ్మం ముందు అగింది. రంగనాయకమ్మగారు నా గదిలోకి వచ్చింది.

“రాదా... నిన్ను వదిలిపెట్టడం ఇంత కష్టమని తెలిస్తే ఏదో విధంగా ఈ బ్రాన్స్ పత్రం నుంచి తప్పించుకొందును. ఏం చేయను యిప్పుడు లాభం లేదు. మరొక విషయం నా గదిలో కొంత సామాను వుండిపోయింది. దానినంతా వట్టితెళ్లదానికి వేయి లేదు పారెయ్యడానికి మనస్సు ఒప్పడంలా. అదీకాక ఏవు నాకు చెల్లెలితో సమానురాలివి. వాటిని స్వీకరిస్తానని అశిస్తున్నాను” అంది.

నిజానికి అదేం తక్కువ సామాను కాదు. ఇంచుమించు నెలకు సరిపడే వెచ్చారన్నీ వున్నాయి. తనకు బ్రాన్స్ పత్రం అవుతుందని తెలియకపోవడం మూలంగా, నెలకు సరిపడేవన్నీ కొనుక్కొంది. ఉప్పు, చింతపండు, ఉల్లిపాయలూ, పోపు సామానులూ, కిరసనాయిలూ అన్నీ వున్నాయి. వాటి

DL/P.4B-X-82 TL

మధ్య అజ్ఞారపు చెట్టు గుర్తువున్న ఒక పెద్ద డబ్బా కూడా వుండి. “ఇది ‘డాల్తా’ డబ్బా. అయిదు పౌనులది చూడూ అంటూ మూత తీసింది. నిజానికి డబ్బా ఇంచుమించు నిండుగానేవుంది. “అవును నీలు విప్పి నాలుగు రోజులకూడా కాలేదు” అంది. దానిని తీసుకొనడానికి ఎంచేతనో నాకు సంకయమేసింది.

“నీవు సంకయపడుతున్నట్లున్నావు — ఎంచేత ? అంది రంగనాయకమ్మ.

“ఎప్పుడూ ‘డాల్తా’ వాడలేదు ఏమవుతుందో ఏమిటో?” అన్నా

“నీవు ఆ విధంగా భయపడనక్కర్లే. డాల్తాను పరిశుద్ధ మయిన నూనెలతో, అతి పారిశుద్ధ్యంగా తయారుచేస్తాడు. విటమిను ‘ఎ’, విటమిను ‘డి’ దానికి చేరుస్తాడు” అంది. “విటమినులు అంటే ఏమిటి?” అని నేను అడిగా.

“ఈ విటమినులు అంటే నీకు తెలియదా? అవి మన ఆరోగ్యానికి చాలా ముఖ్యం. ‘ఎ’ విటమిన్ మనకు జబ్బుల్ని ఎదుర్కొనే శక్తిని యిస్తుంది. అంతేకాక ఇది కళ్లకూ, చర్మానికి మంచిది. ‘డి’ విటమిను సంద్లనూ, ఎముకలనూ దృఢం చేయడంలో సహాయపడుతుంది.

“‘డాల్తా’ నిజంగా అంత మంచిదా?” అన్నా అక్కర్లంతో.

“ఎందుకుకాదు. అనేక నంపత్తులగా నేను ‘డాల్తా’ ఉపయోగిస్తున్నాను. కావలిస్తే నన్ను చూడు. మరొక మంచి విషయం ఏమిటంటే యిది ■ తెప్పడూ పరిశుద్ధంగా. జాణగా దొరుకుతుంది. దానికి కారణం ఏమిటంటే ఇదెప్పుడూ నీలు వేసిన డబ్బాలలోనే అమ్మబడుతుంది. అంచేత — కుట్లు, మురికి దీనిని తాకేందుకు అవకాశం లేదు.”

నియట నుంచి జట్కావాడు కేకపెట్టాడు.

“అజ్ఞారపు చెట్టు గుర్తుగల ఈ డబ్బా. మన స్నేహానికి చిహ్నంగా వీతోనే వుండిపోతుందని అశిస్తున్నాను” అంటూ రంగనాయకమ్మగారు చిరునవ్వు ముఖంతో ఎంతో అస్వాయంగా నా నుంచి శలవుతీసుకొంది. ఆ నవ్వు నా జీవితంలో ఒక పెద్ద మార్పు తీసుకొచ్చింది.

“అవును రంగనాయకమ్మగారు నేను మారిన మాట నిజమే. ఐహూళా మీకు గుర్తుందో లేదో— ఈ మార్పుకు కారణం మీరే” అన్నా.

“అదేంమాట” అన్నాడు రంగనాయకమ్మగారు.

“మీరు ఐదేని అయి వెళ్లిపోతూ నాకు చెప్పిన విషయాలు గుర్తు లేదూ. సమగ్ర ఆహారం గురించి, విటమిను గురించీని. ఆ తరువాత ఎందర్నీ అడిగి ఎన్నో విషయాలు తెలుసుకొన్నా. మీరు ‘డాల్తా’ డబ్బా వదిలి వెళ్లారు గుర్తుందా. మళ్లీ నేను ‘డాల్తా’ వదలేద్దు. ఇప్పుడయినా తెలిసిందా నారో కనబడుతున్న మార్పుకు మీరేవిధంగా కారణమో?”

అంతవరకూ కదలకుండా కూర్చున్న మా ఆయన అందుకొని “లోగడ మీ గుమ్మం ముందు పార వేసిన బంగారాదుంపల తోక్కలు యివ్వాలి మీ స్నేహ్ ప్రత్యక్షమయ్యాయి— గమనించారో లేదోకాని” అన్నారు.

అందరం విరగబడి నవ్వుకొన్నాం. విడుదల పాప కూడా నవ్వింది.

హిందుస్థాన్ టీవీ లిమిటెడ్, బొంబాయి.

జోగిపంతులు ఆత్మకథాంశ్చ వెనుక కామేశ్వరరావు

మండు వేసవి. మిటమధ్యాహ్నం. ఎంత నిద్రలు చెగుతుంది. ఆఫీసు గోడ గోడలం పన్నెండు గంటలు కొట్టింది. ఆఫీసు ఉరిక్కి పడి లేచాడు. చుట్టూవున్న వాత వరిణాన్ని (గోడల మాతాడు. గుమాస్తాలు తినుతను పనులు నినున్నై వున్నారు. కొందరు పైళ్ళలో తిలుచున్నా "నోకటిపాటుకు వెలుగుననా" అన్న ధోరణిలో కౌగలసిన విషయాలకోసం కళ్ళు వొత్తులా చేసుకొని చూస్తున్నారు. కొందరు కొన్ని కాగితాలను నకళ్ళు తీస్తున్నారు. కొందరు కొత్త కాగితాలను కైపు చేసు న్నారు. చుట్టూ పాదానికిగా తిరుగు తున్నారు. ఆ ఆఫీసు మానే మనో ప్రపంచంలా నడుచుతుంది. ఊరికే ఎంతలు నిద్రలు చెగుతుందని వెపంతులలో మనవిచేశామ గాని బయట ఎంతకాస్తోందో, వాన కురు సోందో, పిడుగులు పడుతున్నాయో ఆఫీసులోవాళ్ళకి తెలియదు.

ఉండుండి ఒక్కసారి ఆఫీసుగారి సింహగర్జన వినిపించేసరికి గుమాస్తా లందరూ పాములవంటి బుట్టలోని పాములకి మలే పడగలువిప్పి ఆఫీసుగారిని వినుచువిధేయ తలతో తడి దీక్షతో చూశారు.

"జోగిపంతులు ఆఫీసుకు రాలేవా?" ఆఫీసు గట్టిగా అరిచాడు.

గుమాస్తాలందరూ ఒక్కొక్కముఖా భాకరు చూసుకొన్నారు. జోగిపంతులు ఆఫీసుకు రాగానే ఆఫీసుగారికి సలాం కొట్టినది నీటులోకి వెళ్ళాడు. అందుచేత జోగి పంతులు ఆఫీసుకు వచ్చిందీ, లేనిదీ ఆఫీసుగారికే బాగా తెలుసుంది. జోగి పంతులు నీటు కిరుచైవులా రెండు పెద్ద పెద్ద బీరువాలున్నాయి. ఆ బీరువా లనిండా కావలసిన ముఖ్యమైన రికార్డు వుంటుంది. నీనియగు గుమాస్తా అవలూపల్ల కౌగలసిన ముఖ్యమైన కాగిత లన్నీ జోగిపంతులు దగ్గరే పెట్టబడ్డాయి. ఆ రెండు బీరువాల

కేబిలుకు ముంగు జోగిపంతులు నీటు, వెనుక వైపున రెండు మెల్లులూ వుంటాయి. జోగిపంతులు ఈ ఈకేకారణ్యంలో చిక్కుకొంటాడు తనవే గా పడినం. లకే. అతని తననీటులో మాగ్గుంటే ఇంకెవ్వడికీ కనిపించదు. అందుచేత కొత్త గుమాస్తా రామనాథంవెళ్ళి ఆ బీరువాలమధ్యకు తొంగి చూశాడు. అక్కడ నీటులో జోగిపంతులు లేడు! ఆ విషయమే అతడు ఆఫీసుకు చెప్పాడు.

ఆఫీసుకు తల పంకించాడు. రామనాథం తన నీటులో మాగ్గున్నాడు. మరీ పాముల వాడు బూరా ఊడటం ఆపగానే పాములు బుట్టలోకి బాగకొన్నట్టు గుమాస్తాలు పైళ్ళలో తిలుచుచూర్చారు! కొద్ది క్షణాల లోనే మూడిపడితే చివ్వుడయ్యేటంతి నిశ్శబ్దం ఆ ఆఫీసును ఆవరించింది. గోడ గడియారం టికే టికే శబ్దం తప్ప ఇంకేమీ వినిపించటం లేదు. ఇంతలో పాములు పడగలువిప్పాయి. ఎవరో అల్పాయి పరుగెత్తుకొనివచ్చి ఆఫీ సుకు గుమ్మంలో వగుచూచి నిలబడ్డారు.

"ఎవరబ్బాయిరీ నువ్వు?" అని ప్రశ్నించాడు ఆఫీసు.

ఆ అల్పాయికి పద్దెనిమిది సంవత్సరాలంటాయి. మెనారిటీ వదిలిన జూడి లెక్కదా కనిపించటం లేదుగాని ముఖంలో ఒక ప్రస్థానమైన అనుభవం కనబడుతోంది. జీవితంలో పడిలేచిన ముసలివాని ముఖంలా వుంది అతని ముఖం. ఈ కొద్దికాలంలోనూ, అనగా అంత చిన్నతనంలోనే ఇంత కష్ట ముఖాలతో కలతీరిన అనుభవజ్ఞుడు ఎవని? ఈ అల్పాయి? అని పాముపడగలు తిక్కించుకొన్నాయి.

"నేను జోగిపంతులుగా రబ్బాయివండి" అని చెప్పాడు వాడు.

"మీనాన్న నిన్నమధ్యాహ్నం మనగా వెళ్ళిపోయాడు. అంటుగా కౌగలసిన రెండుకాగితాలు కౌవాలవి చెప్పాను. 'నరికిస్తాను సార్!' అన్నాడు. బాకటం

"కలవునీటి పంపించాడా?" అనడిగాడు ఆఫీసు.

"కలవునీటి నిమిటి సార్! నిన్న అసలు మానాన్న ఇంటికిరాలేదు. నూ ఆ మృత్యు అంగుళే నన్నిక్కడికి పంపించింది" అని చెప్పాడు కుర్రాడు.

మధ్యమధ్యన క్షణక్షణం దూకుతున్న పాముపడగలన్నీ ఒక్కసారిగా పడగలువిప్పి బుసలుకొట్టాయి.

"జోగిపంతులు పరారీ! ఇదే అందరి నోళ్ళ నుండి వెలుగడినమాట.

ప్రధానీ కాదుసార్! అక్షరాలా మే మనుకొన్నట్లే చేశారు మానాన్న. మొన్న పాముంతిం ఇంట్లో పెద్దకోట్లాట జరిగిందండి. నూ అమ్మ 'ఈ సంసారం తొడలేనం' దండి. 'తొండే రూపాయలతో ఎలా చచ్చి పోనా?' అని ప్రశ్నించింది. అప్పుల వాళ్ళు నోట్లా పీక్కుతింటున్నారండి. నేను హుస్సేన్ సాగర్ లో పడివున్నానన్నాడండి. ఊరికే అన్నాడనుకొన్నాం... 'పాంతపని చేశావునాన్నాయ్!' అంటూ ఒర్రాంతిపే కుర్రాడు గబగబా ఇంటివైపు పరుగెత్తాడు.

"సార్! ఇంవాకా నేను ఆఫీసుకు వస్తుంటే హుస్సేన్ సాగర్ నుంచి కివాన్ని తీస్తున్నారండి. సరిగ్గా జోగిపంతులులాగే వున్నాడు. చూడిదరంగు కోశే తొడుక్కొన్నాడండి" అని పాతి గుమాస్తా మామంతయ్య చెప్పాడు.

మరుసటి రోజున ఆ ఆఫీసులో జోగి పంతులుగారి ఆత్మకథాంతికోసం ఒక సంతాప సభ జరిగింది. ఆఫీసుకు సభకు అధ్యక్షత వహించారు. నల్లుగురె నుగురు గుమాస్తాలూ హాజరయ్యారు. పదినిమిషాలు అందరూ విచారంగా నిబబ్ది నిశ్శబ్దంగా జోగిపంతులు గారి ఆత్మకథాంతికోసం దేవున్ని ప్రార్థించారు.

ఆఫీసుకు తపస్యాసం ప్రారంభించాడు. "పోడిలూరా! జోగిపంతులువంటి నమృత మైన వ్యక్తిని ఇప్పటివరకూ నే నెక్కడా చూడలేను. ఆయనలో వున్న సహనం నే నెక్కడా ఎవరిలోనూ చూడలేను. రికార్డు కీపింగులో ఆయనది అంచెవేసిన చెయ్యి. ఈ ఆఫీసు రికార్డులో ఎక్కడ ఏది వుందో ఆయనకే తెలుసు. నాకు మాదా తెలియని కొన్ని విషయాలు ఆయన రికార్డు చేసి పెట్టాడు. మొన్న మధ్యాహ్నం ఆయన్ను పిలిచి క్రిందటి సంవత్సరపు పెట్టుబడి భారా కావాలని అడిగాను. అది ఆడిటర్ దగ్గరుంచి తిరిగివచ్చిందీ లేదీ తనకు తెలియదనీ, అయినా వెతికి చూస్తాననీ చెప్పాడు. కనీసం దాని కాపీ అయినా వెతికి ఇస్తానన్నాడు. కాని ఇంతపని జరుగుతుందనుకో

పొగించాడు.

ఉపన్యాసం ముగిస్తూ “జోగిపంతులుగారి ఆత్మశాంతికోసం క్షేపణి ప్రార్థిస్తున్నాను. వారి సంసారానికి సానుభూతి తెలుపుతున్నాను. దహన సంస్కారాలకోసం ఆఫీసు చిట్టు పాతిక రూపాయలు మంజూరు చేశాను” అని చెప్పాడు ఆఫీసరు.

పాతికరూపాయ వాసుమంతయ్య ఉపన్యాసం ఇవ్వలేదుగాని తినుచూసిన విషయాన్ని అందరికీ చెప్పాడు. నిన్న సాయంత్రం కోటి దగ్గర జోగిపంతులు కనుపించాడుట. ముఖం ప్రేమాదేసుకొని బూడిద రంగు కోటు తొడుక్కొని విచారంగా

నడిచి వెళుతున్నాడుట, ఆ పాశురూ, బక్క పలనటి శిరీం, అక్కడక్కడ నేగినవాలు చెంబుకలూ, అతను తిప్పకుండా జోగి పంతులేవట. సరే, ప్రార్థన తను ఆఫీసుకు వస్తుంటే హుస్సేన్ సాగర్ లోనుంచి కనాన్ని బయటకు తీసున్నాడుట. మళ్ళీ అదే బూడిదరంగు కోటు! తన శరీరం తానే ఎప్పుడో పోయాడుట.” కాని మరిషిని బోలిన కాసిషి వుంటాడేమో అని పొరుగున ఉన్నాడు సార్! లేకపోతే ప్రార్థననే చెప్పేదాను అందరికీ అన్నాడు వాసుమంతయ్య ఆఫీసరు నుద్దేశించి.

“పాపం పేద్రావాడా” అన్నాడు

కొందరు.

“పోతుంటూ మేలను కోరా రాను బ్రహ్మం! శిరీడి ఏం సుఖపడి కన్యాకు లెమ్మోకి అనకూడదుగాని అలాంటి వాళ్ళ సలహా చచ్చి సుఖపడతారు” అన్నాడో ముసలి జంబుకం.

“కాని...ఎంమనిషి! ఎంమనిషివండీ! ఆఫీసుకు బంధనంగా పనయ్యేటప్పటికే విశ్వేనాడు, తను నిజంగా సంసారం విడుపుకోందో చూశాడా! తన ప్రాణాలను ఆఫీసు కర్పించాడు” అన్నాడో సానుభూతి పరుడు.

ఇంకా ఎవరెవరే విధాలుగా తను ఆఫీ

పీల్ ఆరోగ్య సాభాగ్యములకు

లోద్ర

కేసరి కుటీరం
ప్రైవేట్ లిమిటెడ్
రాయపేట, మద్రాసు-14

అంద్రప్రదేశ్ నిజంబు
మెదక్కు సీతారామణంబుల ధోర్న ఎడెప్స్
విజయవాడ, సికిందరాబాదు.

సమృద్ధిమైన సంజ్ఞాగూడు

బాలురకు నిత్యవశ్యకములు

కాస్మస్ కన్నులమాత్రులు.	జింజిప్ జ్వరహరి, పిత్తశుంఠి
కర్రన్ గోరొజనమాత్రులు.	జ్వరన్ సకల జ్వరములకు.
బాలక్స్ వారధనమాత్రులు	కాలరెక్సు కొంఠ, అజీర్ణములకు.

తదంతర మందులపై
మాకు త్రాయండి.

సంజ్ఞాగూడు. పత్రపాఠం

(బాంబీ): విజయవాడ.

అద్వైత్యపడవద్దు

కాస్ట్రీయల్ మైన, నిజమైన SEX—
ADVICE పొందినప్పుడు. మీకు
ఉండుకొన్న లక్షణములు (వాయుమా,
యింకా వివరాలకు కవచ పంపేడి.
డాక్టర్ రత్నంనెన్, (Estd 1904)
మలక పేటలింగ్స్, ఆజంపూరామరెడ్డి
వద్ది ప్రైవేట్ (డక్కన్) 2.A.P.

కుమారి మాత్రలు (Regd)

బుతుకొలములో అనేక బాగులపడే
స్త్రీలకు అనుకూలమైన ఔషధం సాదా
రు. డి. స్పెషల్ గు. రి. ఎక్స్ ప్రెస్
స్పెషల్ గు. రి. పెద్ద మందుల మెపు
లన్నింటిలో నొరుకును.
P. Devee & Co., (AP) Calcutta 40

★ జోగిపంతులు ఆత్మశాంతికి ★

ప్రాయాలను వరిబుచ్చాగో చెప్పి మిమ్మల్ని
విసిగించ దలచుకొలేగుగాని, ఒక్క విష
యం మనవిచేసి ఊరుకొంటాను. నానుభూతి
చూపించిన వాళ్ళెవ్వరూ జోగి పంతులు
దహన సంస్కారానికి దమ్మిడి సహాయం
చేయలేదు. ఆఫీసరు మంజూరుచేసిన
'ముష్టి పాతిక రూపాయలూ' జోగి
పంతులుగారి మరణాంతరం మూడుగోజుల
వరకూ ఆయన కుమారునికి చేరలేను. జోగి
పంతులుగారశ్చాయికి ఆఫీసరు దహన
సంస్కారంకోసం ఇచ్చిన పాతిక రూపా
యలూ, దారిలో కిరాణాకొట్టు వాడు దబా
యించి పుచ్చుకొని, పాతిక భాకీకోసం జను
కట్టుకోవటం కూడా జోగిపంతులుగారి పకో
పకారం లక్షణాన్ని దేఖానికి నిష్టి చెప్పింది.

ఈ విధంగా, జోగి పంతులుగారి చావు
ఘట్టం ముగిసింది; దాని తాలాకు సందడి
తగిసింది.

* * *

ఇంకో రెండు రోజులు గడిచాయి.
జోగి పంతులు పనిచేసిన ఆఫీసులో క్రొత్త
గుమాస్తాను చేర్చుకొన్నారు. క్రొత్త
గుమాస్తా సత్యవారాయణ జోగిపంతులుగారి
స్థానాన్ని భీరీచేరాడు. శుభమువూర్తం
చూసుకొని అతడు ఆఫీసులో అడుగు
పెట్టాడు.

సత్యవారాయణను పిలిచి ఆఫీసరు ఇలా
చెప్పాడు: "నువ్వు ఆఫీసుకు సరిగా పదిగం
టలకు రావాలి. ఆరుగంటలవరకూ పీటలో
నుంచి కలదానికి పిలులేగు. నువ్వెవరి
స్థానంలో వచ్చావో తెలుసా? జోగిపంతులు
స్థానంలో! జోగిపంతులెవరో తెలుసా?
డైట్ల రూపాయల జీతంలో ఈ ఆఫీసులో
20 సంవత్సరాల క్రితం ప్రవేశించి, సంవ
త్సరానికి ఒక రూపాయ ఇంక్రిమెంటు వూ
పున ప్రాచీనీ తొంభై రూపాయల జీతం
సంపాదించిన గుమాస్తా. ఎంత పనున్నా
అతడు రిసుకొక్కలేను. జీతం చాలదనిఆఫీసు
మానిలేగు. మానేస్తానని ఎన్నడూ ఎవరినీ
చెదిరించలేదు. ఆయన స్థానంలో నువ్వొ
చ్చావు. ఆయన గుసాల్ని అలవాటు చేసుకో
వాలి. వెళ్ళు. ఆ రికార్డు బీరువాల నెనకాల
నీ పీటు వుంటుంది. అంగులో కూళ్ళో," ఇది
ఆఫీసరు క్రొత్తగా వచ్చిన గుమాస్తాకు చేసిన
హితబోధ.

జోగి పంతులుగార్ని తలుచుకొంటూనే
ఆయన పీటులో కూర్చొన్నాడు సత్యవారా
యణ. పాత గుమాస్తా హనుమంతయ్య తొంగి
చూసి, లోపలకొచ్చాడు. 'అయ్యో వచ్చా!
నీకోవిషయం చెప్పాలనుకొన్నానులే. నేని
ఆఫీసుకు నీనియరు గుమాస్తాని. నువ్వు జోగి

పంతులుగారి స్థానంలో ఈ ఆఫీసుకు లేవ
దావు. జోగిపంతులు ఎవరో తెలుసా?
గుమాస్తా జాతికి ప్రతినిధి నివ్వల్సిన మైన
ప్రభుత్వ క్లి పరాయణుడు. ఆఫీసరు
గారి మన్ననలను పొందిన
అద్యితీయుడు!..." ఇంకా బగువునాలల
కోసం తడుముకొంటూ హనుమంతయ్య
బయటకు వెళ్ళాడు.

"జోగిపంతులు పేరు నిలబెట్టాలి సత్య
వారాయణ" అని అరిచాడు అతడు ఈ
ఆఫీసులో చేరటానికి ఉపకారం చేసిన
ఇంకో గుమాస్తా.

"రికార్డు కీపింగులో జోగి పంతులుగారి
గొప్పతనాన్ని పొందాలి" అన్నాడు
ఇంకొడు.

"నేను మొన్న నే వొచ్చినా, జోగి
పంతులుగార్ని గురించి అంతా తెలిసి
పోయింది. ఆహో! ఏం మహానుభావు
డండీ!" అని నూచించాడు రామనాథం.

సత్యవారాయణకు తల తిరిగింది. తను
జోగిపంతులులా తయారుకొవాలిట. గుమా
స్తావైపు వెళిగామానీ పైటి ఇటూ అటూ
సరేటం నేచ్చుకోవడానికి సిద్ధమయ్యాడు
అతిగాడు. గుమాస్తాలు తమతమ స్థితిలోకి
సద్దకొన్నారు.

పూర్వవచ్చి సత్యవారాయణముందు నిల
బడాడు. "హే. చెప్పి, జోగిపంతులుగార్ని
గురించి నువ్వు చెప్పగలవా?" అని ప్రశ్నిం
చాడు. సత్యన్నారాయణ లేచి కైర్యాన్ని
తెచ్చుకొని, "అబ్బే, లేదండీ! ఆయన
కేటండి మహానుభావుడు! మిమ్మల్ని ఆఫీ
సరుగారు పిలుసున్నారండీ" అని చెప్పి
ప్రక్కకు తిప్పుకొన్నాడు ఇప్రానీ.

సత్యవారాయణ ఆఫీసుగారి గదిలో
ప్రవేశించాడు. "దూకు సత్యం! నాకు
క్రిందటి సంవత్సరపు పెట్టుబడి ఖాతా
కొవాలి. అది ■ ఫైళ్ళలో ఎక్కడో
వుంటుంది. అది తెచ్చుని మొన్న జోగి
పంతులుకు చెప్పాను; కాని ఈ అవాంతరం
డో... సరేలే కాని, వెళ్లి ఆ ఖాతా తీసు
కురా!" అన్నాడు ఆఫీసరు.

సత్యవారాయణవెళ్ళి పీటలో కూర్చొ
న్నాడు. పెట్టుబడి ఖాతా కొవాలిట. అది
ఏమిటో అతనికి తెలియదు. కాని ఈ ఆఫీ
సరు మొండిగా ఆరెరు ఎలా చేస్తారా? అని
అతనికి సందేహం కలిగింది. కాని తనలా
బాగుపడకూడదు. ఇరవై సంవత్సరాలక్రితం
జోగిపంతులు ఈ విధంగా బాగుపడ్డాడా?
పడివుండదు. ఆయన మహానుభావుడు!

సత్యవారాయణకేమీ పాలుబొనబండలేదు

తను ఆ కాగితాన్ని ఆఫీసుకు ఇవ్వాలి. అంత వెతికి దాన్ని పట్టుకోవాలి. అతడు కార్యసాగుకునిలా లేచాడు. “జై జోగి పంతులూ! ఆపేకించు నాలో” అన్నాడో లేదోకాని “జోగిపంతులు ఇరవై సంవత్సరాల వెనుక ఇలానే లేచివుంటాడు కాబోలు,” అనుకొన్నాడు.

సత్యనారాయణ ఎగురుగాడైళ్ళు మని పెతుని పేరుతోని వున్నాయి అతడు ఒక ఫైలును బయటకు తీశాడు. ఇంకో ఫైలుతీశాడు. ఆశ్చర్యం! తననుతనే అమ్మ లేక పోయాడు ఫైళ్ళన్నానంది మూలుగు వినబడుతోంది. జోగిపంతులుకు ఈ మూలుగు వినబడేదా? అతడు ఆలోచించాలనుకొన్నాడు. కాని వ్యర్థధిలేను. మూలుగు పెద్దదియింక, వణుకుతున్న చేతులతో ఇంకో గెండు ఫైళ్ళు పీకాడు. మనిషి ఆకారంలో ఏదో బయటకు వస్తోంది! “అమ్మ బాబో!” అని ఒక్కక్షణ పెట్టి అందులోంచి బయటపడాను

గుమాస్తా అందిరూ కంగాడపడి ఆఫీసుకు గదిలోకి పగుగుతీశారు. మనిషి లాంటి అవసువు కదిలింది కనిలికదిలి ఆఫీసుగూరూ పగుగుంది. అప్పటికే అందరికీ పెప్రాణాలు పైకేపోయాయి, బల్లలకి మల్లే గోపని అంటి పేలుకొని వున్నాడు.

మనిషి లాంటి వసువు జోగిపంతులు పాలి కలావుంది. జోగిపంతులు అసిపంజరంలా వుండది. “దొంగుతుంది సారీ! దొంగుతుంది! ఎక్కడ కగుతుంది? జోగిపంతుల్ని తప్పించుకొని ఏ కాగితమూ బ్రతికలేదు. అరగంట వ్యర్థధి, కావాలిసారీ! మిరమి అనుమానపడింది. కాగితం దొంగుతుంది!” అసిపంజరం గట్టిగా అరిచింది.

చేష్టలుడిగిన గుమాస్తా సోదగలు అస్థి పంజరం కాళ్ళమీద పడ్డాడు. ఆఫీసుకు కూడా “జోగి పంతులూ!” అని అరిచి అస్థి పంజరం కాళ్ళమీద పడ్డాడు.

కాని “దొంగుతుంది” అన్న ధ్వని ఆఫీసును మాగు మోగిస్తోంది. ఆఖరి సారిగా అసి పంజరం “దొంగుతుంది సారీ” అని గట్టిగా అరిచి ఆఫీసు బల్లమీద కూలబడి పోయింది!

జోగిపంతులు చచ్చి చెయ్యిమెవచ్చి ఆఫీసుకు భయపెట్టాడో, లేక ఫైళ్ళుచతుకుతూ వాటిలోపడి, కదలలేక, కాగితం దొంగుకుండా చచ్చిపోవటం ఇష్టం లేక ఈ రకంగా తయారయ్యాడో, లేక కాగితం వెనక లేక చచ్చిపోయి, ఆఫీసున వల్ల గుమాస్తా జాతిపాంగుతున్న ఈతి బాంబ్లు చెప్పటం కోసం బ్రతికి మళ్ళీ చచ్చాడో చెప్పకుండా ఈ కథ ముగిస్తున్నందుకు తీసుకుంటుంది. ఈ వివరాలను నిజస్వరూపంలో బయట పెట్ట

గలంగులకు ఏ “శిల్పకర్త” నూ లే గల సామర్థ్యం కూడా నాలోలేదు. కాని ... ఒక్క విషయం మనవిచేస్తా!

కడగండ ననుభవించలేక మొన్న సాయం (తంనుంచి ఇప్పటివరకూ నరకబాధ ననుభ

వించిన జోగిపంతులు ప్రాణనాయువు అనంతనాయువులలో కలిసిపోయింది కాని, ఆఫీసుకు మంజూరుచేసిన పాతిక రూపాయ లతో ఆయన ఆత్మకాంతి జరగటం అసంభవం!

రీటా తుదుక్కిత చిత్రమనిచ్చి, విగవిగలాడు నిడు పాటి వెండుకలను పెంచుకు అద్భుతమైన హెయిర్ బానికి తల వెండుకల రావటం. నెరయుకు, దుండు చిట్టతల, పేనుకొరుకు ఇంకను తల వెండుకలకు వంబందించిన సమస్త వ్యాధులకు రీటా ఆమోఘముగ వనిచేయును వేసకుజేలు వాడి గుణమును పొందియున్నారు. మీకు కూడ నేటినుండియే రీటా వాడుడు

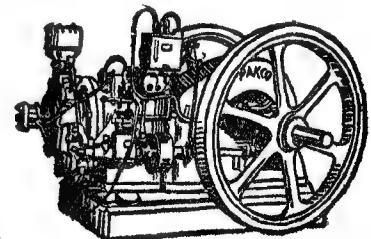
రీటా హిందూ దేశమంతటాదొరకును

కేశ సంపదకు రీటా

PAKCO పాకో స్టో-స్పిడ్, కోల్డ్ స్టార్టింగ్, మాడ్ ఆయిల్ ఇంజనులు

—: ప్రత్యేక లక్షణములు:—

- * పనిచేయ ప్రారంభించుట తేలిక
- * తిక్కుత ఇంజన ఖర్చు
- * క్రమమైన పడక
- * దిల్లమైన నిర్మాణం
- * ఎక్కువ మన్నిక
- * అగ్నితంగా పనిచేయును

* బాన్స్ ఫ్యూయల్, ఇంజన్ పరికరములు

మౌదాను ఆంధ్ర, కర్ణాటక, కేరళ రాష్ట్రములకు ఏజెంట్లు.

Grams: "LAMP"

K. S. SHIVJI & CO., (Estd 1903)

Phone: 3617

బొంబే బాక్స్ నెం. 5, 178 79 బ్రాడ్వే, మద్రాసు-1.

అన్వేషకం

జాతు కూచి సాంబానరావు

(గతవారం తగునాయి)

త్రేప్పనినిగా లక్ష్మిని హోటలుకు తీసుకు వెళ్ళాడు శివరాం భోజనానికి. ఆ నగర వాతావరణముతా లక్ష్మికి మిఠుమిట్లు గొలిపింది. నగర వీధుల్లో వింతగా అన్నను అనుసరించింది.

తన బాధలు తనకున్నా, శివరాంకు అతని చెల్లెలును తాత్కాలికంగా వంట చేసుకునే వసతులు, అవకాశాలు యివ్వమని తల్లికి పురమానించేడు కోమటి యజమాని.

తీరుబడి ఉన్నప్పుడు ఉభయ నగరాలు చూపించాడు శివరాం చెల్లెలుకు. నగర కలుదాలు - వింత సంస్కృతి - పబ్లిక్ గార్డెన్లు - సాల్వర్ జంక్ యూజియం - మక్కు మసీదు - చార్ మినార్ - నగర వైభవానికి మూలకాలుగా ఉన్నాయి. ఆ వింత ప్రదేశముతా చూడగలిగినందుకు తన్నభినందించుకుంది లక్ష్మి.

పగలు అధీసుకు శివరాం వెళ్ళినప్పుడు, లక్ష్మి కోమటి యజమాని తల్లితో కలుగుచెప్పి, కథలు ప్రతికలు చదివి కాలం వెళ్ళిబుచ్చింది. సాయంత్రం అన్నతో కలిసి ఏదో వ్రాంతానికి పీకాకురు వెళ్ళింది.

ఒకరోజు నారాయణ హక్కులో కనిపించాడు శివరాంకు. (పక్కనున్న లక్ష్మిని చూసి, పెళ్ళియిబోయింజమిటోయి!) ప్రశ్నించాడు కొంప మునిగిబోయిసంత విరాళా భావంతో.

“నూ చెల్లెలు లక్ష్మి!” శివరాం పరిచయం చేశాడు నారాయణకు లక్ష్మిని.

“ఎప్పుడొచ్చావమ్మా!... అడమిటోయి...మని యింటికి తీసుకురావేణి!...అంతా సంతోషించేవాళ్ళిం.. రేపు తప్పుకుండా రామ్మా!...భోజనానికి కూడాను.. అలా చెప్తారు?” మాటలు శిరపరంపరల్లా విసిరాడు నారాయణ:

“ఈమెకు కూడా పెళ్ళి మీదే చెయ్యండి!” నవ్వాడు శివరాం.

■ భారం నామీద వదలవోయి...ఒక్క రోజులో సంబంధం తెచ్చి ముడివెయ్యమ?” పకపక నవ్వాడు నారాయణ.

పురాతన తరాలద్వారా తన తల్లితండ్రులకు బ్రహ్మయ్యగారి కంకానికి ఉన్న సంబంధబాంధవ్యాలు ఏకరువు పెబడు నారాయణ. అరిసు చెప్పి బాంధవ్యాలు మెలికలు అర్థం కాకపోగా వింటున్నట్లు నటిస్తూ రేడియో గీతావళిపై చెవులు ఒగ్గించాడు అన్నా, చెల్లెళ్ళు. రేడియో అగిబోయినట్లే నారాయణకూ తన ఉపన్యాసం ఆపేసి అన్నా చెల్లెళ్ళను మళ్ళీపళ్ళి తన గృహానికి రమ్మని ఆహ్వానించి వెళ్ళిపోయాడు.

మర్నాడు చెల్లెలు బలవంతంమీద నారాయణ యింటికి వెళ్ళి కలిపలేకు శివరాంకు. ఈసారి వీధి గుమ్మంలోనించే వెళ్ళాడు చెల్లెలుతో. మేపెక్కి ఎవరూ కనిపించాపోగా తిన్నగా గదిలోకి గుమ్మగా నడిచాడు శివరాం. ఆ క్రొత్త ప్రదేశంలో జంతుతూ వెనక నిలిచివాయింది లక్ష్మి. ముందు కడుగిడిన శివరాం గది ద్వారంవద్ద ఆశ్చర్యంతో అగిబోయాడు. సత్రెమ్మ ఎవరో కళ్ళిజోడు పెద్దమనిషితో సరసాలాడుతోంది. శివరాంను చూసి ముఖం మార్చుకుని, గబుగ్బున నవ్వి చెతిలో కాఫీకప్పు పుచ్చుకుని, “ఓహోయి!...ఎన్నాళ్ళకు వచ్చావు మాయంటికి!” అంటూ ఆనందం వెలిబుచ్చి శివరాం చెల్లెలును చూసి గబగబ వెళ్ళి అలింగనం చేసేసంతోషని చేసేం సత్రెమ్మ. ఆమె తిత్వం శివరాంకు అసహ్యం కలిగించినా వచ్చిన తర్వాత మర్యాదగా మాట్లాడి పోవాలని గదిలో కూర్చున్నాడు. ఆ కళ్ళిజోడు పెద్దమనిషి శివరాంను చూసి లేచాడు తన పని పూర్తయినట్లు. “నారాయణ వచ్చాక నేను వచ్చి వెళ్ళానని చెప్ప!” అంటూ సత్రెమ్మవైపు తిరిగి నిష్క్రమించాడు ఆయన.

“మాకు బావగారొత్తరు వరుసకు.....

అయనకు ■ పబ్లికలు!” కురికింది సత్రెమ్మ ఆ కళ్ళిజోడు పెద్దమనిషి పరిచయం చేస్తూ. లక్ష్మి తనయింటికి రావెంపల ఆ గోడ పంపగ దివంలా భావిస్తూన్నానని, తింభిరి తాము వసారన్న సంతి చెప్పారు. యింతోనని, అనివార్యమైన అర్థంట్లు పనివల బయటకు వెళ్ళారని, ఏమీణంలోనెన్నో వచ్చేయడం తిత్వమని, ఇంకా యేదోఉపన్యాసం విసిరింది సత్రెమ్మ శివరాం ముఖావంగా మాట్లాడాడు. లక్ష్మి చూడగా మాట్లాడింది దూరపు బంధువురాలు ఒక తె దొరికిందిని. తన యింతో కొన్నాళ్ళు ఉండి బాన్సుని బావంతో చేసింది సత్రెమ్మ లక్ష్మిని. అలాగేనని మర్యాదకు అప్పుకుని అన్నా చెల్లెళ్ళు ఆమెదగర వెలపు తీసుకొని యింటికి వచ్చేశారు. తాను చూసిన దృశ్యం గురించి చెల్లెలుకు చెప్పలేదు శివరాం.

చెల్లెలును గండిపెట తీసుకువెళ్ళాలని శివరాం రాజారావుతో చెప్పాడు. ఒక స్నేహితుడికాదు తీసుకువచ్చాడు రాజారావు. బ్రాద్దున్న పదిగంటలకు బయలుదేరుతున్నార అన్నా చెల్లెళ్ళు రాజారావుతో. ఎగురుగా నారాయణ, వారియింతో చూసిన కళ్ళిజోడు పెద్దమనిషి వీధిగుమ్మం ముందు ఎదురయ్యారు. తిరువాతి మళ్ళీ కలుసుకుంటామని చెప్పి నారాయణను సాగనంపి, కాగలా కూర్చున్నాడు శివరాం నారాయణకు కళ్ళికుట్టాయి మొన్న ఎగిరిపోకివచ్చి తనకంటే ఎక్కువ పురుకుబడిగల స్నేహితులను సంపాదించుకున్నాడని. పరాయిమొగవాడితో తన చెల్లెలును పీకారకు తీసుకువెళుతున్నాడనే విషయం వేలి తిమాపించాడు కళ్ళిజోడు పెద్దమనిషి నారాయణకు. నారాయణ సన్నటితలలో ఏదోపురుగుదలించినట్లయింది.

మర్నాడు బ్రాద్దున్నే ఆయిద్దరు శివరాం యింటిముందు వాలాడు. శివరాం ముఖావంగా మర్యాదగా ఆహ్వానించాడు వారిద్దరినీ. లక్ష్మి ఇంటించి రెండుకప్పుల కాఫీతెచ్చింది. కాఫీకప్పు అందుకుంటూ కళ్ళిజోడు పెద్దమనిషి లక్ష్మిని తేరిపారి చూశాడు.

“ఏం చిగువు కుంటున్నా వమ్మా!” నాజాకుగా ప్రశ్నించాడు.

“స్కూలుపైసలు చదివాను!”

ఆమెజవాబుకు కళ్ళిజోడు పెద్దమనిషి కనుబొమ్మలు ఎగిరాయి.

ఇద్దరు కాఫీలు చిప్పరించి, కప్పులు కాఫీ చేశాడు

“వీరి ఆబ్బాయి బి. ఏ. చిగువుతున్నాడు కదిపాడు నారాయణ సంభాషణ.

శివరాం అర్థం చేసుకున్నాడు.

“చెల్లెలు పెండింగతి మాతాతయ్య చూసుకుంటారు...మన ప్రయత్నం అయినకు నచ్చును!” తెరిచిగా ఆ సమస్య

పరిష్కారం తేల్చాడు శివరాం.

కళ్ళిజోడులోంచి ఆ పెద్దయిన్ని కళ్ళు ఎరబడినట్లు కనిపించాయి శివరాంకు.

“ఆ...దానికేం గాని నాది ఒక సలహా... చిన్నవాడవు, కనుక చెబుతున్నా... పెళ్ళియ్యాడు పిల్లని యీలా పరాయివాళ్ళతో తిప్పుతాడను!”

ఆ పెద్దయిన్ని సలహాకు శివరాంలో కంపం మెలింది. కోపం ఒలవంతాన దిగ మించుకున్నాడు.

పరాయివాళ్ళ లో తిరిగి తే అలాగా అసం సహజం...మోగిదురు ఒంటరిగానే యిక్కడ ఉండడం...లోకం...హస్తించదు!” నారాయణ మాటలు నమిలాడు.

శివరాంకు కోపోద్దేకం ఆగలేదు. ఒళ్ళు ఉడికిపోయింది. గబుర్తున లేచి నుంచున్నాడు తక్షణం మీరిద్దరూ బయటికి వెళ్లింది...వెళ్ళండి!” ఇల్లు ప్రత్యినించేలా అరిచాడు శివరాం, అతని భయంకర స్వరూపం చూసి యిద్దగు నిశ్చేష్టులై ఒక తక్షణం సర్దుకుని మూతి ముడుచుకుని, వికృతంగా నిష్క్రమించారు ఇంట్లోంచి.

శివరాం కేకతో ఉక్కిరిచిపోయి, కోమటి యజమాని కంఠాగాగా మేల్కొనెను వచ్చారు.

“ఏమిలేదు...వాళ్ళు అవాకులు పేలేరు నేను అరిచాను...అంతే!” శివరాం కోపం పడ్డకుని నవ్వేశాడు.

ఈ కుతస్థి సమాజపరిసరాల్లో చెల్లెలును తనదగ్గం ఉంచుకోవడం భావ్యంకాదని నిశ్చయించాడు శివరాం. రాజారావు తలి మనుమడిని చూడటానికి పిర్రాపురం వెళుతుంటే ఆమెకు చెల్లెలును అప్పగించి రాజమండ్రిలో దింపేయమని కోరాడు శివరాం. లక్ష్మి, అన్న విచిత్ర ప్రసరన అగ్రంకొక పోయినా, నగరంలో చాలా గోణులన్నానని, తిరిగి వెళ్ళివచ్చునని ఎక్కువ పట్టించుకోలేదు.

ప్రపంచంనుంచి ఎక్కువ తెలియకుండా పరిమిత ప్రదేశంలో బ్రతికే ఇంటి దగ్గర మధ్య తరగతి సమాజానికి, ప్రాంతాలు మారి వివిధ సంస్కృతులతో విలసిల్లే నగరంలో బ్రతికే మధ్యతరగతి సమాజానికి నైజగుణం ఒకటే ననిపించింది. స్త్రీ పురుష స్నేహం అవినీతి చిహ్నంగా ముత్రమే భావించే కుత్సితులకు మరే అభిమానం, ప్రేమ అర్థంకాదు. ఈ మధ్యతరగతి సంకుచిత బంధుజన వాతావరణాన్ని అధిగమించి నూత్న స్నేహతో, వికాలదృక్పథంతో బ్రతికడానికి మార్గ మనేవ్వడం అత్యవసర మనిపించింది శివరాంకు.

కోమటికోడలు దినిపోవడం మానసికంగా విమోచిత శివరాంకు చాలా అసంతృప్తి కలిగించింది. ఆమె కనిపించినప్పుడు తనదేమి కున్న రోజులన్నా, ఆమె మరణానంతరం

ఆమెలో కనిపించిన ఆప్యాయత శివరాంను వెన్నంటింది. ఒంటరిగా తన గదిలో ఉన్నప్పుడు ఆమెకురించి భావాలు పరిపరీ విధాల బాయేవి. మనశ్శాంతికి, మనస్తత్వంబాధకు బసవార్పణం ముఖ్యమని నిర్ణయించేడు శివరాం.

చెల్లెలును రైలులో సాగనంపి, ఆలోచనలతో స్నేహనను విడిచి విధిలో నగవ సాగాడు శివరాం. విధిలో పరుగెత్తే కారు యింజను ముంగు గాజుదీపాలతో గుడు రిమి చూస్తున్న క్రూరమైన సమాజంలో అగు పడాయి. పరిసరాలలో నడుస్తున్న మనుష్యుల మాపులో, నడకలో మాటలో వక్రతలు కనుపించాయి. కృత్రిమ విస్మయదీపాల కాంతిలో నగర సహజ సౌందర్యం మించి నట్లు మిరుమిటు గొలుపుతోంది. హోటల్ భోజనం చేసి ఇంటికి వచ్చి తనగదిలో దీపం వెలిగించాడు శివరాం.

దోమలు తమ రోదన ప్రారంభించిపీకడం మొదలుపెట్టాయి. దీపం చుట్టూ ఎగిరే పురుగుల కోసం నోడు మెదులుతుంటూ పొంచి కూర్చుని ఒక్కొక్కటే ధిమిస్తోంది గోడ మీద పొతకలా ఎదిగి అంటి ప్రాకుతున్న బల్బు.

6

అఫ్ జర్ గంజ్ బస్సుస్టాండు వెనకాల పాగ్గులో జనం సుంపులుగా చెదిరి కూర్చున్నారు. ఆకుపచ్చ మైదానాలు—ఆకాశాన్నింటే పొడగయిన చెట్లు—మైదానాల మధ్య రాతిచాంస—ఆకాశంలో కనిపించే నూగల్లని బాటలా మైదానాలను ఛేదించి యిగిరినలు కలుపుతున్న గచ్చుదారే—చింతిచెట్లు మొదలలో రాళ్ళుగట్టల మీద విచిత్రంగా అలుకున్న లతల సమాహారం—ఆ వెనకాల గోరీల దిమ్మల కొనుకుని చుట్టుకున్న వివిధ వృక్ష సమదాయం—చుట్టూ ఆవరించుకుని ఆ పొద్దును రక్షిస్తున్న కోట బురుజులాంటి గోడలు—అక్కడే దృశ్యాలు చూడడానికి ఏర్పరచబడిన రాతి తిన్నె గోపురం—విపరీత మైన అందాలు వెదజల్లుతూ వాహ్యలికి వచ్చే జనుల మనస్సులను ఆలరిస్తోంది. ప్రక్కనే మూసేదీపే అతికన వంతెనపైన పాలబుడ్లు, పార్కు ఎదురుగా ఉన్న విధిల్లెలు—ఆకుపచ్చపాగ్గున వెలుగు నీలలో ముంచి తేల్చుతున్నాయి. చింతిచెట్లు వెనుక వృక్షాలలోంచి రాణి, రావు వెలికి వచ్చారు. ఫెర్లీ హేట్ సినితారల బుష్కోటు ఊపుకుంటూ సిగరెట్లు ముట్టించాడు రావు ఖులాసాగా.

“మనిద్దరం నడుస్తూంటే ఇది నందన ఉద్యానవనంలా లేమా?” రావు నవ్వేడు.

“ఆ! సుగంధ పరిమళాలు కూడా వస్తున్నాయి!”

“ఎక్కడనుంచి?...నీరు లేని మూసేపది

లోంచా?” పకపక నవ్వేడు రావు తన తెలివిన తానే మెచ్చుకుంటూ.

“అబ్బే...మీరిచ్చిన చీరమీది నెంట్లు పువ్వులలోంచి!”

“ఆ! అలాగా...అందుకే చీరమీది ప్రతి పువ్వుకు నెంట్లురాకాసు పరివళించాలి...రాణి...నవ్వు యీ రూపంలో...!” రావు నడుస్తూ ఆగిపోయి ఒక్కసారి తనవృత్తిగా ఆమెవైపు చూశాడు.

రాణి నవ్వింది.

“రాణి నవ్వు వేధించకూడదు. త్వరలో!”

“తిప్పకుండా...అమ్మనడిగి పెళ్ళి చేసుకుందా!”

“సరే నీయిష్టం...విజయతత్వమే వేరు!” నీరసిల్లాడు రావు.

“అలాగా!” పకపక నవ్వింది రాణి.

విధిలోని గుక్కాల్ పై విద్యుద్దీపాలు వివిధరంగులలో మారాడుగా వెలిగి ఆరి బాట సాగులను ఆకరిస్తున్నాయి. గాణి తెల్ల చీరమీది సనుపువచ్చులూ మిలమిల మెరుస్తున్నాయి ఆ వెలుగులో.

రావు రాణి రిక్తా ఎక్కాడు. గాణి ప్రక్కని సంగులోకి నుల్లింది రిక్తా. రాణి ఇంటిమంగు దిగాడు రావు.

“రాణి!...యీసారి నా సంగతి తేల్చక పోనే నీయిష్టం చూడను!” విసరిననశిచి రిక్తావాడికి డబ్బు కల్లించి వెళ్ళిపోయాడు రావు.

“అంతకోపమా!” గాణి నవ్వి, తనవైపు చూడకపోవడం గమనించి, ముఖం త్రోవం చేసుకుని తలఒంచుకుని రెండు అడుగులు వేసింది.

“కమూ!” గట్టిఅగుపు విరిపించింది. ఎనకో మగమనిషి గొంతులా ఉంది. తన పూర్వనామం జ్ఞాపకంవచ్చి, ఒకతక్షణంఆగి, కంఠాగా గుగా అడుగులు వేసుకుంటూ ఇంట్లో చొరబడింది. రాణి, విధిలెలుపులు చూసి కిటికీలోంచి బయటికి తొంగిచూసింది. ఏమనిషి తన్ను వెన్నంటిన జాడ కనిపించలేదు. కంఠారు అణచుకుని యుగానికి వచ్చింది రాణి.

రావుయిచ్చిన పువ్వుల చీర ధరించి అభీషుకు వెళ్ళింది గాణి. అచనయంగా నెమ్మదిగా చూడతే రావుకగావుతప్ప తక్కిన వారంతా రాణివైపు ఎగాదిగా చూసి విహ్వమాటాడ పురస్కరించుకునేవారు. రాసు

నారసింహ లేహ్యము
బంగారుతో చేసినది. మేహము, నికాక, నివృత్తవర్ణరూపానికి సంఘం రక్తవృద్ధి కలిగించును. 20 టిల గట్టి 180 పోస్టేజు. 1-1-4
డి.వి.ఎ. ఆంధ్రకంపెనీ ఆయుర్వేద శాఖ, హైదరాబాద్ (PU) నెల్లూరుజిల్లా.

★ అన్వేషణ ★

వరసు బావమరిది మూర్తి రాణితో ఎక్కువ పరిచయం ఏర్పరచుకోవాలని ప్రయత్నించాడు. తన బావ యీ కంపెనీ యజమాని అన్న సంగతి, తన పలుకుబడి ఆమెకు తెలిపేలా సర్వవిధితం చేశాడు. అయినా అమాయకంగా నిరక్షురంగా కనిపించిన రాణిని చూస్తున్న కొలది మూర్తి ఉద్వేగాలతో మరి చెడుతోంది. ఎల్లాగ్గా రాణిన్న హంపాందాలని వివిధ ప్రయత్నాలు చేయ్యసాగాడు.

“నమస్కారమండీ!” రాగానే రాణి దగ్గరకు వచ్చి కూర్చున్నాడు మూర్తి.

(పరిచయం చేసింది రాణి ముఖవంగా.

“మీ పువ్వులచీర చాలా అందంగా వుంది.. ఎవరిచ్చారో!” నవ్వాడు వెలకొంగగా మూర్తి.

“స్వంతవిషయాలు మీ కనవరం!” కరుకుగా జవాబిచ్చింది.

నిన్న సాయంత్రం తమరిని పార్కులో చూశాను... ఎవరో ఆ ప్రక్కనున్న అద్భుతమంతుడు!

“మీరు నా జోలికి రావద్దని ఎక్కోసార్లు చెప్పాను!” రాణి గట్టిగా అరిచింది.

రాఘవరావు వారి ప్రసంగం రాణి కేక విని ఇద్దరిమధ్య వచ్చి సమదాయించబోయాడు. కంపెనీ యజమాని బావమరిది నన్నట్లు గర్వంగా రాఘవరావుపై చూచి మూర్తి అప్పటికి ఆమె దగ్గరనుంచి నిష్క్రమించాడు.

మధ్యాహ్నం రాణి రాఘవరావుతో ఫలహారం చేసింది. తన బేగ్ లోనుంచి మామిడాకు కట్టిన పసుపుతాడు బయటికి తీసి రాఘవరావు చేతికి కట్టింది.

“ఇదేమిటి... ఈ రోజు రాభివార్తలు కాదు!”

కాకపోవచ్చు... యీ అఫీసు చూస్తోంటే నాకు భయం వస్తోంది.... ఇక్కడ అన్నలా మీరే నన్ను కాపాడాలి!” విక్రమముఖం పెట్టింది రాణి.

“నేనుండగా నీకేం ఘరవాలేవమ్మా!... నీకేళ్ల మొచ్చినా నాతో పెళ్ళి... నీకు తప్పకుండా సాయంచేస్తా!” రాఘవరావు సహజ భోరణిలో కళ్ళు చికిరించి, నీరసంగా అన్నాడు.

ఇది గమనించాడు మూర్తి. అవతానమే తనకు జరిగినట్లు భావించాడు. అఫీసులో అందరికీ మధ్యాహ్నం రాణి చేసిన వని చెప్పాడు. రాఘవరావు రాణిని మచ్చిక చేసున్నాడనే వదంతి లేవదీశాడు. అటు వంటి అనాకారి కన్న తీసిపోయారా మీరు అని అఫీసుగుమాస్తాలకు ఉత్తేజ పరిచాడు

మూర్తి. తాత్కాలికంగా గుమాస్తాలంతా విడుదలగా రాణి పరించి ప్రసంగించినా, కంపెనీ యజమానికి కూడ ఆప్తురాలు అనే భోరణిలో ముఖాన వహించారు. మూర్తి మనస్సు వక్రగతిలో పయనించింది. రెండు సార్లు ఆమె ప్రక్కకు ర్చించి వేడుతూ కాలితో ఆమెను తన్నాడు. మరోసారి ఆమెచీర కొంగు లాగాడా.

రాణి కోప్పాడకం ఆణచుకోలేక పోయింది. బుసకొట్టిన పాములా రివ్వునలేచి బసురుగా నడిచి చెప్పి తీసి మూర్తి దవడ మీద గట్టిగా బాదింది. మానంగా పోయి యథా స్థానంలో కూర్చుంది.

మూర్తి నిలుపునా ఆ సంగతులకు మూర్ఛిపోయినంతగా బాధపడ్డాడు. తోటి గుమాస్తాలకు తనముఖం చూపలేకపోయాడు. పెళ్ళి రామవరసుకు ఫీర్యాదుచేశాడు. అంత కన్న ఎక్కువ ప్రతికారం ఆ క్షణాల్లో ద్వారా తీర్చుకోవాలని గృహస్థముఖుడై యాడు మూర్తి తక్షణం.

రాఘవరావు మందలించాడు రాణిని. జరిగిన సంగతులపై వివరీత పర్యవసానం కలిగి నుండో అని భయపడ్డాడు. రామవరసు రాణిని పిలిచి మొదట కూకలేసినా, బావమరిది అసభ్య ప్రవర్తనకు తనే నొచ్చుకున్నాడు. ఆశోక గుమాస్తాలంతా రాణిని పులిలచూసి భయపడి పిల్లలా అడుగులు వేసుకుంటూ నిష్క్రమించారు.

మర్నాడు రాణి యధాప్రకారం చిగునవ్వుతో అడుగుపెట్టింది అఫీసులో. రామవరసు పిలిచాడు ఆమెను గదిలోకి. చిన్న కొండలా లావుగానున్నా ఉత్సవగ్రహం లాకుర్చీలో కూర్చుంది రామవరసు భార్య కలిలోంచి నిప్పులు కక్కుతూ. ఆ ప్రక్కనే పళ్ళు కొరుకుతూ రీవిగా నిలుచున్నాడు మూర్తి. మానంగా ముఖవంగా కాగితం అందించాడు రామవరసు రాణికి. ఉద్యోగం ఆఖరయిందని కాగితం చెప్పింది. రాణి అందరివైపు ఒకసారి చూసి అమానుకంగా పేలవంగా నవ్వి, విధిక్యతము తప్పింపలేమనే వేదాంతంలో బయటికి వచ్చేసింది. తన వ్యాపారానికి పెట్టుబడి పెట్టిన భార్య అజ్ఞలను పాలించక తప్పలేదు రామవరసుకు.

రాఘవరావు ఆమెకు సానుభూతి చూపాడు. తిరిగి ఆమెను ఉద్యోగంలో చేర్చేలా తాను సర్వశక్తుల ప్రయత్నిస్తానని వాగ్దానమిచ్చాడు. ఉద్యోగం దోరికలోగా భవన హాసుం కూడ చేస్తానని మాటయిచ్చాడు రాఘవరావు.

అనాటి సంగతులకు, తన విచిత్ర

(ప్రథమ రసకు పశ్చాత్తాపంతో, దిగులుతో యింటికి వచ్చేసింది రాణి.

రాత్రి ఎనిమిది గంటలయింది. అయినా మరి యమ్మతో జరిగిన సంగతి చెప్పలేదు రాణి. తీవ్రంగా ముందు కార్యక్రమం గురించి తనలోనే ఆలోచించుకో సాగింది.

రామవరసునిన్నూ ఇంటికి వచ్చేశాడు. ఇది వరకు రామవరసును ఎరుగని మరియమ్మ అతని పెద్ద కారుమాసి గొప్ప వ్యాపారముడో, ఉద్యోగో రాణి స్నేహం వాంఛించి వచ్చాడని, అతి విషయంతో, తన చీర సరుకుంటూ నాణాకు నవ్వులు చిలుకరిస్తూ ఆహ్వానించింది. మర్నాడగా లేచి కూర్చోంది రాణి మానంగా నమస్కరించి. మధ్య తన ఆకారం ఎంకుకని వంటింట్లోకి నిష్క్రమించింది మరియమ్మ.

“రాణీ! నువ్వు ఎంత బాధపడి ఉంటావో నాకు తెలుసు... కాని తప్పనిసరి అయింది... నువ్వు ఉద్యోగం చేసినా చెయ్యకపోయినా వందరూపాయలు యిచ్చేస్తా... త్వరలోనే మళ్ళీ నిన్ను అఫీసులోకి తీసుకుంటా... నవ్వేమీ అనుకోకూడదు!” రామవరసు ఒగరిస్తూ బ్రతిమాలాడు. రాణి నూత్నంగా పసిగట్టింది రామవరసు మనస్సులోని అంతరార్థం. అయినా పరిసితులు చూపించిన అగత్యాలికి బలెయి “అలాగే” అని ఊరుకుంది.

“నీమీది అభిమానం...!” రామవరసు “హిహిహి” అంటూ మాటలు వింగేశాడు.

“అప్పుడప్పుడు కనిపిస్తుండు; నాకు చాల అంటుమీటింగు వుంది!” రామవరసు లేచాడు. నమస్కారంచేసి వీడ్కోలు యిచ్చింది రాణి.

మరియమ్మ ఆనవ్వున మనిషిగురించి వివరాలు అడిగింది. అందము మనిషిని అంటే పెట్టుకుని చాలాకాలం ఉండదని వసుస్సులో ఉన్నప్పుడే అడవి బాగా ధనం సంపాదించుకుని ముసలితనంలో జీవితాన్ని కాపాడుకోవాలని, అన్నికేమిట తిప్పించి విసుప్రభువు దిల్లగా చూస్తారని మరియమ్మ పదినిమిషాలు తియ్యగా ఉపశ్వాసం యిచ్చింది.

“నా ఉద్యోగం ఉండిపోయింది. ఇక్కడి నుంచి వెళ్లిపోదా మనుకుంటున్నా!” రాణి దిల్లగా వదిలింది మాట. దినివల్ల ఆమెలో వచ్చే పరిణామాలు ఆసక్తిగా పరిశీలించదలిచింది రాణి. తనమీద ఆధారపడి బ్రతుకు తున్నా తన జీవితంలోని నిజం యింతవరకు మరుగుపరిచి సంగనాచిలా బ్రతకడంలోని అంతరార్థమేమిటో రాణి ఆరోజు తేల్చి వదిలింది. రాణిమాటలకు మరియమ్మ ఒక నిమిషం నోరు ఆవలించి ప్రతిమలాకూర్చుని పోయింది.

“మరి ఆకంపెనీ యజమాని ఎందుకు వచ్చి నట్టు!”

“ఇవ్వకానిన జీతం రెపు అందజేస్తానని మర్యాదగా చెప్పాడు వచ్చి!”

“అవసరంగా ఎంగుకు కొట్టావే ఆ అబ్బాయిని... వచ్చి చేసుకుంటే...” సాగడమిది మర్యాదమే.

“చాలే నో రుద్దయ్యి... ఈరోజునంచి నీదారి నువ్వు మానుకోవచ్చు!” రాణి కోపం నటించి వదనం తీవ్రంచేసింది.

మరియున్న మనస్సు పరిపరివిధాల బాధ పడింది. రాణి తిన్న ఒంటరిగా కదిలేస్తే పొడగడిచేసిందేమిట. మర్యాదగా మారు రూపంలో ఒక తిరగతి మనుష్యుల స్నేహంతో బ్రతుకుతున్న తనకు మరోపని చేసే స్వామితోనీ, చాకచక్యంగాని లేదని గుర్తించుకుంది మరియు.

“రాణీ! నన్నులా ఒంటరిగా గంగ పాలుచేస్తే ఎలా?...యీ మనసు లిదానికి ఎవరోఒకరు అండగా ఉండకపోతే బతిక లేను...నలుమంగుళిబుక్కే...” మరియు మృతి విద్యు మొదలెడింది.

“ఎంగుకుదొంగ ఎడ్డులు ... అంతా దొంగజేరితొ...విజయ ఏమయిందీ?...నరసింగం ఎక్కడికి పోయాడు?...నువ్వు విజయ తిలిచేనా?... నన్నుకూడ చిగిరకు వాళ్ళలా నాశనంచేస్తావు!” రాణి ముఖం ముగుమకుంది.

“రాణీ! నువ్వు ఎలా చెబితే అలా వింటా!” మరియు మృత్యు రాణిచేతులు పట్టుకుంది... “అయితే విజయ సంగతి ఇప్పుడా!... విజయను ఎవరో చంపేశాను!” రాణి ఆశ్చర్యంతో ఒక్క అరుపు అరిచింది.

ఆ రోజు నువ్వు ఆఫీసుకు వెళ్ళావు... మధ్యాహ్నం పోలీసులు వచ్చారు యింటికి.. నన్ను విజయశివం దగ్గరికి తీసుకుపోయారు... అఫ్జాల్ గంజిపాట్లా గొడవైంది మూసీ నది చెట్లకుప్పలలో పడిపోయింది.... ఆస్పత్రి నర్సులు ఎవరో చెప్పారట విజయ చిరుమానా...నన్నడిగారు శివాన్ని గుర్తుపట్టగలవా అని...ఆ పాత్యలో నన్ను ఇరికిస్తారనే భయం పుట్టింది...తెలియదని బొంకాను...విజయ స్నేహితులతో కలిసి పెళ్ళికి బెజవాడ వెళ్ళిందన్నాను...మరియున్న గద్దనవ్వంతో... ఎక్కిళ్ళతో, కొంగు నలుపుకుంటూ ఏడ్చింది.

విజయను ఎవరు చంపారో అనే విషయం మరియు మృత్యుగాని రాణికి గాని అర్థం కాలేదు. కోపిష్టియైన నరసింగం అంతపని చేస్తాడనుకోడానికి ఏ ఋణపులేదు. వెగా అతను నగరమే విడిచి నల్లిబొవడంతో ఎవరికీ అతనిపై అనుమానమే కలగలేదు.

“ఎవరైనా పొడిచేశారా?” చావురీతి గురించి ప్రశ్నించింది రాణి.

“లేను. ఎవరో ఓకనులిమి చంపేశాడు!” మరియున్నా కోకం దిర్ఘంగా మారింది.

అయితే ఎప్పుడో నన్ను కూడ యిటువంటి పరిస్థితులో యిరికినా వద మాట...తె

రోజు చెబుతున్నా...నీ స్నేహితుల్ని, బంధువుల్ని ఎవనీ నాకు పరిచయం చెయ్యకు...నేను నీతో ఎక్కడికి రాను... నా మీద ఆధారపడ దల్చుకుంటే నే పెట్టింది తిని ఊరుకో!” రాణి తన నియమాలు ఖంజాయింపుగా ముందుపెట్టింది.

“అలాగే!” తల దించుకుంది మరియు.

“ఈ నరసింగం ఎవరు?” రాణి పరిశోధన మొదలెట్టింది.

“అసలు నిజం చెప్పేస్తా...మేము కైస్తవులం కాము...ఒక కలపవ్యాపారి నన్ను సంద్యాలమంచి లేవదీసుకువచ్చి గుంటూరులో ఉంచాడు. నూయింట ప్రక్కనే రెండు చిన్నగదులుండేవి. నేను అక్కడికి రాకముందే విజయ కౌపురముంటూ పూళ్ళో టిడరుపని చేస్తాండే ఒక చిన్నిమ్మల్లా. రెండేళ్ళతర్వాత ఆ కలప వ్యాపారి వచ్చిపోయాడు. అంతకుముందే విజయతో నాకు స్నేహం ఏర్పడింది. ఒక రోజు విజయ అడగింది నన్ను యీ నగరం చ్చెయ్యమని తనతో...తనకు తల్లిగా ఉండమంది నన్ను...ఒప్పుకున్నా... కొంచెం పెద్దరకం హోదాలో తిరిగివచ్చి కైస్తవులుగా మారిపోయాం యిక్కడ!” తన కృతిమ బ్రతుకుకు పేలవంగా నవ్వింది మరియు.

చదువులోకి జారిపోయిన మనిషిని ఎటు వెళ్ళినా నాచు చుటుకున్నట్లు, జీవితంలో తప్పుదారి త్రొక్కిన తనచుట్టూ పతితలెలలే చేతతోండడం రాణికి విసుగు కలిగించింది. గౌరవప్రపథులతో మనీలే ఉన్న వంశీకుల నాంగత్యంకోసం తనాతనా లాడింది రాణి. ఏది నా శిక్షాచి తింలో ఆడుకునేతే అటువంటి అవకాశాలు ననాయేమా అనే ఆలోచన ఆమెకు తట్టింది. వదిలండి పెద్దలు వచ్చే ప్రదేశాలు, సభలు, గ్రంథాలయాలు, ఉత్సవాలు సందర్భిస్తాంటే ఎవరితోనైనా స్నేహం కలగ వచ్చితే అభిప్రాయం కలిగింది. ఉద్యోగం లేకుండానే జీవించున్న ఈ దినాలు ఎలా గడపాలా నే యోచన చేయనాగింది.

మొకరంజాహీ రోడ్డులోని గ్రంథాలయం వెళ్ళు నడిచింది నాయంత్రం. అతి పుద్ధంగా, రకరకాల పుస్తకాంతో అందంగా ఎంతయింది వచ్చి వెదుకున్నా అతి నిశ్శబ్దంగా నాజ్వాళైన పద్ధతిలో ఆకర్షణీయంగా ఉంది గ్రంథాలయం. మేగజైనులు, పుస్తకాలు కొంతనేపు దదిని సభ్యురాలిగా చెరికొన్ని మేగజైనులు చేత పుచ్చుకుని వయ్యారింగా విధిలోకి నడిచింది రాణి. విధిలో ఒక గజం నడవగానే ఎదుగారు “కమలా” అంటూ పిలుస్తూ ఇరవైయ్యేళ్ళ యువకుడు నిలుచున్నాడు. వినవట్లు రెండడుగులు ముంగుకు వేసింది రాణి. “నిన్నే! అంత తమాషగా ఎగనట్లు పోతున్నాడే! వెంటబడ్డాను ఆ యువకుడు.

“ఎవరునువ్వు... జాగరణిగా మనులుకో!”

అరిచింది రాణి.

“అబ్బ! ఇంట్లోంచి పారిపోయి తమాషా చేస్తున్నావే... నిన్ను బువంతింగా యీ నేరే...” ఆ యువకుడు ఆమె చెయ్యి పట్టుకోబోయాడు.

“పోలీసులని పిలువనా... ఏమిటా పొగగు?...” రాణిచారస్తాలో నిలుచున్న పోలీసును గట్టిగా పిలిచింది. రహదారి కాపాడుతున్న పోలీసు కదలలేక ఒకనిమిషం తటపటాయిం చాడు. ఇంతలో జనం మూగారు. మూగిన గుంపులోంచి దూకుకు వచ్చాడు రాజారావు.

“రాముడూ!... ఏమిటి యీ అల్లరి నడి విధిలో!” మందలించాడు రాముడిని రాజారావు.

“మాడండి... ఈమె కమలకాదుట!” తన్ను మోసంచేస్తున్న రాణిని చూపించాడు రాముడు.

“నాపేరు... రాణి... కొట్టిదగ్గర ఉంటాను... ఉద్యోగం చేసుకుంటున్నా.. మనిషిని బోలెడ మనుష్యులు ఉండవచ్చు... అంగుకు నన్ను నిలదీస్తాడేమిటి మర్యాద లేకుండా!” చీదరించుకుంది రాణి.

రాజారావుకూడ ఆ అమ్మాయిని ఎక్కడో బాగా చూసినట్లు అనుమాన పడ్డాడు.

“నిన్నేప్పుడైనా చూశావా?” ప్రశ్నించాడు రాజారావు.

“లేను...” నవ్వింది రాణి.

రాముడిని కూకేలేసి పంపించేశాడు రాజారావు. చేసిన సహాయానికి కృతజ్ఞత చూపుతున్నట్లు నమస్కరించింది రాణి. తన చిరునామాయిచ్చి ఎప్పుడైనా అవసరమే కబురంపండి అంటూ నవ్వుతూ వెళ్ళిపోయాడు రాజారావు.

తన్ను వేళ్ళలకొంపలోంచి తప్పించడానికి ఉద్యుక్తుడైన రాజారావులో మంచితన మున్నా, వేళ్ళలకొంపల మగ్గ తిరిగే అతనిలో నీడగుణములున్నాయో అనే శంక రాణిని వేధించింది. అయినా రాజారావు ద్వారా తనకు తెలిసిన నాటకకళతో రంగంలోకి ప్రవేశిస్తే ప్రేక్షకజనంలోని పెద్దల నాంగత్యంలో అభివృద్ధిచెందే అవకాశాలు బాగా లభిస్తాయనే ఆశపడింది రాణి. ★

(ఇంకా వుంది)

డిస్కంసాల్
కుసుమ, బహిష్టునోష్టులకు
అద్భుతముగాపనిచేయును
వివరములకు - AGENTS
R.K.BROTHERS
4/27, RAJAHMUNDR

ప్రాధేసర ఇమాం సిద్దిగారి మాజీ ప్రధానము అని ఓహోయేసి దానిమీద సప్తగా పొదుగ్గా రివలలా ఉండే నేటి మేటి హాస్యనటుడు రమణారెడ్డి జొమ్మగిసి ఉంటే కెప్పున కేక పేసి వెనక్కి మూర్చ పోవలసిన ప్రమాదం ఉండదు. ఎందుకంటే రమణారెడ్డి మాజీలో మెచ్చదగ్గ ప్రాపి యం గడించాడని ఈ రోజున అందరికీ తెలుసు. అయితే హాస్యనటుడిగా ఆయన మీద అభిమానం ఉన్న యావన్నరికీ (ఆంధ్ర పిన్) ప్రేక్షకులు యావన్నరికి అభిమానం ఉందనడానికి సందేహం లేదు) రమణారెడ్డి రేపట్నం చి ప్రాధేసర సిద్దిగారి పేరెట్టుకు ఇంద్రజాలిగా ఉండేవాడని తెలుసు. సిద్దిగారి పేరెట్టుకు గిట్టదనీ, పొసేన అంటే నచ్చునచ్చుననీ అనటం లేదు. అసలు రమణారెడ్డి తప్ప మరొకరు హాస్యం తప్ప మరొకరి ఆమోదించరని. ఇంతకీ రమణారెడ్డి, మాజీ వాండోలం సినిమాని కొదనబోయే ప్రమాదం ఏమిలేదు. ఇంద్రజాలిగా కూడా ప్రకటించతగ్గ సాయని అందుకొని అద్భుత రసాన్ని కూడా పోషించ గల సామర్థ్యం సంపాదించాడు. ప్రపంచ ప్రసిద్ధుడైన ఆమెరికన్ (ఎస్కేపాలజిస్ట్) ఇంద్రజాలి హాస్య పోషిని, బిటిమె మెజిసి యన్ కౌంటర్, భారతీయుడు చార్లర్ల వగరాల పేర మరణారెడ్డికి ఉపమానంగా చెప్పడానికి సదుపాయం అనకొకం సమ్మి ధిగా లేనిమాట విజమే అయినా సినిమాలో

హాస్యనటుడుగా పేరు గడించి ఇటు విద్యుత్ ప్రజ్వలించేదూ గడించినవా అరుదన్న మాట బిచ్చకొవాలి.

తెలుగు దేశంలో మాజీ విద్యుత్ ర్పించేవాలు తక్కువ. ఉన్నవారికి ప్రాత మామూలు బహు తక్కువ.

మాజీ అనే మాటకు పూర్వం కొంత చచ్చి అర్థమవారిపోయి, ఇప్పుడు రుద్ధుల వినోదపద్ధతులైన అద్భుతచర్యల ప్రద సంగా విరచియింది.

విప్రవిద్యుదులు పూర్వం ఈవిద్యలో హామలు. ఈ వాటి మెజిసియన్ లకు హంగామా ఆగ్నాటం లేకుండానే వాటి ఎన్నో అద్భుతాలు చేశారు.

అదే అవన్నీ ఎంతగానూ జేవనీ అంటాడు రమణారెడ్డి కళా గమ్యుత్తుగా తిసి అతనికి మాజీ మీద ఆసక్తి కలగా దా కొరణం విప్రవిద్యుదుల విద్యుత్ చేస్తున్న అందరిపిల్లలాగా నే అతనికి మాజీ మీ మోజెక్కువగా ఉండేది. అంక ఇంటించి బియ్యం పప్పు ఉప్పు వగలూ సంభారాలు ఎటుకపోయి వారి కర్పించుక అని నేర్చుకుని వాళ్ళవంట తిరిగేవాడు.

చెప్పేవారు కొదనమోండి. అది వ మాటివిద్దగదా. నా మెజిసి నేనంట చెప్పేయ్యమ మరీ అన్నాడు రమణారెడ్డి మెంతానికి అలాగా ఇలాగా తిరుగుతే పేకముక్కల త్రిక్కులూ చిక్కులూ నేల మంటూనే వచ్చాడు నాటికి నేటికి.

దొమ్మల వివరణ

ఎడమవైపు పైనుండి: (1) బుట్టలో చెవుల పిల్లిని తీయడం ఎవరెన్ని వారు చేసినా చూసే వారు బుట్టలో పడుతునే ఉంటారు. (2) పై నీన్ రింగులు అందరూ అటముందు చేసితిరి వాంతులే. (3) పదిచేతులు, ఓకణం దారం విడివిడిగా మింగేసి, వోటనే వాటివాదారంతో హారంచేసి తీసివేస్తాడు. (4) సిని వేషభాషలలోంచి హాస్యాన్ని తీసినంత ముఖపుగా హాయిగా కాళ్ళిబట్ట లోంచి పీరెలూ, రుమాళ్ళూ, పెట్టెలూ

కళా. కళాకి వర్తించగలంతలు కట్టుకున్నా బొర్లలో మీరు విభావలో ఏమోరా దాన్ని దానికేంద తిరిగిరాస్తాడు. తెలుగుల ముటుకు ప్రశ్నరానే జవాబుకూడా ఇం గలదు. (5) మూడురంగుల ఇసుకను బాల్ సిర్పలో కలిపేసి, మల్లీ పొడి ఇసుకనుక విడివిడిగా ఏరంగుకొరంగు చూపిస్తాడ ముఖ్యామ్మ: రమణారెడ్డి, అతని గురువు ముక్తదూ అయిన ప్రొ|| మెన్ (

సాహిత్య

ఇది ఎలా చేసిఉంటాడా అని 'వేడుకుడు రమణారెడ్డి' సంకేతం కలిగింది. ఎప్పుడు మా జీవిత ప్రదర్శనం వచ్చినా, అందులో ప్రతి అంశాన్ని అతిశయంతో సాధించి ఉంటాడా అని ఆలోచించి ఉపాసనతో ఒక తీర్మానానికి రావడం అలవాటు. చాలామందికి అంతే కొందరు కొంతమంది ఉపించి కురుకానాలో వినుగె తి ఎలాగో అలా అనుకోవాలి ఉంటాడు అని భద్రతేనాడు. కొందరు "ఇందులో ఎక్కడో త్రొక్కు ఉంది" అంటారు అతిశయిగా—త్రొక్కుతోనే అంతా ఉందన్న సంగతి అతివరకు ఎవరూ పసిగట్టలేకపోయారన్న దురుహాసం.

రమణారెడ్డి, ఆ త్రొక్కునుంచి ప్రతి రాత్రి నిద్రపోయేవేళికి అరగంటవేపు ఆలోచించేవాడు. తెలిసేవాళ్ళని అడిగేవాడు. మా జీవితానికి ఏమి ముఖ్యమో ఉంది. సాధారణంగా అందరూ చేసే కొన్ని విద్యలు మనహా, క్లిష్టమైన అంశాలు సాధారణంగా ఒకరు చేసేవి మరొకరు ఏం చేశారు అని అడిగారు. ఒకరి చేతిలో నిలుచున్నప్పుడు వాళ్ళు అడిగారు. ఒకరి చేతిలో పరట్టా పడతామో లేదు. ఈ యన ఏమంటే మా జీవితానికి అందుకున్నాడు అయిన మనోజీ తెలిస్తాడు. రెండు వారాలక్రింది సేలంలో ఒక మా జీవిత ప్రదర్శనం జరిగినప్పుడు రమణారెడ్డి అక్కడికి వెళ్లి మానసిక అతని రెండు విద్యలు చేర్చి, అతనివిద్యలకు రెండు చేర్చుకున్నాడు.

సర్కార్ త్రొక్కునుంచి ఇలా చాలా కాలం ఆలోచించి చివరకొకటి అయిన ఫలానా విధంగా ఇది చేసిఉంటాది అని మూలంగా నిర్ధారణ చేసుకున్నాడు రమణారెడ్డి. ఇది జరిగిన కొన్నాళ్ళకి వరల్డ్ డ్రైజ్ట్ అనే పత్రికలో దానిమీద ఒక వ్యాసం పడింది. ఒక బ్రిటిష్ ఆఫీసరు

ఇది ఎలా చేసిఉంటాడా అని 'వేడుకుడు రమణారెడ్డి' సంకేతం కలిగింది. ఎప్పుడు మా జీవిత ప్రదర్శనం వచ్చినా, అందులో ప్రతి అంశాన్ని అతిశయంతో సాధించి ఉంటాడా అని ఆలోచించి ఉపాసనతో ఒక తీర్మానానికి రావడం అలవాటు. చాలామందికి అంతే కొందరు కొంతమంది ఉపించి కురుకానాలో వినుగె తి ఎలాగో అలా అనుకోవాలి ఉంటాడు అని భద్రతేనాడు. కొందరు "ఇందులో ఎక్కడో త్రొక్కు ఉంది" అంటారు అతిశయిగా—త్రొక్కుతోనే అంతా ఉందన్న సంగతి అతివరకు ఎవరూ పసిగట్టలేకపోయారన్న దురుహాసం.

చివరి కార్టూన్ - మాదిరి

అందించడం) ఎలాచేశాడో వివరిస్తూ గుట్టు బయటపెట్టేశాడు (హాహించే). ఇంద్రజాలి ఎవరూ ఇలా చేయరాదని వాళ్ళ సంఘంలో ఒకకటడి ఉంది. దాన్ని ఉల్లంఘించినందుకు మెజిస్ట్రేట్ల సంఘం అతని పరిశోధనాజీవుల కౌన్సిల్ ను ఏర్పాటు చేసి అతనికి లభించకుండా కట్టివేశారు.

మొదటి అధ్యక్షులైన అయిన ఆ పత్రికలో చేసిన వివరాలు, రమణారెడ్డి వెలుల తిరబడి హాహించి రేల్వేకున్న సమాధానం "దగ్గర"గా వచ్చింది. అప్పటికి రమణారెడ్డికి మాజీ మీద ఆ పత్రికాగా పెరిగింది. ఇంక ఆ శక్తికూడా గడించాలని సంకల్పం తీసింది. తన మిత్రుడు, తమిళనీసలుడు, బహుముఖ ప్రజ్ఞాశాలి రంజన్ తో సంప్రదించాడు. రంజన్ ప్రజ్ఞలో మాజీ కూడా ఒకటి. కొనితెచ్చుకొని ప్రచురించడాను. రంజన్ కు పరిచితుడైన ప్రొఫెసర్ మెన్ డ్రితో రమణారెడ్డికి పరిచయం అంది. ప్రొ. మెన్ డ్రి డి.కె.భాగవత ఇంద్ర వాణికుల సంఘం కార్యదర్శి. స్కూల్ అధ్యక్షుడు గాగల అఖిలభారత సమితి సభ్యుడు. ప్రొ. మెన్ డ్రి ఇంద్రజాలి కేవలం తీసేసినపుడు ఆయన మిత్రులంతా శ్రేష్టా అని పిలుస్తారు. పూర్తిచేయ శ్రమపడితే అయ్యింది. రమణారెడ్డి ఆయనదగ్గర చాలా 'విద్య'లు నేర్చుకున్నాడు. 1958 లో 'అక్క-చెల్లె' చిత్రంలో రమణారెడ్డితోపాటు మెన్ డ్రి కూడా కేవలం వేశాడు.

తరువాత ఒక పెద్దమాజీ "అన్నాదొక గొణున ప్రార్థన" రమణారెడ్డి ఒక ఫిలిం కంపెనీలో కూర్చుని.

దూకుతున్నామిది పెంబున రాసుకుని, మీరు సంతకంచేశాక దాన్ని మీ చేత కొట్టించేసి, మరీ మీ చేత ఒక కొవ్వొత్తిలాంటి ఆగోలునే తెప్పించడం ఒక విద్య. దానికి నిలబడ్డ తమిళనటుడు ఎస్.ఎస్.రాజేంద్రన్, రమణారెడ్డి.

"ఏమిటిగారో! వరగడుపున ఫిలాసఫీ" అన్నాడో! చతుర్లుగ మిత్రుడు "అందులో నీమీ మాజీ భయ" అని కొనసాగించాడు రమణారెడ్డి "ఏదో విశేషం ఉంది నిజంగానే" "—నీమీ మాజీ మాజీ మరొకరాయ—" "ఇంకా వెలులవ్వండి"

"అంతా కలిసి మహామాయ ఆమాయ మనము చేదాం అహ మరెంకొగ్గు నువ విక్రమలో నాకు మాజీ మహాయుధం ఉంది అంతే" అన్నాడు చివరికి రమణారెడ్డి. అనగానే, 'అక్క చెల్లె' (కెల్వెట్టి వీర్వర్వ) నిర్మాత, కథకుడు అయిన పద్మ నాథరావు కథకి అవకాశం చెప్పినని ఒప్పేసేసే అన్నాడు 'మేము వెంట' అన్నాడు దర్శకులు సారవ్యభూమి, అమా మల్లా రచయిత శ్రీ శ్రీ గాగలూడా రైజో ఆమె రకు ఎంపియ చేసే చెల్లెడు (స్క్రిప్టు). అంగులో వాళ్ళు చేసినవి కొన్ని పిసి మాజీకులైన కొన్ని మటుకు నికా రైసనే

కొన్ని నీమీలు మనీబూసి మారాడు కాయచేసి మాయచేసి 'పరిశోధన' విడికి పుచ్చుకుమని చక్కో పామున్నా, కొన్ని వివేచించి రెండు మూడు జైస్సుల విభావం అట్యాడాచేసి, దాంతోపాటు మరికొన్ని మంచిపనులుకూడా చేస్తాయి అక్క చెల్లెలు చేసిన 'మరికొన్ని మంచిపనులు'లో రమణారెడ్డిని మెజిస్ట్రేట్ గా పరిచయం చెయ్యడం ఒకటి చాలామంది అతన్ని కనుక్కు న్నాడు మీరు నిజంగా మాజీ చేస్తారా అని. తిరవాత మా పూరువచ్చి చెయ్యడం

పిలిచారు. ఈ విధంగా ఆహ్వానాలపై రమణారెడ్డి ఆంగ్లలో చాలా పట్టణాలకు వెళ్ళి ధర్మకార్యాలకు, బహులు మొదలైనవాటికి నిధులు పొందేయడంకోసం అని దాదాపు వారికే ప్రదర్శనలిచ్చాడు

మాజీ కేవలం కందవాళిల్లం ఎటాన్స్ నెరికి హాని చెయ్యని కళ కాన్సేప్టు అగ్నితరంగం చనియాసి ఆనందపరచే కళ అయితే దీన్ని గుర్తించుకోవాలనే మోస గించే వాయూ ఉన్నాడు అందుకే మాజీకుల వాళ్ళంటే, కూడా కొందరికి భయం చేతబట్టి వాళ్ళికి కాస్త ఇసింటా ఉంటారని కొందరి అనుమానం

రమణారెడ్డి ఒక సారి కొందరు మిత్రులతో ఒక పల్లెటూరు వెళ్ళాడు అక్కడ గేను, పాలేడునుపిలిచి అందరికీ దాహం తెచ్చున్నాడు ఆ పాలేడు మజిగ అందరికీ అందించి, రమణారెడ్డి వోలికి మూతం రాకుండా దూరంగా నిలబడాడు అనుమానంగా చూస్తూ, ఇతను మాజీకుల వాడు అని అతనికెవరో చెప్పాడు

అయినా మరెం సరవారేగు సమితిమం గయ్యుకు లేరా అని అంతా ధైర్యం చెప్పిన కొద్ది అతిని అనుమానం భయం మరెంత పెరిగాయి చివరికి రమణారెడ్డి శ్రీ అంజనేయం ప్రసన్నాంజనేయం అంటూ వాడిని చేర బిలిచి, నాలుగైదు మాజీకులు నేర్చి చెయించాడు అప్పుడు నర్మగం మారి, ధైర్యం కలిగి ఆపూటనించి రమణారెడ్డి కూడా మంచుకు కొఫీ గట్టా వ్యయంగా అంగించాడు అభిమానం కొద్ది ఎక్కువ అందించాడు కూడా

రమణారెడ్డి దగ్గర ఒకే ఒక పెట్టెను పరు మటా, పుట్టెను మాజీకులూ ఉన్నాయి ఇద్దరు అనే పెట్టెలున్నాయి. ఒకరు, పాప అనే అర్థాన్ని ఆమె మదిరాసు స్కూల్ ఆఫ్ ఆర్ట్స్ లో చిత్రం శిల్ప కళలు నేర్చుకుంది ప్రకాష్ వారి యువకావ్యకావ్యాలని కళాదర్శకత్వం నిర్వహిస్తోంది మాజీ అభిమాన విగ్ధ. ఆడవాళ్ళు అనే పెట్టెగా ఉంటే మాజీ హుమారుగాను ఉంటుంది, అగ్నితరంగం చేయడానికి సాంకేతికత సహాయము ఏర్పడతాయని మెజిస్ట్రేట్ లంతా అంటారు పెద్ద పెద్ద మెజిస్ట్రేట్ల దగ్గర మాజీ సామాగ్రి బ్యాగ్ కొద్ది ఉంటుంది పంగీతానికి ఒక ఆర్కైవ్ స్టాక్ కూడా ఉంటుంది రమణారెడ్డి ప్రధానంగా హాస్యనటుడు కాబట్టి, సరదాకే, మెట్టెనే గర్వకార్యాలలో సహాయానికి ప్రదర్శనలు ఇస్తే చాల నుకునేవాడే కాబట్టి, అరిండియా మెజిస్ట్రేట్ల ధాయలో హాంబులవిర్యాలు చేసు కోలేదు

రెండు గంటల సేపు ప్రేక్షకులను ఆనంద పరిస్తే చాలు. ఉన్నవాటి మీద కొత్తవి కట్టుకుంటూ, సరికొత్తవి కల్పించుకుంటూ ఉంటే అంతకన్న ఆనంది మేముంది

ప్రత్యేక

త్రిగుణ చర్యతో

గూడియున్న **మెక్లీన్స్**

పెరాక్సైడ్ టూత్ పేస్టు

1

చాలా బాగుగా
* శుభ్రపరచును!

ప్రత్యేకంగా మెక్లీన్స్లోనున్న 'రైపాయిడ్' సాల్వెంట్ మీ పళ్ల మీద యేర్పడు చుండే - మురికిని క్రిమిలను గలిగియుండే పాచి పొరను నిర్మూలించును. ఈ పొరను కరిగించుటవలన మెక్లీన్స్ మీ పళ్లను బాగుగా శుభ్రపరచును.

2

చాలా బాగుగా
* తెలుపుజేయును!

మెక్లీన్స్లోనున్న ప్రసిద్ధమైన "పెరాక్సైడ్" మీ పళ్లకు గల వికృతమైన తాగులను, గారపట్టిన రంగును తొలగించును - అందువలన వాటిని మరిచే ఉల్లు తెల్లగా జేయును.

3

చాలా బాగుగా కాపాడును!

మీరు మెక్లీన్స్ను స్వయముగా వాడి దానియొక్క సుప్రసిద్ధమైన ఉచిత శాశ్వతమును కనుగొనండి. ఇది పసుదిగొళ్లను ఉర్రేత పరచి, రంతకాయమును కరిగించే క్రిమిలను నిర్మూలించును.

బాగుగా పరిశుభ్రపరచును + బాగుగా తెలుపుజేయును + బాగుగా కాపాడును

ఈ మూడు గుణముల సుప్రసిద్ధమైన. కూడిక మీకు త్రిగుణ చర్యను గలిగించును, ఇది మెక్లీన్స్లో మాత్రమే ఉన్నది! అతి శుభ్రమైన, అతి తెల్లని, అత్యుర్రోగ్యవంతమైన పళ్లకోసం... నేడే మెక్లీన్స్ కొనండి!

నక్షత్ర ఫలితాలు

[2-9-59 మొదలు 8-9-59 వరకు]

గ్రహస్థితి.

శు	గు	కు
	సింహ, కన్యా, కుంభ వృశ్చికములలో చంద్రుడు.	రబుకు
శు	గు	కు

[అశ్విని మా. చే. చో. లా]

మీ ఆలోచన ప్రకారము కార్యక్రమాలు సాగింపడానికి కొందరు అశ్రమపూర్వకముగా కొన్ని సందర్భములలో తీరాంతి, బంధుబంధువుల వచ్చును కొద్దిదావాలు అనుకూలముగా తీర్చిదిద్దునా మరికొన్ని కొత్త చిక్కులు కలుగుతవి. కొందరు, రానులవంటి అపరదములు, మినుములు, ఉప్పు, నువ్వులు, నూనె, సంబంధము వస్తువులు వర్తకులకు లాభము. అన్యజాతివారివల గౌరవము కలుగుతుంది. రీస భార్యకు అనారోగ్యము-అధిక ఖర్చులు.

* దరణి [రీ. బూ. లే. రో]*

ఈ వారము ఎంతో ప్రయత్నించినా అనేక అటంకములు కలుగుతవి. సామాన్య పట్టుదల కలవారగుటచే నిరాశచెందక ప్రయత్నించు తీరిన చిక్కులు విష్ణుకొని మేలు పొందుతారు. సాధారణమునల్ల ఒడిదుడుకులు సర్దుకొంటారు. బాగైతిగా వుండెదల అవయవములకు దెబ్బలుతిగితే ప్రమాదము తప్పవచ్చును. గమలయజమానులకు, భూగర్భశాస్త్రజ్ఞులకులాభం, ఖనిజవ్యాపారస్తులకు, వారిసుకాఖ ఉద్యోగులకు కష్టముతో కూడిన యోగము.

* కృత్తిక [ఆ. ఈ. డి. ఏ]

మీరు ధైర్యముతో కృత్తిక ఉద్యోగాలలో గ-ండింజవేసి, హోదా ఆదాయము పెంచుకుంటారు. క్రొత్త అనకూలతలు ఏర్పడుతవి. మీ బుద్ధి కులతలల్ల ఉపద్రవాలు

సాధించుతారు. మీరు వేసుకున్న పథకము ప్రకారము అన్నివిధాలా డబ్బు చేతికి అందుతుంది. మాట పలుకు బడితో పరిస్థితులలో అనుకూలమైన మార్పులు తెచ్చుకొన గలుగుతారు. ఈశాన్య దిక్కునుండి బంగువుల క్షేమవార్త తెలుసుంది. గణిత శాస్త్రజ్ఞులకు, కవులకు, శిల్పిలకు, చిత్రకారులకు, నటీనటులకు యోగకాలము.

* రోహిణి [ఓ. వా. వీ. వూ]*

ఈ వారము మీకు యోగప్రదము. అవకుండా నిలిచిపోయిన కార్యములు ఈ వారము సుముఖమవుతాయి. అధికారముతో పాటు ధనాదాయముకూడా పెగుగుతుంది.

బి. నరసింగరావు

బిరుదులు పొందుట, సన్మానమువంటి శుభ యోగములు కలవు. పండితిగోష్ఠి, మాతన గ్రంథములు చదువుట చే విజ్ఞానాభివృద్ధి కలుగుతుంది. పిల్లలమేలుకొరకు మీరుకొన్ని యేర్పాట్లు చేస్తారు. వర్తకులకు లాభయోగము. వ్యాయామ వాదులకు, వ్యాయాస ఉపాధ్యక్షులకు, ఉపాధ్యాయులకు, పండితులకు మేలుకాలము.

* మృగశిర [వే. వో. కా. కీ]*

ఈ వారము శాశ్వత వ్యవహార రంగములో మీకు చాలా జయప్రదముగా వుంటుంది. ఆదాయము ఎక్కువ అవుతుంది. నిజమీద ప్రమాణము చేసుకొని వుంటుంది. కవితా గోష్ఠి, గానసభలు మున్నగు వినోదములలో బంధుమిత్రులతో కలిసి శుభకార్యములలో పాల్గొని మృష్టాన్న భోజనము చేస్తారు. బియ్యము, వెండి, నూలు, బట్టలు, వ్యాపారస్తులకు లాభము. కవులకు, గాయకులకు, కళాకారులకు, నటీనటులకు యోగకాలము. వారమంతా శుభయోగములతో కూడివున్నా మానసిక ఆందోళన కలుగుతూవుంటుంది.

* ఆరుద్ర [కూ. ఖ. జి. చ]*

ఈ వారము మీకు ఇష్టకార్యసిద్ధి, ధనధాన్యవృద్ధి, వివాహాది శుభకార్యములలో

వాలానుట, యత్ని కార్యముకూలత, పరోపకారమునల కీర్తి, వాహనయోగములు కలుగతాయి విలువగో వస్తువుల క్రయ విక్రయములలోవ రకులకు లాభము. కవులకు, గాయకులకు, కళాకారులకు, నటీనటులకు యోగకాలము. ఇంట్లో వారికి అలంకారప్రాప్తి.

* పునర్వసు [కే. కో. హా. హీ]*

ఈ వారము మీకు కార్యభారము ఎక్కువ, రాబడితక్కువ. గృహోపసరములు తీరక కలతలు, ఆకాలభోజనమువల ఆరోగ్యము చెడుచున్నా చివలు కనపడగానే బ్రేషచికిత్స పొందడమే కాకుండా గ్రహరాశిన రవికి శాంతిచేయించుట మేలు. ఉద్యోగస్తులకు కొత్త సమస్యలు వర్తకులకు ఆందోళన, రాజకీయవాదులకు అశాంతి త్రిప్పట 4 న పిత్తికర్ణ సహాయము ధనలాభము, ప్రయాణము. రీస అనారోగ్య సూచనలు.

* పుష్యమి [హూ. హే. హో. డా]*

ఈవారము మీకు మిత్రము యోగము. మొదట్లో మీకు నిరాశగావున్నా మిత్ర సహాయమువల్ల కార్యలాభము పొందుతారు. ధనలోపమువల్ల ఆందోళన, ఉద్యోగస్తులకు విముత బాగుండును. విద్యార్థులకు బుక్కులు వల్ల చదువు బాగాసాగును. ఆవుల ఆరోగ్యము ఆందోళన కలిగిస్తుంది. వారములో అవయోగము లున్నా మిత్ర సహాయము, కార్యసిద్ధి, విదేశీయుల పరిచయము, విచిత్ర వస్తువుల సందాదనవంటి మంచియోగములు కూడా వుంటాయి.

ఈవారము ధరలు:

నూలు, వస్త్రాలు.-నిలకడగా వుండును. నూనెదినుసులు:-మందిగుగా వుండును. ఆహారధాన్యములు. కొంత హెచ్చును. తిలము, పంచదార, చింతపండు:-నిలకడగా వుండును. పప్పుదినుసులు:-కొంచము పెరుగును. వెండి, బంగారము:-స్వల్పముగా తగ్గును. అతిసువృషిగా వుండును. జన్మపక్షిత్రిమును బట్టిగాని, జన్మపక్షిత్రిము నెగుగనివారు నామపక్షిత్రిము (వారివారి పెర్ల ననుసరించి పేరు మొదటియక్షిరము)ను బట్టిగాని ఫలితాలు తెలుసుకొనునది. కృష్ణపక్ష పెరుగుముగళిరానక్షిత్రిమును, హృష్ణపక్ష పెరుగును స్వాతియు, శ్రీగరుడను పెరుగును చిత్రియును, శ్రీపాలకుషణు పెరుగును హస్తయును, భీముకు, భరవును అనే పెరుగు పూర్వాపాథయునూ మారుచున్నది.

* ఆశ్రయ [డి. డా. డే. డో] *

ఈ వారము మీరు సహాయము పొంద గలచుకున్న వ్యక్తి మూలముగా కార్యహాని పొందుతారు. ధనాభావము కూడా ఎక్కువ. ఇంట్లోవారి ఆరోగ్యము సరిగావుండవలసివచ్చును. చిరకాలము కలుగుతుంది. అయినా ఆధ్యాత్మిక భావము కలవారులుచే దీనివల్ల భారము వేసి కార్యలాభము పొందుతారు. ఉద్యోగములకు ఒత్తిడి వర్తకులకు నిరాశ విద్యార్థులకు మంచి కోణాలుకావు. పుణ్యక్షేత్ర సంచారము, దేవత దర్శనము, విచిత్రములను చూచుట, నష్టప్రవృత్తి లాభము కలుగును. వారముతో యోగావయోగములు మిశ్రముగా వుంటవి.

* మఖ [మా, మీ, మూ, మే.]

ఈ వారము మీకు అనుకూలతీకన్న ప్రతి కూలతి ఎక్కువ. ప్రయత్నించిన కార్యములు ఎక్కువ శ్రమతో ఫలిస్తాయి. కోర్టుదావాలు అనుకూలమైనవి. ఇతరులకు చేయదలచుకున్న సహాయము చేయలేకపోవుటచేత నిందలు పొందుతారు. ఉద్యోగములకు అధికారుల అనాదరణ. వోటివారి సహకారము కలుగుతుంది. వర్తకులకు వారముతో నిరాశగా వున్న వారంతమున మేలు పొందుతారు. విద్యార్థులకు చదువు బాగా సాగును. రీస భార్యకు అనారోగ్యము కలుగుటచే ఆందోళన.

* పూర్వఫల్గుణి (పుబ్బ) *

మో, టా, టీ, టూ

ఈ వారము ఎన్ని ఆటంకములు వచ్చినా పట్టుబడినకుండా ప్రయత్నించి కార్యలాభము పొందుతారు. అనుకున్న సామగ్రి సమయానికిరాక అప్పుచేస్తారు. దెబ్బలుతిగిలే ప్రమాదము జాగ్రత్తవల్ల తప్పకవచ్చును. రసాయనికశాస్త్రజ్ఞులకు లోహ, ఖనిజ వ్యాపారములకు కష్టముతో కూడిన లాభము. గనులయజ్ఞమానులకు యంత్రములు నడుపు నిపుణులను ఇంజనీరింగు శాఖ ఉద్యోగులకు మేలుకొలుపును. శివ ప్రమాదమునాదన.

* ఉత్తరఫల్గుణి (ఉత్తర) *

(పే, పో, పా, పీ)

గతి గెండువారములనుండి కలుగుచుండిన కష్టములు గడిచి అధికారుల సహాయము చేతను, మీ సేర్పరచిననుచేతను కార్యసిద్ధి పొందుతారు. ఆర్థికస్థితి బాగుపడుతుంది. వారముతో యోగపడుముగా వుంటుంది. ప్రయాణము, అధికారుల ఆవరణ, బంధు సహాయముకలుగుతవి. విద్యార్థులకు మేలుగా ఉంటుంది. డాక్టర్లకు, గణితశాస్త్రజ్ఞులకు కష్టము, చిత్రకాయకు, శిల్పులకు, నటి

నటులకు యోగకాలము. రీస అధిక ఖర్చులు.

* హస్త [హ, ష, ణ, ఠ] *

ఈ వారము అన్ని ఇబ్బందులు తీగతని. అనుకున్న సామగ్రి చేతికనకుంది. కోర్టుదావాలు అనుకూలముగా తీర్పుఅవుతవి. పిల్ల మేలుకొను కొన్ని విద్యార్థులు చేసాగు. నూతనకార్యాంధము చేస్తారు. ప్రభుత్వ సన్మానము కలుగుతుంది. పండితులతో శాస్త్రగోష్ఠి జరిపి జ్ఞానము వృద్ధిచేసుకుంటారు. విద్యార్థులు శ్రీతోకొత్తిరివయాలు నేర్చుకొంటారు. వారిమంత యోగదాయకముగా వుంటుంది. రీస ఆందోళన కలుగుతుంది. ఇంట్లోవారి ఆరోగ్యము బాగుపడుతుంది. పండితులకు, ఉపాధ్యాయులకు, శాస్త్రయోగములకు, వ్యాపారము ఉద్యోగులకు మేలుకాలము.

* చిత్త [చే, ఛో, ఠా, ఠీ] *

ఈ వారము మీకు యోగదాయకమైనను మానసికాందోళన కలుగుతుంది. నీటిపొద ప్రయాణము చేసాగు. బంధుమిత్రులతో కలిసి కవిత్వగోష్ఠి, గానసభలవంటి వినోదాలలో పాల్గొంటారు. దూరముందున్న ఆపుల క్షేమవార్త తెలిసి సంతోషం పొందుతారు. నూలు, బట్టలు, బియ్యము, నెంజీ వ్యాపారములకు వారముతో లాభదాయకముగా ఉంటుంది. విద్యార్థులకు చదువు బాగా సాగుతుంది. శుభకార్యములలో పాల్గొంటారు.

* స్వాతి [రూ, రే, రో, రౌ] *

గతివారము పూర్తికొకుండా ఉండి పోయిన పనులు ఈ వారము లాభికరముగా చేయకలుగుతారు. ధనయోగము అనుకున్న దానికన్నా ఎక్కువగా కలుగుతుంది. పుణ్యకార్యచరణలో పాల్గొంటారు. విలక్షణ వస్తువుల క్రయవిక్రయములలో వర్తకులకు లాభము కలుగుతుంది. ఉద్యోగములకు అధికారము పెరుగుతుంది. స్త్రీలలోనూ, 20వ వయస్సులోనూ కలిసి బంధువినోదములతో ఆనందిస్తారు. కవులకు, గాయకులకు, కళాకారులకు, నటీనటులకు మేలుకాలము.

* ఏశాఖ [తీ, తూ, తే, తో] *

ఈ వారము యత్నికార్యములకు ఆటంకములు. కార్యభారము ఎక్కువ. తీగుబడి లేని కార్యక్రమమువల్ల అకాలభోజనము చేయుటచే ఉష్ణాధిక్యము, కడుపునొప్పివంటి అనారోగ్యము చనులు కనపడగానే ఔషధచికిత్స పొందుట మేలు. వర్తకులకు శ్రమ ఎక్కువ. ఉద్యోగములకు అధికారుల ఒత్తిడిచే కలవు పెట్టవలసి వస్తుంది. రాజకీయ వాగులకు మేలుగా ఉంటుంది. పితృవర్తము నుండి సహాయముచే ధనలోపము కొంత తీరుతుంది.

ట్రైసెండ్

విద్యుత్ అలంకారము (క్రమపరచును)

అన్ని సాఫ్ట్వేర్లూ దొరకును
వ్యాపార వివరములకు వ్రాయండి
విల్లెన్డె పెరిటా డైరెక్టర్ లి.
మద్రాసు-7

56 TG

తరచుగ మూత్రవిసర్జన

తయిగా మూత్రము వెలుగుట మిక్కిలి ప్రమాదకరమైనదియైనను కఠినమైనదిగా భావించి దీనిని నిర్లక్ష్యముగా వదిలి వేయక దీనిని తగినంతగా చూడవలసిందిగా కోరుతున్నాము. దీనిని నిర్లక్ష్యముగా వదిలి వేయక దీనిని తగినంతగా చూడవలసిందిగా కోరుతున్నాము. దీనిని నిర్లక్ష్యముగా వదిలి వేయక దీనిని తగినంతగా చూడవలసిందిగా కోరుతున్నాము.

"పీనెస్ థాంమ్" మూత్రము వారి అనేక వేల మంది తమదేని నుండివివరించబడిన మృతుల కారణమునుండి రక్షించబడిన "పీనెస్ థాంమ్" గొప్పయిన వ్యక్తులమీది, ప్రాచీన యూనానీ వైద్య నిదానవైద్యం అమూల్యమైనదిగా గానవచ్చును. మూత్రములకు జీవముల పొందుతున్న తయారైనవి "అమితి దాహం తగ్గి... నిలువదు" మూత్రవిసర్జనచేయు అవసరము 2 లేక 3 రోజులలోనే మీకు దాలాదాము నివారణగున కొద్ది రోజులలోనే మీకు సగానికిపైగా వ్యర్థతీ కూరినవర్జనమిచ్చును "పీనెస్ థాంమ్" కొద్ది వ్యయముతో నుఖముగా, తెలివితో నేమింద చేయును దీనికి ప్రత్యేకవర్ణము లేదు నిరాశాపరిముతో నుండి అనవసరంలేదు రోగులు వృద్ధులైన అపారము తినేందుకై రోగులు యాదించి కఠినమైన యిత్తువరకాం అపారవిద్యారముల తీసికొనవచ్చును నివారములు గల ఇంగ్లీషు కరి ఎక్రములు అడిగినచో ఉచితముగా సంపాదించు

దర: 50 మూత్రం పీనెస్ థాంమ్ 6-78

ప్రొక్రింగు పోస్టల్ ఉచితము
లెండింగు స్థలము,
Venus Research Laboratory (A PW)
P O Box No 587. Calcutta

న క్ష త్త ప లి తా లు

* అనూరాధ [నా, పి, నూ, నే] *

ఈ వారము నిరాళిగావున్నా మిత్ర సహాయమునల క్రమేణా కార్యలాభము పొందుతారు. రహస్యములను కనిపెట్టుటకు ప్రభుత్వముచే నియోగించబడుతాడు. ధన లోపమునల ఆందోళన, ఉద్యోగములకు బదిలీయై యోగము లున్నవి. వర్తకులకు మాంద్యము, విద్యార్థులకు శ్రద్ధ తక్కువ, ప్రయాణము, విదేశీయులతో పరిచయము, వింతవస్తువుల సంపాదన, కార్యనిధి కలగు తాయి. ఇంట్లోవున్న వృద్ధుల ఆరోగ్యము చెడుటచే ఆందోళన కలుగుతుంది.

* జ్యేష్ఠ [నో, మా, యా, యా,] *

ఈ వారము మీరు అనుకున్నట్లు పనులు జరుగవు. ధనాభావముచే ఇబ్బంది ఎక్కువ. కృత్రిమ సహాయమునల పనులు చేయదులుకున్నా ఆ తరువాత ఆటంకములను కలుగ జేస్తాడు. ఆధ్యాత్మికచింత కలవారగుటచే ఈశ్వర కృపనల కష్టములను గడిచి కార్య నిధి పొందుతాడు. ఇంట్లోవారి ఆరోగ్యము ఆందోళన కలిగించుతుంది. ఉద్యోగముకు ఒత్తి, వ్యాపారులకు నిరాళి కలిగినా నష్ట ద్రవ్యలాభము కలిగియుంది. సాధుసజ్జన సాంగత్యముచే ఆత్మవికాసము కలుగుతుంది.

* మూల [యే, మో, బా, పీ] *

ఈ వారము మీరు అనుకుంటున్న ప్రతి కూలతి ఎక్కువ. రావలసినదెట్లు చేతికందక అకాలి, బంధువుల రాకపోకల ఖర్చులు ఎక్కువ. కొద్ది వ్యవహారములు కొంతగాకూ అనకూలి పులి. పనులకు చేయదులచే సహాయము చేసేందుకు అవకాశములేక మాటపడ తాడు. ఉద్యోగములకు కొత్త సమస్యలకు కార్యభారము ఎక్కువ. వర్తకులకు వ్యవహారముపట్ల పేటిలు. రీస భార్య అనారోగ్య మునల మనోవ్యగ్ర, విద్యార్థులకు బద్ధకముచే చదువు బాగానాగుదు.

* పూర్వాషాఢ [బా, ధ, భా, డా] *

మీ ఆలోచనలు కార్యరూపమునకు వచ్చేందుకు కలిగేఆటంకములకు నిరుత్సాహ పడకుండా పట్టుదలతో ప్రయత్నించి తుదకు కార్యనిధి పొందుతారు. సమయానికి సామ్యు అందక అప్రసాదమునకు వస్తుంది. కాని వారాంతమునకు తీరుస్తారు. రీస యంత్రముల కలగాని, అగ్ని కలగాని ఎత్తయిన స్థలములనుండి పడుబకలగాని కలిగేగాయలు జాగ్రత్తనల తప్పకమృదు. రసాయనికకాస్త్రజాలకు, లోహపు సామానులు, రంగుల వ్యాపారులకు, గమల యజమానులకు కష్టముతో కూడిన యోగము.

ఇంజనీరింగుకాని ఉద్యోగులకు, యంత్రములను చదువు నిపుణులకు యోగకాలము.

* ఉత్తరాషాఢ [బే, బో, జా, జీ] *

ఈ వారము మీకు ధనయోగము, వ్యవహారాలలో జయము. శుభ కార్యాలలో పాల్గొంటాడు. బంధుదగ్గరము. విద్యార్థి ప్రాప్తి. నూతన కార్యలాభము. ఈశాన్య దిక్కునుండి శుభవార్తతో ఉత్తరములు వచ్చుట, జ్ఞానమార్గ ప్రసంగములు, యోగిగా ప్రసంగించుట, గణిత జ్యోతిష కాస్త్ర చర్చలు, సుఖభోజనమునంటి మంచితలతలు కలుగుతాయి, ప్రతి, దూది, నూలు, బస్త్రములు, ఇత్తిడి, కండు మొదలగు సరుకుల వ్యాపారముకు లాభము. నటీనటులకు మేలు కాలము విద్యార్థులకు చదువు సరిగా నాగుతుంది.

* శ్రవణము [జూ, జ్యే, జో, ఘా] *

ఈ వారము శుభకార్యములలో పాల్గొనుట, పుత్రప్రాప్తి నూదనలు, ధనలాభము. భాగ్యవృద్ధి, ఓరుగులు పొందుట, ప్రభుత్వ సన్మానము, ఘన కార్యచరణ, పుణ్య కార్యములు చేయుట, పుణ్యక్షేత్ర సంచారము, వైద్య జ్యోతిష కాస్త్ర ప్రసంగములవంటి మంచితోగములు కలుగును. విద్యార్థులకు, పండితులకు, న్యాయవాదులకు, న్యాయస్థాన ఉద్యోగులకు మంచి కాలము.

* ధనిష్ఠ [గా, గి, గూ, గే] *

ఈ వారము మీరు వినోదాలో పాల్గొంటారు. బంధుమిత్రులతో కలిసి వెండి పాత్రలలో దధి, ఊర మధురపదార్థము కనుభోజనము చేస్తాడు. నీటినిద్రా ప్రయాణము, తలపెట్టిన కార్యములలో జయము, తెలివితగువులు కొనుటవంటి మంచితోగములు కలుగును. ప్రతి, దూది, నూలు, బట్టలు, వెండి, ద్రవపదార్థ జన్యముల క్రయ విక్రయములలో వర్తకులకు లాభము. ఈ వారము మానసికాందోళనవున్నా అలంకార ప్రాప్తి, వింగువినోదములు కలుగును. కవులకు, గాయకులకు, నటీనటులకు మేలు

కామంచి
'మా ఆయన నా మాటకు ఎదురు చెప్పరెప్పుడూ.'
'అబ్బ ఎంతమంచివాడు?'
"అది మంచితనం కాదు.
ఆయన తెలివితేటలు!"

కాలము. విద్యార్థులు బాగా చదువుకుంటారు.

* శతభిషం [గో, సా, సి, సూ] *

ఈ వారము ధనధాన్యవృద్ధి, పశు వృద్ధి కలుగును. కష్టము ఫలించును. వివాహాది శుభకార్యములలో పాల్గొనుట, ఇవవస్తు లాభం, పశుపకారంకల క్రిమిమొదలగురాజు యోగములు కలుగును. విద్యార్థులు వినోదము లలో పాల్గొన్నా చదువు బాగానాగుతుంది. వర్తకులకు బంగారము నవరత్నములనుండి విలువగల వస్తువుల క్రయవిక్రయములలో లాభము. కవులకు, గాయకులకు, కళాకారులకు, నటీనటులకు యోగకాలం.

* పూర్వాభాద్ర [నే, సో, దా, దీ] *

ఈ వారము మీకు కార్యభారము ఎక్కువ. ఆరోగ్యము సరిగా లేని నూదనలు కనపడగానే గ్రహరాజైన రవికి శంతి చేయుటకు మేలు కలిగించును. జీవన చికిత్సకూడా పొందుట నుంచిది. ఉద్యోగములకు కొత్త సమస్యలు, వర్తకులకు ఆందోళన, విద్యార్థులకు సరిగా చదువు నాగుదు. పితృవర్తమునుండి సహాయము, ప్రయాణము. కార్యభారము కలుగును. రీస ఆరోగ్యభంగము. రాజకీయ వాదులకు ఆందోళన అధిక ఖచ్చులు.

* ఉత్తరాభాద్ర [మా, శం, ఛా, ఛా] *

ఈ వారము అనుకున్న సామ్యుకాలములో చేతికిరాగు. కార్యచరణకు పాలు పోని అనిశ్చితసితిలో వుంటారు. చెదామనుకున్న పనులకు ఆటంకములు కలిగినా నారాంతమునకు మిత్రసహాయమునల కార్యలాభము కలుగుతుంది. ఉద్యోగములకు వన సర్వత్ర ప్రాంతములకు బాలీయ్య నూదనలున్నవి. ప్రయాణము విదేశీయుల పరిచయము, విచిత్రము సంపాదన, మిత్ర సహాయము కలుగును. రీస ఆత్మల ఆరోగ్యముగించి చింతి, విద్యార్థులకు చదువు బాగా నాగుదు.

* రేవతి [దే, దో, చా, చీ] *

ఈ వారము మీకు మిత్రము యోగము. అనుకున్నట్లుగా పనులు జరుగవు. శోరిన సహాయము సకాలమునకు లభించును. అవసరముల తీరక ఆందోళన కలుగుతుంది. దైవముపై భారమువేసి కార్యసాధనకు ప్రయత్నించి ఫలముపొందుతారు. వర్తకులకు చాలా కాలమునుండి నిలిచిపోయిన బాకీలు వసూలవుతవి. వర్తక ప్రసంగములనల ఉద్యోగములు అధికాగుల ఆగ్రహమునకు లోనౌతారు. పుణ్యపుణ్యాల సాంగత్యము, ఆత్మవికాసము, శాంతి, పుణ్యక్షేత్ర సంచారము, దేవతాదర్శనము, నష్టద్రవ్య లాభము కలుగును. రీస ఇంట్లోవారి అనారోగ్యముచే చింత.

బ్రూక్ బాండ్ టీ

ఇతర టీలను మించిన మంచి టీ

పుడితల్లి

శ్రీరామకృష్ణ పరమహంసశిష్యుల్లో ముఖ్యుడు వివేకానందుడు. రామకృష్ణ పరమహంస సాంగత్యమూ, శిష్యశ్వరమూ కలగకముందు వివేకానందుడు పరమనాస్తికుడుగా వుండేవాడు. దేవుని సంగతి ఎవరన్నా అన్నట్టు వినపడిందా వీపుచిట్లగొట్టుతుండేవాడు. అలాటి పరమ నాస్తికుడు కూడా రామకృష్ణ పరమహంస శుశూపలో అత్యుత్తముడైన ఆస్తికుడుగా తయారైనాడంటే అంతకంటే ఆశ్చర్యకరమైన విషయం ఏముంది!

వివేకానందుడు మత సాబుధంగా విదేశాల్లో పర్యటించి వివిధ ప్రాంతాల్లో ఉపన్యాసాలు కూడా యిచ్చాడు. ఆయన పర్యటనలో ఎన్నో విశేషాలు జరిగాయి. అందులో ఒకటి చాల విచిత్రం.

అప్పుడు ఆయన తమిళానాథం వరకొచ్చాడు. ఏదో ప్రదేశంలో తన కార్యక్రమం ముగించుకుని ఇంకోచోట మళ్ళీ మొదలుపెట్టవలసి నందువల్ల ఆయనోక సుదీర్ఘమైన రైలుప్రయాణం చేయవలసివచ్చింది. ప్రొద్దున ఏడుగంటలకి రైలెక్కాడు. నిద్రీతమైన కాలంలో రైలు నడిచి

దంటే మరుసటి రోజు తెల్లవారేసరికి గాని ఆయన గమ్యస్థానం చేరలేడు. అంతటి సుదీర్ఘమైన ప్రయాణమిది.

రైల్వే ఆయనోమూల కూచున్నాడు. చుట్టుపక్కల ఎంతోమంది ఎన్నోరకాలుగా వుంటూ, ఏసేనో మాట్లాడుకుంటూ న్నా ఆయన కనీసం వారినేపేనా చూడటంలేదు. అందరితోటే ముభావంగా వున్నాడు. అయితే ఆయన భారతదేశంనుంచి వచ్చిన ఒకానొక మహాదొంగి అని అక్కడున్నవారికి తెలియదు. ఆయన బాహ్యన్యరూపమే వాళ్లకు తెలియనప్పుడు, ఆయన అంతశ్శక్తి మహత్తు వారికి తెలియకపోవడం

విశేషం కాదు.

బండి పరుగిడుతూనే వుంది. క్రమంగా పొద్దెక్కింది. మధ్యాహ్నం కూడా మీరిపోతూంది. పొద్దు ట్టించీ వచ్చి మంచినీళ్లన్నా ముట్టలేదు వివేకానందుడు. ఆయన తోపాటు దూర ప్రయాణం చేస్తున్నవాల్సిదిగమనించారు, వాళ్లు భోజనం చేస్తూ ఆయనకు కూడా పెట్టబోయారు. కాని సున్నితంగా చేత్తో వారిం చాడు వివేకానందుడు.

కనీసం రొట్టెముక్కయినా పుచ్చుకోమని బావంతం చేశారు వాళ్లు. కాని వివేకానందుడు శనకి భోజనం చేవుడు పంపిస్తాడనీ, అది వచ్చే వరకూ ఏదీ ముట్టకోదలచలేదనీ వాళ్లకి నమాధానం చెప్పాడు. రెండు మూడు సార్లలా అచేటన్నాకి ఆయన విషయం తెలుసుకోలేక పిచ్చివాడికింద జమకట్టి తమలో తాము నవ్వుకున్నారు.

పరుగిడుతూన్న బండి ఒక్కసారిగా ఓకుదుపుతో ఆగింది ఓ స్టేషన్లో. ఎక్కేవాళ్లు ఎక్కు

“వెలుచర్ల”

ఆంధ్ర-వార్తపత్రిక.

బాల సాహితీ

ఆయుర్వేదం - పాండిత్యం

మూలవ రాజ్యాధిపతి విక్రమవర్మ ఆస్థానంలో ఒక ఆయుర్వేద వైద్యుడూ ఓపండితుడూ వుండేవారు. వైద్యుని పేరు నిగమశర్మ. పండితుడి పేరు కేదారశర్మ. ఒక్క క్షణం కూడా యిద్దరికీ పడేదికాదు.

ఇలా వుండగా ఓసారి పండితుడు కేదారశర్మకు వల్లునుస్తీ చేసింది. గత్యంతరం లేక వైద్యుడికి కబురు పంపాడు. కబురువినిగానే వైద్యుడు మండిపడ్డ “అయ్యో! పాపం? రోగి కదా” అన్న అభిప్రాయంతో బయలుదేరి వచ్చాడు.

రాగానే పండితుడి నాడి పరీక్షించి “అబ్బే! మరేం లేదు మామూలు జ్వరం. లంఘనంచేసి

తూన్నారు. దిగేవాళ్లు దిగుతున్నారు. ఇంతలో ఓ కుర్రాడు ఓ పెద్ద కారియర్ పట్టుకొని స్టేషన్ లోకి వచ్చాడు. స్టేషన్ మాస్టర్ని “భారతదేశం నుంచి వస్తూన్న న్యూసి వుండే దెక్కడ” అని అడిగాడు. ఆయనవల్ల తెలుసుకుని నేరుగా వివేకానందుడున్న పెట్టె దగ్గరికివచ్చి ఆయన్ని నమ్రాపించి నమస్కరించి యిలా అన్నాడు ఇగ్నీషులో “స్వామీ రాత్రి నాకు ఏసుక్రీస్తు ప్రభువు కలలో కనిపించి మీరు ఈ బండిలో వస్తున్నారనీ, మీకు భోజనం తీసుకు వెళ్లమనీ చెప్పారు. అందుకే తెచ్చాను. ఆరగించండి సాగమీ.”

కాస్త కంటకారి కమాయం త్రాగితే సరి. రేపీపాటికి తగ్గిపోతుంది” అని చెప్పి వెళ్లాడు.

పండితుడు కేదారశర్మ పాండిత్యంలో ప్రతిభావంతుడే కాని- ఆయుర్వేదంలో యిసుమంతైనా సరి

మధుర శ్రీ

చయంలేనివాడు. అంచేత లంఘనం అంటే ఏమిటో - కంటకారి-అంటే ఏమిటో-అర్థంకాలేదు. ఎవరన్నా అడుగుదామంటే నామోషీ. చతుశ్చాస్త్ర పండితుడైన నేను కేవలం రెండు శబ్దాలఅర్థం తెలిక యితరుల నడగటమూ అన్న అహంభావం

కారియర్ మూతతీసి పేట్లో వడ్డించాడు ఆ కుర్రాడు. వివేకానందుడు ఏమీ మాట్లాడకుండా ఆప్యాయంగా ఓసారి ఆ కుర్రాడి మొహంలోకి చూచి ఆరగించటం మొదలెట్టాడు.

కుర్రాడు చెప్తున్న మాటలు విని తెల్లబోయారు. ఆయన్ని పిచ్చివాడనుకున్న ప్రబుద్ధులంతా. ఆయన వైపు చూస్తేక మొహం తిప్పకొని పశ్చాత్తప్తులై మనస్సులోనే ఆయనకు నమస్కరించారు.

తన భక్తునికి భోజననదుపాయాలు కల్పించడంలో భగవంతుడు చూపిన శ్రద్ధచూస్తే భగవంతునిపై ఆ భక్తుని ప్రభావం ఎలా పనిచేసిందో ఊహించవచ్చు!

కలవాడు. అందుకని తానే తెగ ఆలోచించి లంఘ అన్న శబ్దంమీద నుండే లంఘనం అన్న భాతువు వస్తుంది. యిహ లంఘఅంటే ఎగిరి దూకటమన్న అర్థం తెలుస్తూనే వుంది. అని సిద్ధాంతంచేసి కూతురు శాంబరినిపిల్చి నిచ్చెనతెచ్చి గోడకు చేరగిల వేయమన్నాడు.

అక్షరాలా పితృవాక్యసరిపా లకురాలైన శాంబరి అలాగే తెచ్చి వేసింది. పండితపుత్రుః సరమ శుంఠః అన్నట్లు శాంబరి లౌకిక జ్ఞానంలేని శుద్ధచవట. వెంటనే పండితుడు తెల్లుతున్న జ్వరంతో ఎలాగో తంటాలుపడి చివగదాకా ఎక్కి అక్కడ్నుంచి “దభీ”మని లంఘించాడు. అంత ఎత్తునుంచి దూకటంతో కాళ్లు రెండూ విరిగాయి మోకాళ్లు మోచేతులూ కొట్టకు పోయాయి. ఒళ్లంతా బూసంత అయింది.

ఇంతలో శాంబరివచ్చి “నాన్నా లంఘనం చేశారా?” అంది.

“చేశానమ్మా! చేశాను! మోకాళ్లు రెండు విరుచుకున్నాను. అయినా లంఘనం యింత ప్రమాదకరమైందని నాకు తెలియదు” అన్నాడు బాధతో.

“అయితే మరి! కమాయం పెట్టాలా!”

“పెట్టమ్మా! పెట్ట! లంఘనం చేసి కమాయం త్రాగకపోతే ఎలా?” అన్నాడు మూలుతూ.

★ ఆయుర్వేదం-పాండిత్యం ★

“మరి! కంటకారి అంటే ఏమిటో! నాకు తెలియదే?” అయోమయంగా అర్థంకాని ముఖంపెట్టి అడిగింది శాంబరి.

“అ! ఏముంటుందమ్మా! కంటకస్య అరిః-కంటకారి-అప్రతుంది. కంటకస్య అంటే ముల్లకు అరిః అంటే శత్రువు ముల్లకు శత్రువు చెప్పకదటమ్మా! మనవు గ్రామంలో తాతలనాటి పాతజోడు ఒకటి చూరులో దోపిస్తుంటుంది. దాన్ని బాగా శుద్ధిచేసి-చాది కషాయం పెట్టుకురా!” అన్నాడు. అప్పటికే మోకాళ్లు రెండూ రబ్బగు బెల్కాన్ల మాదిరి వాచి పోయాయి.

అరగంట కల్లా అడిగిన ప్రకారం కషాయం పెట్టకొచ్చి తగ్గడికిచ్చింది కూతురు. కషాయం కడుపులోకి వెల్లింది మొదలు కలియకట్టటం ప్రారంభించింది. ఎడతెరిపి లేకుండా వాంతులు చిమ్మసాగాయి. కక్కలేక కళ్లు తిరిగాయి. స్పృహతప్పిన వాడిలా నీరసంతో పడకవైచాలి పోయాడు.

వైద్యుడు మర్నాడు యథా ప్రకారం వచ్చాడు రోగిని చూట్టానికి. రాగానే మోకాళ్లకంతా పట్లతో, పీక్కుపోయిన కళ్లతో పాలిపోయిన ముఖంతో చచ్చేట్టన్న శరమగర్ని చూసేసరికి గుండె గుళ్ళొంది.

“ఏమండీ! అలా నీరసంగా వున్నాడు!” వుండకట్టలేక అడిగాడు వైద్యుడు “ఏముంది! నువ్వు చెప్పినట్టే లంఘనం చేయమంటివి! చేశాను. అంత ఎత్తునుంచి దూక

టంతో కాళ్లు రెండూ కరిగాయి. కంటకారి కషాయం త్రాగమంటివి. తాతలనాటి పురాతనమైన పాత జోడుతో కషాయం పెట్టించి తాగాను, కక్కలేక చచ్చా!” అన్నాడు మూల్గతూ.

చిట్టిబాబు

చిట్టిబాబూ! నామి చెట్టునక్కేపురా!

చిగుగు కొమ్మలదాక

ఎక్రబాకబోకు!

నాన్న ఊరికి పోవు

నవ్వుడే చెప్పేగు

నీవు చెట్టెక్కితే

నేను తినవలె తిట్లు!

వట్టి నరదాకొంకు

చెట్టులక్కేపురా!

కాలుజారును రయ్య

నేల కూలేవు!

చక్క చక్కని పళ్లు

చాల తియ్యని పళ్లు

మామయ్య తెస్తాడు

మనకు బోలెడు పళ్లు

అమ్మనర నామాట

ఆలకించర సుంత

కమ్మనిని తాయిలము

కావలసినది యిత్తు.

వి. నారాయణగౌరవు.

వైద్యుడు పండితుని తెలివితక్కువ తనానికి తానే నవ్వుకొని-యంకా పండితుడి గర్వం అణచాలనే వుద్దేశంతో— “మంచి పని చేశారు! మీ శరీరంలో చాలారోజులుగా పేరుకొన్న-వైత్యం-వారం రెండూ

కరిగిపోయాయి. యింకేం ఫర్వా లేదు! బోడితరం లేదూ అది తిను కొచ్చి యీ చూర్ణం అందులో వేసి కషాయం త్రాగారంటే- రేపిపాటి కల్లా మ మూలుమని వవుతారు.” అన్నారు.

“బోడితరం ఎక్కడుంటుంది?” ముసుగుతీయకుండానే అడిగాడు వైద్యుణ్ణి.

“అఁ! ఎక్కడో ఏముంది! తాస్త చల్లగావుంటే నీటి అంచున వుంటుంది! నస్తా! రాజవీధిలో మరో కరియింటికి వెళ్లాలి!” అంటూ వెళ్లి పోయాడు వైద్యుడు.

వైద్యుడు వెళ్లగానే పండితుడు ముసుగుతీసి శిష్యుణ్ణిపిలిచి-

“ఒరేయ్! అబ్బయ్! వెళ్లి బోడితరం తినుకురా?” అని ఆజ్ఞాపించాడు.

అందుకు- “బోడితరం! అంటే ఏమిటి స్వామి!” తెలిక గుడ్లు మిటకరించాడు శిష్యుడు.

‘అఁ! ఏముందిరా! ఇయం బోడః - ఇయం బోడతరః - ఇయం బోడతమః - ఇహ బోడః - అంటే నున్నగా గుండ్రంగా వుంటుంది. నువ్వుతే వాల్చింది. బోడతరం - ఇది చల్లగా నీటి అంచున మధ్యస్థంగా వుంటుంది-ఫో!” అన్నాడు.

చెప్పిందే తడవుగా దబడబా కరిగెల్లాడు శిష్యుడు చెరువుగట్టకు. అప్పుడే నరిగ్గా అదేనమచూనికి నున్నగా గుండ్లు చేయించుకొని గొంతులోతు నీళ్లిలో మునిగి ముఖాలు అటువేపు సారించి వున్నాడు.

శిష్యుడికి వరనగా మూకుగుండ్లు కనిపించగానే-ఇయం బోడః - ఇయం బోడతరః - ఇయం బోడతమః -

గురువుగారు తెమ్మంది బోడతరం. అంటే రెండవది. అనుకుంటూ వెళ్లి ఒక్కదూకున లటుక్కున పట్టుకున్నాడు గట్టిగా, జారి పారిపోతుండేమోనని.

హతాత్ సంఘటనకు దిగ్భ్రాంతుడైన సాతాని శిష్యుడి చెంపవాచి పోయేలా సాచి లెంపకాయ అంటించాడు. దాంతో తతిమ్మా యిద్దరు కూడా చేరి శిష్యుడిదేహం హూనం చేసి మరీ వదలిపెట్టారు.

శిష్యుడు ఏడుస్తూ గురువునుచేరి- "మీరు సాయించినట్లే చెరువువద్దగరయియం బోడః-యియం బోడతరః- ఇరుంబోడ తమః మూడూ వున్నాయిపోయిబోడతరాన్ని పట్టుకొన్నా. అంతే-సాచి వాచిపోయేలా లెంపకాయయిచ్చింద. అంతటితో ఆగక తతిమ్మా బోడః - బోడతమః- రెండు కూడా చేరి నన్ను చావగొట్టాయి. అంచేత నేను బోడతరం తేలేను! స్వామీ!" అంటూ భోరున ఏడ్చాడు.

మరునాడు యథావిధిగా వైద్యుడు రాగానే "గీ" మంటూ తగులుకున్నాడు పండితుడు కేదారశర్మ- "నీకు వైద్యమూ రాదు! నా క్రాధమూ రాదు. నువ్వొక శుద్ధ అప్రయోజకుడివి. లేకుంటే లంఘనం అంటూ కాళ్లు చేతులు విరిచావ్! కంటకారి సాకుతో శుద్ధ శ్రోతియుడైన నాచేత చెప్పకట్లు త్రాగించావ్! అంతటితో ఆగక బోడతరమని నలుగురిలో నా శిష్యుణ్ణి వొట్టు వాచేలా కొట్టిస్తావా! ఆసలీ పేర్లు ఆయుర్వేదంలో వున్నాయా! లేక నన్ను శృంగభంగం చేయాలనే యివికల్పించావా! చెప్ప! గేపు ఆస్థానంలో పరువు పదిమందిలో తీయిస్తాను!"

అంటూ హుంకరించాడు.

అందుకు వైద్యుడు పకపక నవ్వి- "శర్మగారూ! మీకు పాండిత్యముంది కాని ఆయుర్వేదం తెలియదు. నాకు ఆయుర్వేదం తెలుసు కాని పాండిత్యంలో పరిచయంలేదు. మీరు అది తెలిసి కూడా నిండునభలో చాలాసార్లు అశబ్దాలు- అర్థంలేని పదాలు అని అవమానాల పాలు చేసారు. సంస్కృతంలో శబ్ద అర్థానికి - ఆయుర్వేదంలో వ్యాస హరికరిభావంలో వున్న అర్థానికి చాలా భేదావుంటుంది. లంఘనం - అంటే తేలికగా ఆహారం పుచ్చుకోమనిగాని గోడలెక్కి దూకమనటం కాదు. కంటకారింటే చెప్పలుకావు. దాన్నే వాకుడు చెట్టు అంటారు. మీకు సర్వం తెలుసునన్న అహం భావమే మిమ్మల్ని గతికి తెచ్చింది.

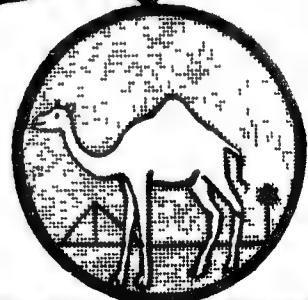
దొంగ : 'నీ ప్రాణమో - ధనమో తేల్చుకో- ఏదో ఒకటి వదులుకోక తప్పదు.'

ఆసామి : 'తీసుకోవయ్యా వెధవ ప్రాణం- పెత్తనంలో డబ్బు లేక ఇబ్బంది పడల్సివుంది.'

ఒకర్నడగటానికి నామోషీ-! బోడతరముంటే ఎవర్నడిగినా చెప్పేవాళ్లే. చల్లటిప్రాంతంలో అనగానే సాతానుల గుండ్లుపట్టుకొంటే ఎలా! కేపీ విషయం నభలోనే చెప్పండి! నలుగురు మీ తెలివి తేటలకు నవ్వి పోతారు. ఇకనైనా బుద్ధి కలిగి వుండటం మంచిది! వసా! సెంట్!" అంటూ చివాలున లేచి నిష్క్రమించాడు వైద్యుడు. తన తెలివి తక్కువతనానికి తనలో తానే కుల్లిపోయాడు పండితుడు-! ★

మీకు
నమ్మకమైన
నీలగిరితైలం
కావాలంటే

కేమిల్
బ్రాండ్
పొడండి

అది కల్పితానిది..

బాలల సంఘం కొందరు సభ్యుల పేర్లు

* వచ్చే వారం *

బాలల సంఘం సభ్యులకు

ఒక ముఖ్యవార్త!

ద్వారంపూడి సత్యనారాయణరెడ్డి (కొప్పిపూడి, తూ. గో. జిల్లా) అరిపిరాలి వెంకట చంద్రపాల్ (శికింద్రాబాదు) జి. నారాయణరెడ్డి (కొత్తపల్లి, నేలంజిల్లా) అరిపిరాలి వెంకటకృష్ణకుమార్ (శికింద్రాబాదు) కుమారి జాలూరి వెంకటరమణ (విజయవాడ) బి. జనార్దనరావు (హైదరాబాదు) బచ్చు నూర్యనారాయణమూర్తి (మద్రాసు) సుంకరంగనూర్యనారాయణ (నెల్లూరు) యడ్ల గుద్దర్నసరావు (చిలపూరు, గుంటూరుజిల్లా) పెదగంగం నారాయణరావు (పెద్దాపురం, తూ. గో. జిల్లా) అయ్యగారి భాస్కరరావు (చిలపూరు) ; వశిష్టమంజులవాణి (చిర్రిసింగపూర్, యస్. బి. రెడ్డి) శింధిగి సుభా శ్చంద్రబోసు (భీమడోలు, ప. గో. జిల్లా) కిల్లపరి భాగ్యలక్ష్మి (దోన, కర్నూలుజిల్లా) ఎ. వి. యల్ నారాయణప్రసాదు (గుంటూరు) వరికూటి మునేశ్వరరావు (చింతలపూడి, ప. గో. జిల్లా) వాసీరెడ్డి రమణ కుమారి (పల్లెకోన, గుంటూరుజిల్లా) యిగ్గోని అవనిజ (గుత్తి, అనంతపురంజిల్లా) యస్. సుభాషిణి సరశ్విమారి (కొవ్వూరు, ప. గో. జిల్లా) అక్కెల్ల సీతాంత్నిం (పెద్దాపురం, తూ. గో. జిల్లా) యల్లప్రగడ స్వరాజ్యలక్ష్మి (తెనాలి, గుంటూరుజిల్లా) యల్ల ప్రగడ వెంకట భాస్కర పుంఃరికాశుడు (కాకినాడ, తూ. గో. జిల్లా) కూరేశ్వకృష్ణమూర్తి (శికింద్రాబాదు) బసవ వేణుగోపాలరావు (అల్లవం, తూ. గో. జిల్లా) ముక్కజగదీశ్వరరావు (నిజామాబాదు) వి. రామకృష్ణ (వేల్పూర్, నిజామాబాదు జిల్లా) కొంగర మునిరత్నం చాదరి (కొటూరు, చిత్తూరుజిల్లా) వర్ధుల సుదర్శన్ (భగ్గపురం, మిడ్నాపూర్ జిల్లా) పండ్రవాడ సీతారామయ్య (కర్నూలు) ముసునూరి శేషశాయి (బల్లారి) వాజయాజుల వెంకటకృష్ణనారాయణ (ముద్దనూరు, కడపజిల్లా) ముసునూరు శ్రీధానిందరెడ్డి (దాలవాక్కం, వెంగళపట్నం జిల్లా) మైలవరపు సత్యనాథ భాస్కర కనక గర్భాప్రసాదు (నాలూరు, శ్రీకాకుళంజిల్లా) మైవరపు సుబ్రహ్మణ్యకృష్ణ వెంకటేశ్వర శివశంభుచంద్ర శిఖరరావు (నాలూరు, శ్రీకాకుళంజిల్లా) పెద్దికొట్ల చాగలు సుధాకర్ రెడ్డి (కర్నూలు జిల్లా) టి. కె. సుభాషి (నందికోట్లూరు, కర్నూలుజిల్లా) సన్నిధి బాలకృష్ణరావు (ఎలూరు, ప. గో. జిల్లా) రావు కుంతిదేవి (బొట్టిగో, శ్రీకాకుళంజిల్లా) జీవసుంబ పానకాలరావు (తిణుకు ప. గో. జిల్లా) కొట నాగేంద్రప్రసాద్ (మచిలీ

పట్నం, కృష్ణాజిల్లా) మల్లెల సుబ్రహ్మణ్యకృష్ణ చాయామాణిక్య రాజ్యలక్ష్మి (కన్నాపెంటపాడు, ప. గో. జిల్లా) అన్నం మలి భార్గవరావు (తెనాలి, గుంటూరుజిల్లా) అన్నం అరుంగతి (తెనాలి, గుంటూరుజిల్లా) చిల్ల నాగనాగంధరి (విజయవాడ) మేనేపల్లి శీతారామాంజనేయ (ప్రసాదు (విజయవాడ) జి. శ్రీమన్నారాయణమూర్తి (విజయవాడ) నందిరాజు లీలారాణి (ఎలూరు, ప. గో. జిల్లా) బంగళా వెంకట కుమారశోహణిబాబు (రాజమండ్రి, తూ. గో. జిల్లా) కొం. తే. పూడి వరలక్ష్మి (ఉండుటూరు, ప. గో. జిల్లా) కుదరవలి వెంకటసుబ్రహ్మణ్యకృష్ణరావు (రేమండ్రి కృష్ణాజిల్లా) సంగెపు సత్యనారాయణ (గుంటూరు) ఈదా శైయిని స్వర్ణలతి (విజయవాడ) మాదన రామకృష్ణయ్య (మమలాలాపేట నెల్లూరు జిల్లా) కే. పద్మనాభరెడ్డి (పుటపల్లి, మహబూబ్ నగర్ జిల్లా) పరచామురళీ కృష్ణారావు (లింగాల, కృష్ణాజిల్లా, గోరంట్ల రాజేశ్వరి ఉప్పలపాడు (గుంటూరుజిల్లా) జి. పాం. సురంగయ్య (జువచర్ల మహబూబ్ నగర్ జిల్లా) పాలంకి సత్యనారాయణ (హైదరాబాదు) నూరపనేని వీరభద్రరావు (నానపాముల కృష్ణాజిల్లా) శేతిరాజు ర. శేష్వరి (వెలుదుర్తి, గుంటూరుజిల్లా.)

పెంటపల్లి వీరవెంకట నూర్యనారాయణమూర్తి (తున్) పమిడిఘంటం శివప్రసాద్ (మచిలీపట్నం, కృష్ణాజిల్లా) జాలూరి నాగరాజారావు (శికింద్రాబాదు) బొతుగంటి మాణునాచాద్ (కణిలపంట్ల, కడపజిల్లా) ఉప్పలూరి నటరాజు (గుడివాడ, కృష్ణాజిల్లా, అయిలవరపు వెంకట శ్రీనివాసం పు (బొట్టిపల్లి, శ్రీకాకుళంజిల్లా) వి. వి. రామారావు (హైదరాబాదు) యాముజాల నూర్యకొంతియ (నాయకంపల్లి, తూ. గో. జిల్లా) తాడినాడ వెంకట లక్ష్మీనరసింహారామశేష విలపాంతురంగ కృష్ణమూర్తి (చలపల్లి కృష్ణాజిల్లా) నెల్లుట ఈశ్వరచంద్రం పు (హైదరాబాదు) అరీదండి అరుణకుమారి (పించికల్ దిన్నె, నల్లగొండజిల్లా) సరబోలు గజలక్ష్మి (దక్షిణ విజయపురి, గుంటూరుజిల్లా) పసుపురేటి పద్మావతిదేవి (చాగంటిపాడు, కృష్ణాజిల్లా) కన్నెగంటి సాంబశివరావు (పటమట, కృష్ణాజిల్లా) వెలమకన్నీ కేసరి భీరదాస్ (నూర్యాపేట, నల్లగొండజిల్లా) సన్నపనేని వాగేశ్వరరావు (నిమ్మబోలు, గుంటూరుజిల్లా) కోపర్తి శ్యామసుందరమూర్తి (మిర్యాలగూడ, నల్ల

గొండజిల్లా) మాచర్ల సాంబశివరావు (భట్టిబ్రోలు, గుంటూరుజిల్లా) ఆకేశ్వర వెంకట సుబ్రహ్మణ్య సత్యనారాయణమూర్తి (రాజమండ్రి తూ. గో. జిల్లా) మైనంపాటి కౌమేశ్వర (కర్నూలు)

వి. సాయిలక్ష్మి (ఎలేశ్వరము, తూ. గో. జిల్లా) కందాళం శ్రీధరరావు (గుంటూరు) అయ్యగారి బాపిరాజశర్మ (విజయవాడ) శిష్ట సత్యనారాయణమూర్తి (గుంటూరు) కె. యల్. యస్. శర్మ (హైదరాబాదు) యస్. మెహతాబ్ షేం (కొయిటాకు గడ్డి, కర్నూలు జిల్లా) చాణలి చంద్రేశ్వర శాస్త్రి (సరపాపురం, ప. గో. జిల్లా) మిరియాల నారాయణ మురళీహనుసరావు (గిరవాడ, తూ. గో. జిల్లా) పాలెపు వెంకట మహేశ్వరకృష్ణ ప్రసాద్ విమల (చేబోలు, గుంటూరుజిల్లా) సజ్జాలీలా మా. వ. న. రావు (ఆచంట, ప. గో. జిల్లా) గుడిపాటి కోటేశ్వరశర్మ (విజయవాడ) వేములరంగ (విజయవాడ) బొమ్మనూరి లక్ష్మీకుమారి (విజయనగరం, విశాఖజిల్లా) పం. తి. కాశ్యాపయిని లక్ష్మీసరస్వతీదేవి (గద్దనాపల్లి, తూ. గో. జిల్లా) గట్టి సేని సంపూర్ణ సారస్వతేంద్ర వర్మ (ప్రసాద్ (చివగాడెల వీరు గుంటూరుజిల్లా) గంటి కృష్ణమాచాన్ (కాకినాడ, తూ. గో. జిల్లా) కొడవంటి లక్ష్మీప్రసాద్ (విశాఖ పట్నం) యస్. నైవాదేవి (హైదరాబాదు) విగ్నానరంగనాయకమ్మ (హైదరాబాదు) కొల్లారంగారావు (చైరా, ఖమ్మం జిల్లా.)

గోళ్ళగూడకుమారి (హైదరాబాదు) ద్రోణరాజు సత్య తిరుమలరావు (పెద్దాపురం, తూ. గో. జిల్లా) ద్రోణరాజు వీరరాఘవరావు (పెద్దాపురం, తూ. గో. జిల్లా) ఇంటూరి ప్రభాకతి (విజయవాడ) అయ్యగారి లింగమూర్తి (నర్సిపట్నం, విశాఖ జిల్లా) ఛోరీ లక్ష్మీ సరస్వతి (ఏలూరు, ప. గో. జిల్లా) కె. ముత్యంరెడ్డి (నూర్యాపేట, నల్లగొండజిల్లా) అన్నా ప్రగడ కనకలత (కొవ్వూరు, ప. గో. జిల్లా) అక్కెల్ల సేని జనార్దనరావు (నరేకురు, కృష్ణాజిల్లా) ఆర్. గవంజయ్య (నగరి చిత్తూరు జిల్లా) ఆర్. నాగరాజ (నగరి, చిత్తూరు జిల్లా)

కావ్యలో కంఠా కన్నీరు పెట్టి కర్మాలు సాధించిన కాంతామణులు

(‘ముక్కుచివర కోపమూ, పిల్లిస్తే కన్నీళ్లు, ఇవి రెండూ ఆడ వాళ్లకు పర్యాయ పదాలని పెద్దలు అంటారు. ఆరున్నొక్క రాగ మైనా-’రాలర్గించే, లాగా ఆలపించగల మహిళామణులున చేతనాజగ త్తుకు పెట్టని ఆధరణాలు. కేవలం వారు కన్నీరు పెట్టినా ఎంత శోభ స్కరంగా, రసాత్మకంగా ఉంటుందో రచయిత్ర ప్రాచీన కావ్యలోకంలో నుంచి కొన్ని మచ్చుతునకలు ఇక్కడ పేర్కొంటున్నాను.)

“వేడి యశ్రులు నిగుడంగ వెక్కిరిచెక్కి యేడ్వనొక లతాంగి పృథ్వీసుమాల మృగూ పరివేదనాక్షిణ్యోన్మితముధుర కంఠకాకు వికార కాశిక యలర.”

రాముబారిగా వచ్చిన నలునిముంగు విడుస్తాంది దమయంతి. ఊరికే కన్నీరు కారుస్తూ అవనతముఖి అవలేగు. వెక్కిరిచెక్కి యేడ్చింది. పొచిన ప్రియుడు కట్టెగుట కూర్చొని నిలింపులలో ఎగిరివైనా వరించ మని రాముబారం నడుపుతూవుంటే మృగుల మైన ఆమె చునప్పు ఊభితమెబోయింది. ‘సూను మెట బట్టి యే నీకు మన్య నేని!’ అంటూ ఎంత ప్రార్థించినా, పరిచీన మూర్తియై వేడినా, ఆ రాముబారి వినలేదు. యుక్తియుక్తంగా, ప్రియంగా, సౌమ్యంగా చెప్పిమానినా కరినసునస్కలే ఎగురియింది. కోయిలను తెట్టిస్తూవుంటే మరీ కూస్తుంది మనోహరంగా. మాటల్లోకి దింపులే ఆ తీరుని స్వరం యింకా వివేకవర్షి నలుని ఉబలాటం. దానికి దారియిదా...! పాపం, చివరకు దమయంతి ‘అప్రతి విధానంబయిన ప్రయావాప్తి విఘాతంబున హృదయంబు కలంగిన’ వెక్కిరిచెక్కి యేడ్వటం మొదలిడింది. శ్రీనాథుని లేఖని ప్రౌఢ సహనాంతో, మనోజ్ఞాలంకారాలతో చిత్రిస్తోంది అప్పటి దమయంతి వివాదపూరిత చిత్రాన్ని.

అప్రతిభుడై పోయాడు నలుడు. విభ్రాంతుడయ్యాడు (కలలోకూడా అనుకొని వుండడు ఆమె ఎదుస్తుందని) తనను,

తన్ను రాముబారాం పంపిన వేబున్నీ విన్మరించాడు అందాకా పరిపోషించు కుంటూ వచ్చిన బింకం, బెట్టు కాస్తా ఆమె కన్నీళ్లకు జడిసి అలా పిక్కాగుడు పరుగెత్తాయి. స్వచ్ఛమైన (అను)రాగంతో అంటున్నాడు.

విమిటి కేడ్విన వానన
తామరసంబెత్తిచూడు తరుణీ! నన్ను
కోమల కటాక్ష విక్షా
దానుకమున వీరసేను తనయుక్ నలునిన.

కుమారి కె. లక్ష్మి

విచలితుడై తన్నుదాను వెలువరించు కున్నాడు నలుడు. కన్నీటికి కానుక లభించింది. సన్నివేశం చుగురాతి మధురంగా మలుస్తూ శ్రీనాథుడు, చగువుకూ మున మునుభించినంత ఆనందాన్ని పొంది వుంటాడా అని నందేహంనాకు!

చక్కని హృదయంకనుమైన యీ సన్నివేశంలో దమయంతి వివాద భూమికను గురించి ఆలోచిస్తూంటే, వివాదవీణ వాయిం చె ప్రబంధనాయకులు స్వృతి పగంలో మెదిలారు. సాహిత్యంలో ఎక్కువ దాన్ని గురించిన గర్భన, అనాదిగ గర్భనలతో ఎక్కువదాటలు యించుమించుగా సంపాదించుకున్న వానమా, ఎక్కుకీ స్త్రీలకీ

ప్రచారంలోనూ ప్రత్యేకం గానూ తున్న అవినాభావ సంబంధమూ.. ఆలోచనాపరిధి నాకమించుకున్నాయి.

ఎక్కు అనేది ఓ విలాసగుణమా? ప్రక్రియా? గుండెనిండినద్యన, ఉద్యోగాల వల్ల కన్నీరు వెలుగులవటం ప్రాణులకు సహజమే. దీనిలో తరతమభేదాలులేవు. కష్టం కలిగినప్పుడు కార్చిన కన్నీరువల్ల వరానంతరం నీలాకాశంలా మానసం సుప్రసన్న సిగినిపొంది లేగకొండం అనుభవమే.

“గబ్బకెగదాసి సరిలంబు కలమంపుడు చెరువు రక్షింప గతి తొము లెఱచుటొకటె ఘనవివాదంబు హృదయంబు గలమనపుడు దానిరక్షింప నేడుపే దిగిననుండు..”

అనికదా భవభూతి పలుకులు!

వివాదమూ, ఎద్దు సుఖ సంహారాల వలెనే అందరిలోనూ ప్రవర్తిస్తుతాయి. కాని స్త్రీలలో అదోపాలు ఎక్కువ అని అభిప్రాయం అందరికీ! ‘స్త్రీలకు ఎక్కువ జన్మతిః వచ్చిన డిప్రామా’ అని ‘ఆడవాళ్ళ నెత్తిపై వుంటుంది నీళ్ళకుండ.’ ‘గడపరి ఆడవాళ్ళకు కన్నీరు చెలివంటిది.’ లాంటి నూత్నలూ, సామెతలూ ఎన్నని! ఎంగుకో అలా? పురుషుడు బలవంతుడు కాబట్టి అనాదిగా సమాజంలో స్త్రీలకన్నీరు బాగా అలవాటయిందేమో! అసలు భేదహృదయం. కణూ స్వభావం. అంగులల యిట్టే కరిగిపోతాను కన్నీళ్ళల్లా. పరిసితుల ప్రభావాన్నిబట్టి తర తమ భేదాల్లో దుఃఖాన్ని పొంగుతూ వుంటారు పురుషులు, స్త్రీలు.

ఎవరో తన పుస్తకం చింపారని తమ్ముడు వెక్కిరిచెక్కి ఎడు నూంటే అన్నయ్య ఓదార్చుస్తూడు ‘ఎచ్చే! ఆడవాళ్ళు ఏడ్చినట్లు మగవాళ్ళు ఏడుస్తారా! తప్పకదా? అని. ఆ మాటతో ఆ చిట్టి తండ్రికి పొరువం వచ్చేసింది. గుఱచ్చానులుతిగ్గిపోతున్నాయి. ఎడ్వడం ఆడవాళ్ళ విద్య అయితే పకపకా నవ్వుటం మగవారి పనా! ఏమోమరి! తర

★ కావ్య లో కం లో.... ★

తరాలుగా పోషించుకుంటూ వస్తున్న అబలాత్వానికి చెరగని చిహ్నమేమో యీ విద్య అనేది!

నా కనిపిస్తుంది స్త్రీపురుషులూ విద్యలూ యింత భేదం ఎందుకంటే వస్తుంది అని. బాల్యవృద్ధి దాటే దినాలలో యాదాదా కొంచెంగా ప్రారంభ మవుతుందనుకుంటా. అయితే స్త్రీ బేరగా వుండిపోవటం సహజ సిద్ధమైన స్వభావమా! లేక పరిసరపరిస్థితుల ప్రభావమా? లేక సామాజిక పరిస్థితుల దోహదం చేస్తున్నాయో?

ప్రబంధకవిత్వంలోని పలుకరించండి. వెక్కిరిక్కెక్కిరింపాల సమాసాల్లో ఏదో

నాయకలూ, కోయిలగానం వంటి విద్యతో కాంతుల్ని కరిగించే కలకంఠమా... ఎందరో దర్శనమిస్తారు. 'ఎవరుగొప్ప? యీ విద్య కచ్చేరిలో? అని తెలపోతానని వస్తుంది మనం! విద్యకి వన్నెచిన్నలు చేర్చి, విలాస వికాసాల్ని సంతరించి వర్ణించి పొగడ్డలందుకున్నాడు మరి కవి శిఖా మణులు!

'ఎంత సాగసుగా వర్ణించారూ! అనుకుంటాన్నేను. 'ఏమిస్తుంటే విమనాగములు చూపిస్తారు కవులు! అసలు ఎవరైనా పదిగిసి జాతి స్త్రీ విద్య కచ్చేరిచేస్తే ఆ అకౌల వసంత సృష్టి చూడాలని వుంది.' అంటుంది

ఒక మిత్రురాలు. రాళ్లపల్లి వాళ్ళంటారూ 'అదంతా మగవారి దృష్టి. కామ రత్న రక్తిక దృష్టి అంతయు రమణీయతే విర్రదీనదని వారు తలచినట్లున్నది' అని. నలలిత సమాసాభిజ్ఞులలో పొదిగి ఆ విద్యని యింకా యింకా వరిదామని కవులు సరదా పడినట్లుంది ఆరోజుల్లో. స్త్రీ విమనాగము భయాంశాశనలతో పశుగతులొని వస్తున్నా ఒక లే దృష్టివారికి. అది అప్పటి సామాజిక దృష్టి.

మధు పలుకుల తిమ్మన కవిత్వా లోకంలో ఒక విడుపు పద్యం శ్రుతిమధురంగా తీయని సమాసాలతో ప్రభవించింది. శ్రీకృష్ణుని చిన్నారిభార్య సత్యభామాదేవి అకౌలవసంత సృష్టిచేస్తూ మధు మధురంగా వివాద బీణ ఆలాపించింది. 'కొసరి వసంత కాలమున కోయిల కోల్చిన భంగి' నేడ్చిన శ్రీనాథుని గుళికంటే శ్రావ్యంగా విచ్చింది. 'బాల పలక గాన కమయ కంక కలకంఠ వధూకల కౌక లీ ధ్వనితో, కంకం విప్పి కన్నీరు కార్పింది.

హృదయంలో యీర్వానూయలూ, ఒక ప్రక్క కోపాగ్రేకం విలయవృత్తం చేస్తున్నాయి. భర్త అనునయింప ప్రయత్నిస్తూంటే బాహులు అనారితంగా క్రమ్మకొచ్చాయి. పాదప్రహరం పరిహారంగా యిచ్చిపూడా కోపభంగం తిక్క గుఱువాన్నా శ్రయించిందాదేవి. ఒటి కోయిల కంకం కాగు మూ!... జూన్ నెలలో కోయిల మాజితం సామాన్యం అయిపోతుంది కదా! వసంతకాల కోయిల కల స్వవాన్ని పుణికి పుచ్చుకుంది. అంగులలేమాచి చిగుళ్ళు మేసి జీరవారివ కంఠంతో గానంచేసే ఆడుకోయిల అన్యక్రమాధురీప్యనం. అంత హృద్యంగా గానంచేస్తే శ్రమనివ్వలం అవగలదా అని.

పెనువగారు యీ అసహన మైన కళలో తిమ్మనగారికన్న కొన్ని 'సమాసాలు' తక్కువ వదిలారు. అయితే నేం వారి నాయక వహుధిని నిర్వహించిన కచ్చేరి మాట జయప్రదమయింది. లేదంటే పాపం వారి వహుధిని తక్కిన నాయకలంత అదృష్ట వంతులు కౌలేకపోయింది. కటిక విరాగి అయిన ప్రవహించెంత వహుధిని వేసిన వహురపు పాచికలు, ఆడిన ఆటలు పార లేదు. ఆడివాళ్ళ కన్నీళ్ళ కంఠా లోకువ అంటారు కాని ప్రవహదా నూక్తిని జయించాడు. తన దగ్గరవున్న వారాచాలన్నీ వ్యర్థం కాగా కళితకళిత వహుధిని విచారాన్నాశ్రయించింది. ఏవో వంకతో 'కలస్యనం' తో ఏడ్చింది. అతి కరుణంగా ఏడ్చింది. ఎత్తే! మూ రీధి విం చిన శిల్పంలా మొండి కేసిన అతగాణి మానే విద్యుకూడా నిలవలేదు మెకు. ఆనక తర్కంలోకి దిగింది. ఎన్ని అంటున్నా, అశిస్తున్నా వింటున్నా దాపవ

గృహ రామాయణం కని వెంచి పెద్దచేసి పిల్లల అభివృద్ధి తమదని భావించే తల్లితండ్రులకన్న దైవం ఎక్కడున్నాడు? అందుకనే 'జననీ జన్మభూమిశ్చ న్యగ్రాద గరియసీ' అన్నారు ముఖలవంటి మన పెద్దలు.

ఒకప్పుడు అమ్మ, నాన్న ఒక అబ్బాయిని గట్టిగా మందలించారు. చెప్పినమాట వినక ఊడిపోయావని తివ్రంగా నిరసించారు. కొంత వ్యక్తిత్వం, చే కూర్చుకున్నా ననుకున్న ఆతని అహం దెబ్బతిన్నది. అవమానంగా భావించాడు. గతం విస్మరించాడు.

కోపంతోనే నటించి తిరిగి వచ్చేశాడు. కాలేజీలో అతడు తెలుగు అధ్యాపకుడు, శ్రీనాథుని గుణనిధి కథ -- శివరాత్రి మహా తృప్తి ఘట్టం చెబుతున్నాడు.

గుణనిధి -- తల్లితండ్రులను ధిక్కరించి అధికరించి ప్రాణం చికానుభవా లన్నీ పొందాడు. గుండె కరడుగట్టిపోయింది. శిథిల

హృదయంతో శివాలయం చేరుకుంటాడు. ఇలా కథ సాగుతోంది. క్లాసులో విద్యార్థులకు ఆశ్చర్యం! వేప్రాగు ఇవ్వాలా తాదాత్మ్యం పొంది చెబుతున్నాడు. గంట కొట్టారు తెలియలేదు. 'అరుణ గభస్తి బింబముదయాది పయిక' అనే పద్యం. 'నిర్భర కరుణధురీణ యగు ప్రాణము ప్రాణము తల్లియున్నదే, హర హర యెవ్వరిక కడు పారసి పెట్టె దరిస్సితాన్నములే' బరువుగా, ఈ మాటలు అన్నాడు. చిన్నప్పటి అమ్మ ఆరకుడుపులు -- గోరుముద్దలు, ఏవో జ్ఞాపకానికి వచ్చినవి.

మరునాడు ఇంటికి బయలుదేరివచ్చాడు. 'అమ్మా నీవు చెప్పిన పిల్ల చేతప్పక చేసుకుంటా నమ్మా - నా తప్ప మించు. మనస్సునొప్పించాను' అన్నాడు.

కావ్యాంకూ జీవితానికి గల అవినాభావనం బంధం చూసి అతడు దాంపత్యం తరువాత తీర్చిదిద్దుకోవా లనుకున్నాడు

న గ లూ, నా జ్యాలూ

(గతవారం తరువాయి)

నిగ చుట్టుకున్నప్పుడు నిగ మధ్య ఈ నాగరం పెట్టుకుంటే, చెవుల దగ్గరనుంచి నిగమీగుగా పిక్కెరుపోయే కొప్పుగులునులు వేసుకుంటే చూట్టానికి రెండు కళ్ళు చాలపుకునికిపట్టుపడే వినాయనమ్మ చిత్రాపు కళ్ళ నేనా ఎరువడగా లనిపిస్తుంది నాగరం బదులు, అక్కడ పొళ్ళ తిరుగుడు పువ్వుపెట్టుకున్నా ఇంతి పని జరుగుతుంది.

ఉత్తమాంగంలో ఉత్తమాంగం ఇంకొక్కటి ఉండిపోయింది. అది కళ్ళకి, పెనిమలకి, చెంపకి సరిహద్దులు చెప్పి అమ్మిచ్చి, అందరించే నాసిక. దీనికి నువ్వు పువ్వులా కనబడే ఎదటివాళ్ళని వెర్రె లించే గుణం ఉంది. భుకుటినుంచి దిగుతూ దిగుతూ అహంగి చేరే వాకూ హరాత్తుగా గర్వం కలిగి పొగరుగా చిట్టచివార కొనదిరిగే సామర్థ్యం ఉంది. ఈ ముక్కుకే దాని అకారాహంకారాలనుబటి, పెక్కు ముక్కుకి వినయం నేర్పడానికి, కాస్త మేదకుం లిలో చుగుకుపాలు పెంచడానికి సగలుచేశారు. ఒంటిపొడి ముక్కు పుడకల జంట ఇలాటిదే. ఈ పెడ ఎర్రపొడి పుడకా, ఆ పెడతెలపొడి పుడకాను, ముగ్గుకు ముక్కుం బాగా నవ్వుతుందని, అడ్డబాస పుట్టింది. ముక్కుగోడ మధ్య తీగ రింగు,

తీగకి ముక్కుం తొడిగే ముందు ఒక ఎర్ర పొడి, అనక చక్కని మెత్తని మంచుమత్తం అది వారకుండా పచ్చని బంగారు పూసాను. జేసరి, చంద్రవంకలా ఒక పక్కన అమరుతుంది. కనిపించే వంకమీద తెల్లరాళ్ళు వాలుగు నుంచి ఎనిమిదిదాకా మెగుస్తూ ఉంటాయి. నత్తు (ముక్కుర) కూడా ఈ కొవడే. వాలుగు బిళ్ళలుపెర్చి అందంగా తీర్చి దిద్దిన ఈనగ ముక్కుకుడి పక్కనపెట్టి, ఎడమపక్కన ముక్కు పుడక పెట్టి మధ్య అడ్డబాస పెట్టుకుంటే, వినడానికి ఖంగారుగా ఉండొచ్చుకాని చూట్టానికి బాగా ఉండేది.

అసలు నగలన్నిటినిమించిన నగ అడదానికిజాతే. నగలగురించి ఎవరెప్పుడు మాటాడుకున్నా... "తలిదండ్రు పెట్టని సొమ్ము పెన్నెరులే" అనకుండా ఉండరు. కురులు ముడుమకున్నా, ముడుచుకోక పోయినా, జడేసుకున్నా, ఊరికే ముడేసుకున్నా అందంగానే ఉంటుంది. సొందర్యాధాన 'తెలుగుమిరిస' ఒకనాక గుక్కుమారాన సీమ దొర సానుల మలే ఒత్తుజాత్తును కలిరించి మెహదాకా ఉంచుకోవాలనే గురఖిప్రాయం కొందరికి కలిగింది. అది కొన్నాళ్ళు వ్యాపించింది. అయితే సీమ దొరసానులలోకూడా అలా

జాట్లు అందరూ కలిరించేసుకోరన్న నంగలి చాలామంది గమనించరు.

మనవారిలో పూర్వం 'వేణీనంహారం' ఎంతో విశేషం. ఈ విద్యలో ప్రజలవాళ్ళు కొందరు ఉండేవారు. వాళ్ళు ఇంటింటా, అడవిపడుచులకు కమ్మగా కబురుచెప్పతూ జడవేసేవారు. శోభనంగోజాన జడవేస్తూనే, వేసే పెదరాళి పెప్పెమ్మ పిలదానికి ఎన్నో విషయాలు బోధపరచి ధైర్యం చెప్పేది. మొగుడి దగ్గర ఎలా నడుచుకోవాలో తెలియజేసేది.

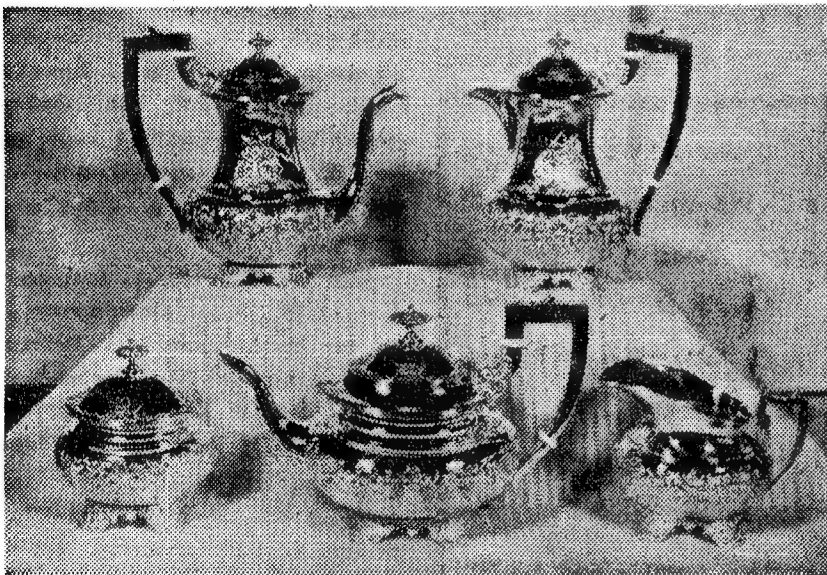
జడలు ఎన్నోరకాలు. బంగారుజడ, నత్తు త్రాలజడ, మొగలిజడ మొదలైనవి. పెరెండు విశేషాలకే వేస్తారు. సీమంతానికి పూలుముడిచి వేస్తారు. ఎన్ని పూయలతో జడలలాటి ఆనే విషయంలోకూడా కొన్ని చోట్ల కులాలనబట్టి ఆచార సంప్రదాయాలనుబట్టి పట్టింపు లుండేవి.

సడియాల

పూర్వం రవికలు, ఇప్పుడు చోళ్ళి ను తె పొట్టిగా ఉండేవి - చివరజరి అంచుతో. ఆ అంచుకి సమాన 'సాయి'లో దండలమీద ధగధగ మెరిసేలగుకు దండతావేగులు కట్టుకునేవారు. పట్టెడ బిళ్ళలాటివే పట్టుదారానికి పోసి, సరిగ్గా రవిక చేతిఅంచు అయిపోయేచోట కట్టేవారు. దీనిపెట్టు దండ కడియం. నీటిమీద చక్కని చెక్కడప్పుని ఉండేది. మధ్యగా చక్కని పొళ్ళ వగుస, చిన్నదాని పళ్ళ వరుసలాగే మిలమిలలాడేది. కొన్నిటికి పొళ్ళ బగులు, కడియం అడుగున రెండు పేటల ముత్యాల దండ కడియం పెట్టేవారు తెలుపులో బంగారం వెలుగు ప్రతిఫలించడానికి.

వంకీ ఇంకో చిత్రమైన భరణం. ఎవరు పెటవేసే కుడిదండకీ, నత్తేడాది పెటఅయితే ఎడమదండకీ పెట్టుకుంటారు పెటచాటువ మాటుపడకుండా. కొన్ని వంకీలకు కిరీటం మీద వచ్చులాగే ముందర ఒకబిళ్ళ, అంగులో పొర్తూ ఉంటాయి. ఎక్కడెక్కడి కళ్ళనూ ఇది అటె ఆకట్టి నిలబెడుతుంది. దీనికే కుచ్చుపోసి మువ్వలు కూడా వ్రేలాడేడిస్తారు. దండలకే అలంకరించుకునే మరో నగ బాజబంగులు. రవ్వలమర్చిన ఒక బిళ్ళ పట్టుతాడు పోసి వినకనేపు కుచ్చుల ముడి వేస్తారు.

కొంచెం కిందిదిగితే ముంజేయి. చేతి నిండా గాన లేసుకుంటే, గాజాల మలారం

టీ నె ట్

—ఫోటో: ఉమ్మడిరామయ్యచెట్టి, గురుస్వామిచెట్టి & కంపెనీవారి సొంతాంతో.

★ న గ లూ - నా క్కా లూ ★

అవి పరాచికాలాడుతారుగాని, నేటికొండ ప్రాంతాలలో వారేకాక, తెలంగాణా చేరినాండా గాజులు వేసుకునేవారున్నారు. ఇవి మంగళచిహ్నాలు. గాజులకాక, అసలు గాజులకు చోటివ్వనన్ని నగలూ వేసుకునే వారున్నారు. ముగగులూ, మురిడిలూ తోడాలూ మొదలైనవి. ఇవి కొందరు గట్టివి, కొందరు గులవి, కొందరు వెండిమీద బంగారురేసు వేసినవీ తోడుకుంటారు. మురుడిలూ, ఇప్పుటి రిస్కవాచీ స్ట్రాప్లలో ఒక రకంవాటిలా సన్నగా చక్కగా ఎలాపెడితే అలా వంగేవిగా వగులుగా చక్కటిబంగారు తీగతో అల్లినవి. మురుగులలో పలకల మురుగులు చాలా అందంగా ఉంటాయి. పిల్లలూ మొగళ్ళుకూడా ఇవి వేసుకుంటారు. బంగారుగాజులెన్నిరకాల్లో లెక్కపెస్తే ప్రాణం ఖంగారుపడిపోతుంది. మిరియం గాజులు, గోధుమగాజులు, నగిషీ గాజులూ ఇలా ఎన్నో ఉన్నాయి.

చేతిమీదుగా, వేళ్ళ బటు వులమీదకి మళ్ళీ వజ్రాలు పొదిగిన గొలుసులు దింపుతారు కొందరు. బటువులు సరే సరి కొన్ని ఉంగరాలలో ఒక్కొక్కరాయి పేలికే పేలు చేసుంది కొన్నిటిలో తొమ్మిదేసిరాళ్ళుకూడా పొదిగివుంచుతారు. కొందరు మొగాళు నగలవిషయంలో కోరికలన్నిటినీ ఉంగరాలదగ్గరే సాధించుకుంటారు. వేలివేలికీ పేలుపేలుచేసే ఉంగరాలు రెండేసి మూడేసి పెట్టేసుకుని.

అందమైన ఆడదానికి నడుము ఉండాలేదా అన్న విషయమై ప్రబంధకవుల మిమాంస రెలా ఉన్నా, అడవాళుమటుకు వాటిని పట్టించుకోకుండా గుబ్బుంగా నగలు చేయించుకున్నారు నగ పెట్టడానికి వీలన చోటు ఉన్నప్పుడు దాని మీద తక్కువేమిట అని. కంటిరప్పలూ, పెదిమలూవంటి కొన్ని అణయవాలు వినా, వనిత తనలతలో నగలనని చోపేలేకు.

నడుము ధరించే నగ వడ్డాణంలో నాలుగైదు రకాలున్నాయి. ముందు కొక్కాలు ఉండేదా వడ్డాణం, నగిషీ కెక్కిన పట్టిక వడ్డాణం, మువ్వలవడ్డాణం, కమల పటా వగైరాలు.

ఇది నడుము జారిపోకుండా నిలుపుటకు కదూ అమృత్యూ అని అడిగితే ఆటదూ ఉందిని చూసే సంతోషించకా ఇంగుకూ అడుగుకూ అని సవాలుతూ ప్రశ్నిరెంగుకూ అని ఆవిడ నవ్వేసింది.

సీ దొంగలు ఈ దేశంలో పుడితే ఏంచేసే జాకో తెలియగాని మన ఆచార సంప్రదా

యాలనుబట్టి, మర్యాదలనుబట్టి ఎన్ని నగలున్నా ఒంటినిండా బట్టకప్పుకోవడం మన పద్ధతి. అంగుల కాళ్ళకు నగలు చీలమండకొ కొంచెం పైన ఆరంభమై వేళ్ళదాకొంటాయి. మొలనూగూఅవిరాజకుమారికలూ, ప్రబంధనాయికలూ, అంతఃపురాలలో తిరిగేవాళ్ళూ వేసుకోడం జరిగినట్టు పుస్తకాల్లో చెప్పారు.

కాళ్ళకి నగలన్నీ వెండివే. రాజులకాలంలో బంగారు అందెలూ గజాలూ ఉండేవి. పూర్వం ఏయింటి మోలక్కేనాసరే నటింట తిరుగుతూఉంటే ఈ అందెలూ, కడియాలూ తోడాలూ గొళ్ళెం గొలుసులూ పాంజీపట్టాలూ, వానడా గొలుసులూ, కాటిక్కాయ గొలుసులూ, మల్లెలూ కిలసి ఘుల్లు ఘుల్లున మోగుతూ ఇంటో, తలి నాట్యమాడుతోందనే అనిపించేవి. పుగ్గునూ పుట్టాదారికడ్డంపడి ఉడబోయినా ఈ చప్పుడికి చప్పున తప్పుకునేవని మా అమ్మమ్మ అంటుంది. ఇవన్నీ ఒక్కొక్కటి నూరేసితులాలండేవి. ఇలా కాలికి వాలుగైదొందలతులాల నగమమోస్తూ ఇల్లాలు అడుగు తి అడుగేవేవరకూ, విగ్రహంలో ఎంతో రాచరివి దర్పం ఉట్టిపడేవి.

మల్లెలూకూడా మంగళచిహ్నం. ఇలాంటి కాలిబలాన్నిబట్టి ఒక్కొక్కటి 7 నుండి 12 తులాలూ తూగేవి కొందరు అన్ని వేళ్ళకీ పెట్టుకుంటారు. కొందరు రెండోవేలికీ, చిటికెనవేలుకీ (పిల్లేళ్ళు) పెట్టుకుంటారు. మోత భరాయింనుకోలేవినారు, నాజాకైన పట్టాలువేసుకుని, కాలికి లత్తుక పూసు

రామూ- 'నేను మద్రాసు వచ్చేటప్పుడు మాంఛి వేషంలో వచ్చా తెలుసా'?

'నేను చొక్కాలా గూ ఆఖరికి చెప్పలుకూడా లేకుండా వచ్చా తెలుసా'...?

రామూ- 'ఎవ్వరూ నవ్వు లేదుట.'

'ఒరి చవటూ, నేను నరానరి అమ్మోకడుపులోంచే వచ్చారా!'

కుని తిరిగేవారు.

ఈ విధంగా మన నిత్యజీవితంలో పంజాగ పబ్బాలలో ఉత్సవాలలో నగలకు విశేష ప్రాముఖ్యంఉంది. చరిత్రలో చరిత్రాత్మికాలున్న నగలున్నాయి. నగలనుట్టూ చరిత్రఉంది. బాంకులూ, భీమాలూ ఎరగని కోజులలో, మనిషి ఆ పద లో అడుపడేవి నగలు. నగలను నగసులోకి అనువదించడం బహు సులభం.

డబ్బుని నవం ఒక్కొక్క సారి ఎంత చిన్న చూపు చూసినా మన ప్రేమాతికయాన్ని భావకన్న బాగా వ్యక్తపరచగల వాటిలో నగల కానుకలు ఎన్నతగ్గవి.

మన సౌందర్యాభిరుచుల సాయిని ప్రతిబింబించేవి నగలు. మిత్రాదేశాల జాతుల మతాలమట ఎలాఉన్నా మనకి నాలూ అలంకరణ భావదారాధనలో కూడా కలిసి పోయాయి. విశేషజైనా పట్టుమని పది మాటలలో పొగిడేవరకూ ఆయన భూవజాల మాట రాకమానదు.. చేతిలో వెన్నముద్ద చెంగల్లపూదండి బంగారు మొలతాడు పట్టుగట్టి, సందిట తావేగు సరిమవ్వగజ్జలు చిన్నికృష్ణానిన్ను చేకొలతు అని ఒకసుతి. కన్నారీతిలకం లలాల ఫలకేవత్య సరే కేస్తుభం నాసాగ్రే నవమా కి కం...అని ఒక కోకం. సౌందర్యంలో దైవాన్ని చూస్తాం మనం.

మెప్పులకేకాదు; ఆడిపోగుకోడానికీ నగలేవచ్చాయి. బం భానలో రానుదాసు గారు ప్రాణం విసుగెత్తినీతిమ్మకు చేయి శ్చింతకు పతకము రామచంద్రా, ఆపతక మే జేసెను పదివేల వగహాలు రామచంద్రా అన్నాడు. భరతుడి పచ్చలపతకం, లక్ష్మీబుడికి రత్నాలపతకం ఎంతెంతయ్యాయో వర్ణించాడు. చివరికి రాముడికే చేయించిన కలికితురాయిమాట ఎత్తి 'అది ఎవడబ్బ సొమ్మని కులుకును తిరిగేవు' అన్నాడు. బాధ ఉపశమించాక అబ్బుతిట్టితిన ఆయాస పడకయ్యా అని మన్నన చెప్పకొన్నాడనుకోండి.

బంగారమంటి పిల్లాడు... మాణిక్యంలా ఉంటుంది పిల్ల, నీయిల్లు బంగారం గానూ... రత్నంలా మెరిసిపోతున్నాడు... మొదలయినవి దైవదీనిసుంలో విసబడేమాటలు.

ఈనాటి నగలు తేలికగా, నాజాకుగా ఉంటాయి. వ్యక్తిఅందానికి ప్రాధాన్యం ఇచ్చి అక్కడక్కడ మన్నితంగా ఒక ఉపమానం చేప్పడం, తేలిగ్గా మెచ్చుకోడం ఈ నగల శిల్పంలో ప్రాతిపదిక అడైనా ఇదైనా ఆనాడూ ఈనాడూ కూడా సౌందర్యవృష్టి సౌందర్యాభిరుచి ప్రాధాన్యం వహించింది.

ఆంధ్ర సచిత్రవారపత్రిక

ద స రా ప్ర త్యే క స ం చ క లో

[14 అక్టోబరు, 1959]

మొదటి బహుమతి: రూ. 50/-

రెండవ బహుమతి: రూ. 30/-

“ప్రేమ వివాహాలు”

ప్రేమించి పెళ్ళిచేసుకోవడం ఆనాడూ ఉంది, ఈనాడూ ఉంది. అన్నగార్ల కిష్టంలేకపోయినా గుభ్రడ అర్జునుణ్ణి, రుక్మిణి కృష్ణుణ్ణి ప్రేమించి పెళ్ళిచేసుకున్నారు. దమయంతిని సాక్షాత్తు దిక్పాలకులేవచ్చి మధ్యపెట్టినా నిరాకరించి, నలుణ్ణి పెళ్ళాడింది. ఆయానాయకలు ఆయానాయకులను ప్రేమించటానికి బలవంతమైన ఆకర్షణలు బోలెడున్నాయి. ప్రేమవివాహాలు ఈనాడూ జరుగుతున్నాయి. తెలిదండ్రులు యువతీయువకుల ఇష్టానిష్టాలతో ప్రమేయం లేకుండా చేసే పెళ్ళిళ్లు క్రమంగా తగ్గుతున్నాయి. ముంగుసుంకు ఇంకా తగ్గుతాయేమో! ప్రేమించి పెళ్ళాడే స్త్రీలు పురుషులలో ఏయే గుణగణాలుమాసి ప్రేమిస్తున్నారు? స్త్రీ ప్రేమించడానికి ముఖ్యాంశాలు అందమా, ధనమా, గొప్ప ఉద్యోగమా, తెలివితేటలా, స్వభావం తనకనుగుణంగా ఉండడమా? ఇంకా ఇతర కారణాలున్నాయా? తీరా ప్రేమించి పెళ్ళాడినా దాంపత్యం గుఱంగా ఉంటుందని చూపి ఏమిటి? మొదలైనవాటిని స్త్రీప్రస్థా ముచ్చటిస్తూ “ప్రేమవివాహాలు” అనే విషయమై చరిత్రాలోకం రచనల పోటీ నిర్వహించవలచును. ఈ పోటీలో స్త్రీలు మాత్రమే పాల్గొనాలి. ఫలితాలు దసరా సంచిక (14-10-59)లో ప్రచురిస్తాము.

రచన వార పత్రికలో రెండుపేజీలకు మించకుండా (అంటే సుమారు 4 అరటావులలో - కాగితానికి ఒకవైపు) ఉండాలి. పోటీలో నెగ్గని రచనలను త్రిప్పి పంపగోరేవారు రచనలతోపాటు తగినన్ని స్తోమలు పంపాలి. రచనపై “వచిత్రాలోకం రచనల పోటీకి” అని స్పష్టంగా వ్రాయాలి.

రచనలు సెప్టెంబరు 21 లోగా మాకు చేరాలి.

నాగరిక పెరిగినకొద్దీ ఆధుణ్ణాల నిర్మాణంలో ప్రయోగంలో మాధ్యమాల వచ్చాయి కాని, వచ్చినప్పటికీ పూర్వకాలపు నగల దగ్గరకే వెళ్ళాడంటారు. మళ్ళీ పూర్వకాలపు పద్ధతులకే వెళ్ళాడంటారు. మహాఅయినే చిన్న మొత్తులేడా ఉండవచ్చు.

మన నాయనమ్మలు వేసుకున్న కంకళపువ్వు పట్టెడలూ, మువ్వలపట్టెడలూ ఇప్పుడు నీసులో ‘ఫాషనబుల్’ నగలు. అక్కడ ధనికులు నలటిగొను వేసుకున్నపుడు, దంతంలా తెలగా, శంఖంలా నాజుగా ఉండే మెడకు పచ్చగా మెరిసిపోయే ఈ పట్టెడ పెట్టుకుంటారు. మనదేశంలో అతి నాగరికులుకూడా (బొంబాయి, ఢిల్లీలలో) ఈ పట్టెళ్ళను ధరిస్తున్నారు.

కొలంనాడు చెంపసరాలూ, తమ్మెలూ,

కాకాలు పెట్టుకున్నారు. ఈనాడు చారిత్రాపిత మెలు—మినికే పేసేవి పెట్టుకుంటున్నారు. కొన్నాళ్ళకి ముక్కుకి నత్తుఅడ్డ బాసా పెట్టుకుంటే మనం ఆకర్షణ్యం వనక్కి పడబోనక్కరలేదు.

చేరినిండా గాజులేసుకుంటే “లంబాడీ” దానిలా అని వెక్కిరించినవాళ్ళ పిల్లలు, కేవలం లంబాడీలే వేసుకునే రెండంభుల నెడల్పు గాజులు వేసుకున్నారు. చేతికి రెండుగాజులు చాలని, ఆ తరవాతి ఒకటే ఎక్కువనీ, ఆధరిమేనా అదికూడా అనవసరమనీ ఒకచేతమీదే పక్షిపాతం చూపించి రెండోదాన్ని బోసిగాను, లేదా రిసువాచీ పెట్టెశించుకున్న వారు మళ్ళీ రెండుచేతులా పుష్కలంగా గాజులు తోసుకుంటున్నారు. కంకణాలూ కడియాలూ కూడని

బంగారు కడియాలూ చేయించిఅందులోనుండి లాటి చిన్నకడియారాన్ని పొదిగిస్తున్నారు.

మన కనుమక్కుతీరునుబట్టి, సౌలభ్యాన్ని బట్టి నిరాడంబరంగా నగలుధరించి అలంకరించుకోవడం మన అభిరుచిని, సంస్కారాన్ని తెలియచేస్తుంది. వూర్వకాలం వాళ్ళకి సంస్కారం లేదనికాదు. ఆనాడని వారికి నమ్మాయి. అసలు నగలు ఎలాటివి ఎన్నేనీ పెట్టుకున్నా మన్నుడి ప్రశ్నేకాదు. పెట్టుకున్నవి మనకి నష్టంకావునా మన వల్ల వాటికి వాటివల్ల మనకి అందంబనందా అన్నదే ముఖ్యం. ★

గత వారం నగల ఫాలోలు “ఉమ్మడి బంగారుచెట్టికి సన్న వారి సౌజన్యంతో” అని పొరపాటున ప్రచురింపబడింది. “ఉమ్మడి

★ ఉత్తరాలు ★

(2-వ పేజీ తరువాయి)

గజాన్ని, మానవప్రవృత్తితో సరిపోల్చుకూ రచన తరంగా 'రంగులద్వారాలు' వ్రాసిన ప్రముఖ సినిమాటాడర్ అక్కినేని నాగేశ్వరరావులో ఒక గొప్ప 'తత్వం' ఇమిడి వున్నట్లు నాకనిపిస్తుంది. ఇప్పటి యువకులలో చాలామందికి 'నేనే, నాగేశ్వరరావు అయినట్లయితే ఎంతవోయి జీవితం అనే తలంపు వున్నమాట నిజం. అయితే నాగేశ్వరరావు ఎన్ని కుఘానమ ఎగుర్కొని గత్యానికి చేరిన ఓ తత్వాన్ని సృష్టించుకొని గలిగాడో 'రంగులద్వారాలు' చదువుతుంటే చాచిలో తెలుస్తోంది.

తిరుగుబాటు కవచం. (సుంకశిరి)

చదువుకూన్నంతసేపు విద్యోగ స్వప్నావస్థలో ఉన్నట్లునిపించింది. ప్రకృతి సౌందర్యంతో మానసిక సౌందర్యాన్ని, మానవ మనస్తత్వాలలోని నిమగ్నతలను ప్రకృతిలోని విభిన్న నిమగ్నత విశేషాలతో

ఎంతో చక్కగా చొచ్చు వెచ్చారు. వారి రచనలో హృదయాన్ని కదిలించే సౌఖ్యమూర్త్యం కనపించింది. ముఖ్యంగా యావత్ రిప్లస్ చెట్ల ప్రణయసందేశాన్ని ప్రకృతి ప్రళయాన్ని తలచుకొన్నప్పుడు మనస్సు వికలమైపోయింది.

"భరణి" న్యూఢిల్లీ.

"రంగులద్వారాలు" చాలా బాగున్నది. వారి రచన నాకు బాగా నచ్చింది.

జి. రామచందర్ (హైదరాబాద్)

వారి ప్రకృతి సౌందర్యనిమగ్నత అహోభుమిపడి. సినిమా అనుభవమే గాక యింత చిన్న వయస్సులో యింత లోకానుభవము అలవడుట పూర్వజన్మకృతమే గాని వేరుగాదు. సర్వజ్ఞునిలా వున్నారు. నాధిస్థివాదాలు.

జి. వివాహాక్షి దేవి (మహబూబ్)

చాలా బాగుంది.

జి. అన్నపూర్ణ

★ కావ్య లోకం లో.... ★

(42 వ పేజీ తరువాయి)

దాని 'ఎలా బాగాలి యింటికి' అన్న ధ్యాన అతనికి!

పోలే భట్టుమారిగారి ముద్దుల నాయిక శిరికాజిని వివాదపథం నిలబడమనడి. ఈ కవ్య అతి సాగనుగా, సంగీత కావ్యాన్ని కాచినదాని, లలితకళల్ని కుప్పవోసి, అరగిస్తూ రాగమాలాపిస్తుంది. సంగీత కళానిధి మరి తల్లి సాహిత్య ప్రవీణురాలిగా చేయిస్తే, తండ్రి కళానిధిగా రూపొందించాడు పుత్రిని సంగీతంలో. ఇక ఆమె విడిచి ఎంత మనోహరంగా వుంటుందో చెప్పటం కన్న పూసించుకొనటమే పుత్రులకు. బిచ్చెలదాటికి, బిచ్చెల వనివాళ్ళాడే బోయింది శిరిక. వివాద విగ్రహాలు సరికేసింది.

దీనితన ప్రస్ఫుటితం చేస్తుంది కాంభోజి కాగం. అరాగాన్ని కన్నెర స్త్రీలు కమలాల తంటి చాపాలతో పిలువె వినిపి నుంటే బిల్వత మంజులారనం లాభానించినట్లనిరిక ఎర్రెత్తి ఎదుస్తాంటే. ఆ వివాద స్వన మధురిమలతో యామె ఎదురు అనే అమృత ప్రవాహం కూడా దిశలు విస్తరించి పోయిన

అంటే సంగీతంలో నిద్రవాస్తులైన నాగు రాగయుక్తంగానే బలికిస్తారన్నమాట శోక రసంకూడా.

స్త్రీలు ఎదుస్తాంటే కవులు ఉపమించే విషయాలు గమ్యుతుగా, అందంగా కూడా వుంటాయి. కన్నులు పద్మాలయితే కన్నీరు చివ నూతాలు. నేత్రాలు మేఘాలయితే కన్నీరు వర్షధార. ఇలా యెన్నో! ఎదుస్తూ వచ్చిన మనోరమకు 'మెయిగల విలాస విధిమ లక్ష్మీత దక్కట' కూడా ఒక అందంగానే భాసించినదట పెద్దనగారికి.

'స్త్రీలకు ఏప్పు పూరికే విం రాదు. పురుషులకంటే ఈశుగం పెద్ద ఎక్కడే మికాదు స్త్రీలకి అని సిద్ధాంతికిరించుదామని ఇదంతా వ్రాసున్నా ననుకునేరు. ఆనాటి వివాద పథాల్లో వారు సృష్టించిన సాగములు, అవి అతిశయోక్తులు కానీ, కాస్త చెప్పుకుందామనే వ్రాశాను. ఏప్పు అనేది కొన్ని సమయాల్లో అనివార్యం కావచ్చు. మరికొన్ని సమయాలలో అందం కావచ్చు. తత్వాల పూర్తిగా మారకపోయినా, మారిన కాలపు మహాత్ముల బట్టి స్త్రీల తన అబలాత్వాన్నీ, తేలత్వాన్నీ విజ్ఞానవిచిత్ర విసుగులలో మంచిచెసి ముందుకు వస్తేనే అందం నేడు.

'రంగులద్వారాలు' అను వ్యాసము చాలా బాగుందనడం అతిశయోక్తికాదు. మంచి నటనాకీ ఉన్నంత మంత్రాన మంచి రచనాకీ గలియుండడం అరుగు.

యస్. రాజయ్య (లక్ష్మిపేట).

మనసులో వొకటి అనుకొని, పైకి వొకటి రాసినట్లున్నారు, నాగేశ్వరరావు. గాన. అనుకున్నట్లుగా, నాగేశ్వరరావుగారి 'రంగులద్వారాలు' వ్యాసం లేదు.

"శింకరం" - (మదరాసు).

నాగేశ్వర రావు గారు బోధించినది అందిరు అదరించిలే సమాజం బాగుంటుంది. యస్. యస్. చౌదరి (కొండపాటూరు)

రంగులద్వారాలు వ్యాసానికి నాలుగుపేజీలూ దంతుక అనిపించింది.

జి. హేమాద్రి, గొల్లప్రోలు.

స్వరలహరి

ఈశ్వరిక చాలాకావ్యనియం గాఉంటోంది... కానీ నన్నెవ్వరినా నీకువచ్చిన ముగ్గున పినిమా సంగీత దర్శకులను పేర్కొన మంటే ఈ క్రింది వారి నిపేర్కొంటాను : 1. ఎస్. డి. బర్మన్, 2. ఎస్. డి. బర్మన్, 3. ఎస్. డి. బర్మన్. ఈ ముగ్గురినిగురించి "స్వరలహరి"లో ఎప్పుడు వ్రాస్తారు? బి. రామనాథం, విజయవాడ.

నానద్ గాని, రామచంద్ర చిత్రలేకర్ గాని, ఉత్తిమశ్రేణికి చెందిన సంగీతాన్ని ప్రజలకు అందజేయవచ్చు అంతమాత్రంచేరి వారి హిందీ సినిమా సంగీత సామ్రాజ్యానికి మకుటంలేని రాజానలం నిజంగా అతిశయోక్తి. వాస్తవానికి నేటి సంగీత దర్శకులు, ముఖ్యంగా హిందీ చిత్ర సంగీతదర్శకులు ఒకరికోకరు తీసిపోరు. ఒకరు మిగతా వారికన్న గొప్పవారని చెప్పడానికి ఒక నిర్దుష్టమైన ప్రమాణం ఏమీలేదు. ఈ సందర్భంలో టి. వి. రావు (బొంబాయి) గారు వ్రాసినట్లు "ఎందరో మహానుభావులు, అందరికీ తందినములు అనడమే సమంజసము.

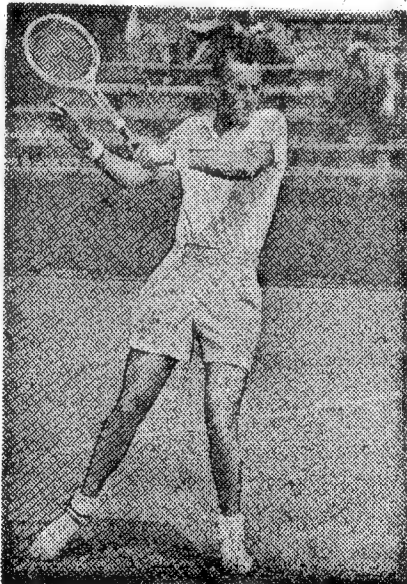
గో. జగన్నాథం (యలమంచిలి)

"నేను కి ఏళ్ళ బట్టి ఆంధ్రప్రదేశ్ చదువు తున్నాను. స్వరలహరి, రాజధానికలుల్లు, అనుకరి కలు కలించు ఉలాసం, నాకు మరెప్పుడూ కలగలేదు. సి. రామచంద్ర గురించి వ్రాస్తున్న చదువుతున్నంతసేపు, పరకవడ నయ్యాను. చిత్రల్కర్ పాటలలోని విశిష్టతను చక్కగా చూపగలడు. నిజంగా, "బర్నార్డ్ షావోస్పెక్ట్" పాట విశేషానికి తెలియాలి అవోయి ఏమిటో! ఎం. ఆర్. నాగరాజ్ (మద్రాసు)

దేవిస్ కప్పు టెన్నిస్ పోటీలు

గత కొన్ని సంవత్సరాల నుంచి దేవిస్ కప్పు టెన్నిస్ అంతర్జాతీయ మండల పోటీల ఫైనల్స్ లో అమెరికా ఆస్ట్రేలియా దేశాలే పోటీలు చేసుకున్నాయి. అయితే ఈ ఏడాది ఇతర దేశాలలో ఆటపూయి అభివృద్ధి అనబడే ఆస్ట్రేలియా కాక యితర దేశీ మేడెస్ అంతర్జాతీయ మండలం ఫైనల్స్ లో సెగ్రిగేషన్ పోటీ చేయడానికి అర్హత సంపాదించుకోవడానికి ఆసించారు. కాని అవి అక్కలుగానే మిగిలిపోయాయి. అంతర్జాతీయ మండల పోటీల సెమి ఫైనల్స్ లో ఆస్ట్రేలియా ఇటలీని ఓడించారు.

ఆస్ట్రేలియా ప్రతినిధులుగా పాల్ టున్న వారిలో ముఖ్యులు నీల్ ఫ్రేజర్, రాడ్ లేజర్. రాడ్ లేజర్ పోటీలలో పాల్ టున్న మొదటి ఎనిమిది మంది ఆటగాళ్ళలో ఒకడేగా మాడ పరిగణింపబడక పోయినా, వింబుల్ డన్ పోటీలలో విశేష మైన వట్టు వాడు, ప్రతిభను కనబరచి ఫైనల్స్ లో వచ్చాడు. ఫైనల్స్ లో ఆస్ట్రేలియా ఓడి పోయారు. ఈ ఏడాది జరిగిన పోటీలలో భారతదేశ ఆటగాడైన ఆర్. కృష్ణన్ కొన్నింటిలో చాలాగా ఆడారు. ప్రఖ్యాతి గాంచిన అనేక మంది ఆటగాళ్ళ సేగాక వింబుల్ డన్ ఛాంపియన్ అయిన అలెక్సాండర్ ఆస్ట్రేలియా మాడ ఓడించారు. అయితే కృష్ణన్ పాల్ టున్న అన్ని పోటీలలో సమాన ప్రతిభను కనబరచలేక పోయారు. ఏ ఆటలో సేగా, ప్రపంచ మంతటికి ఇంతవరకు ఆడిన ఆటగాళ్ళలో ఎవరికీ కృష్ణన్ అన్న ప్రశ్న కనక తేలే, భిన్నాభిప్రాయాలు వస్తాయి కాని టెన్నిసులో మాత్రమే ఏకగ్రీవంగా అందరు అమెరికా ఆటగాడైన జేక్ క్రామర్ అని తప్పుకొన్నట్లుంటారు. ఈయన 1947 వింబుల్ డన్ ఛాంపియన్

ఫ్రేజర్

ఒకడు గలిచారు. దీని అనంతరం నీల్స్ (పాల్ టెనీస్ గా మారి ఆటను ప్రదర్శించటానికి ఒక జట్టును తయారుచేశారు. వింబుల్ డన్ పోటీలను గెలిచినవారికి విశేష మైన భవములు యిచ్చి ఈ జట్టులో తీసుకున్నారు. భారతదేశపు ఆటగాడైన కృష్ణన్ ఆటను చూసి మెచ్చుకొని అతనిని తన జట్టులో తీసుకుకునేందుకు అభ్యంతరము లేదని చెప్పారు. వింబుల్ డన్ పోటీలలో మాడ మనదేశ ప్రతినిధిగా, అనేక సంవత్సరాలుగా ఆడుతున్న సర్వే కుమార్ తండ్రి అస్వస్థత మూలంగా పాల్గొనలేక పోయారు. సర్వే కుమార్ దేవిస్ కప్పు పోటీలలో పాల్గొనడం అనుమానంగా ఉన్నప్పటికీ, మనదేశంలో మూడవ ఆటగాడుగా పరిగణింపబడిన శ్రేమణ్ లాల్, కృష్ణన్ తో

జేబుల్స్ ఆడుటకు అలవాటుపడటానికి సూచనగా పంపబడలేదు. దేవిస్ కప్పు పోటీలలో మాడ సర్వే కుమార్ పాల్గొనలేక పోయాడు. దేవిస్ కప్పు అంతర్జాతీయ మండల ఫైనల్స్ లో ఆగస్టు 14 న తారీఖున ప్రారంభమయ్యాయి. మొదటి మ్యాచ్ లో రామనాథన్ కృష్ణన్ వాలుగు సెట్లలో రాడ్ లేజర్ ను అవలంబిగా ఓడించారు. స్కోరు: 6-1, 6-4, 8-10, 6-4. కృష్ణన్ ఈ మ్యాచ్ లో చూపిన కాశలమును చూపిస్తే, ఏదో ప్రతినిధి సేనా ను నాయకులుగా ఓడిస్తాడు, అని మ్యాచ్ చూసిన ఎందరు విజేట్ విలేఖరులు అన్నారు. రెండవ మ్యాచ్ లో ఫ్రేజర్ లాల్ ను 10-8, 6-4, 6-1 స్కోరుతో ఓడించారు. జేబుల్స్ లో ఆస్ట్రేలియా ఆటగాళ్ళయిన ఫ్రేజర్ ఎమర్సన్ లు, కృష్ణన్, శ్రేమణ్ లాల్ లను 6-8, 7-5, 6-3 స్కోరుతో ఓడించారు. వాలుగు మ్యాచ్ లో ఫ్రేజర్, కృష్ణన్ ను మాడం సెట్టులలో గెలిచారు. స్కోరు 6-2, 6-8, 6-4 కృష్ణన్ మొదటి రౌండ్ మ్యాచ్ చివర సెట్టులను ప్రదర్శించలేక పోయాడు. ఆఖరి మ్యాచ్ లో రాడ్ లేజర్ లాల్ ను 6-2, 10-8, 6-4 స్కోరుతో ఓడించారు. ఈ మ్యాచ్ లో లాల్ మాడ ముచ్చటగా ఆడి శ్రేమణ్ ను మన్ననలను అందుకున్నాడు. కృష్ణన్ ఆస్ట్రేలియాలో జరుగజోవు కొన్ని పోటీలలో పాల్గొనుటకు నీలుకాదని తెలియజేశారు. ఆ సూచనలో శ్రేమణ్ లాల్ ను నీలవాలి కొందరు ఆస్ట్రేలియా విలేఖరులు తమ అభిప్రాయమును వ్యక్తచేశారు. శ్రేమణ్ లాల్ వయస్సు 18 సం. ఈయన ఆటలో యింకా పైకి రాగల నూచనలు బహుశా ఉన్నాయి. ఇప్పుడు జరిగే టెన్నిసు పోటీలన్నిటిలో భారతదేశ జయభయాలకు కృష్ణన్ మీదనే ఆధారపడాయి మనదేశంలో ఇతర టెన్నిసు ఆటగాళ్ళవారికి ప్రఖ్యాతి గాంచిన యితర దేశ ఆటగాళ్ళను ఓడించి సామర్థ్యము లేదు. అయితే పోటీలలో సంపాదించిన అనుభవం మూలంగా లాల్ మనదేశ ప్రతినిధిగా కృష్ణన్ కు అండగా నిలబడతారని ఆశించవచ్చు. —రావు.

వనితా లోకం

కావణిగాడు వ్రాసిన వ్యాసం యాకాలం వారికి సంబంధించినటుల లేదు. వారు రాసినది ప్రపంచ క్రితం జరిగిన విషయాలు. యాకాలములో అటు ఆడువారికి అన్యాయం జరగడం చాలా అరుదు. ఎం. రాధ. (నెల్లూరు.) ఇప్పటివరకు వాసుంది. ఆ వ్యాసాన్ని తేను వాలుగుపార్లు చదివాను. మారితేటి అప్పారావ్ వాయుడు. శోభ దీ (రీవర్)

యాంతిక: "పైచేసిన ఊహ"గా వాన్ని చదివా. వట్టులేని శునుకు తీసుకొని వాదించుచున్న పీడతగాలి వాగానెంబరం శురుకుచచ్చింది. కనక మేడల కారదానాయి. (రాజకోట, సారాధ్వరీ) స్త్రీని అతేవనిగా నిందించడానికి వ్రాసినట్లుంది. వ్యాసంలో పెద్దపెద్ద వదాలు వాడారు ఒక్కమందర కైశ్యి, క్రియా ప్రాతలాంటి స్త్రీలనే ప్రస్తావించారు కాని వానిని సీత, అనమాయలాంటి సాధ్యముల విషయం ఏమిటి? ది. సర్వజను, పులివెందుల.

వి. శ్రేమణ్ లగాని, వ్రాసిన "వసువు కొంటున్న పిల్లలు" అన్న వ్యాసం చాలా బావుంది. ఒక ఊరిలో ఉన్నా గాని నేను వారికి అపరిచితులను. కనక వారపత్రిక ద్వారా వారికి వా హృదయ పూర్వక కృతజ్ఞతాభివందనములు. బమ్మజయలక్ష్మి. (పెద్దాథ) 'వసువుకొంటున్న పిల్లలు' వసువులకే చాలా బాగుంది. వ్యాసంలో తిరిగిండుల, ఉష్ణ కాస్త్రాలు ఆచరణలో పెట్టడమున్నది. పూజల

★ రాజధాని కబుర్లు ★

(9-వ పేజీ రెవరూపాయి)

శ్రీకృష్ణ జన్మస్థానం చెప్పిన కథలు

“కంఠం చి. సి. ఎస్. ఆఫీసర్ ది. ఆకారం మూత్రం అతనికింద పైపి న్నుది. ఈ రెండింటి సమ్మేళనం పేరు ఆల్బర్ట్ అలెక్సాండర్. అతని కథ విను” అంది శ్రీ కృష్ణజన్మ స్థానం. న్యూఐహ జన్మస్థానం ఏడో అనబోయింది కాని శ్రీకృ. జ. స్థా. మూటాడ నివ్వలేదు.

“నవ జూలై 24 వ తేదీని శుక్రవారం లో నివసించే ద్వయ్యసి. కంట్టా క్కర్ శ్రీ కృ. నారాయణ్ వ్యాస్ రు 280 అ యెక్కువై సంతకం పెట్టాడు. అంతకు ముందు సీకిందరాబాద్ నగర పాలక సంఘం కమిషనర్ శ్రీ డి. ఆర్. మధూర్ నుంచి అతనికి పెరిఫోన్ వచ్చింది. పాల్ దాన్ తెలియించి ప్రమాతి ఆనుపతి వికాళం ఇప్పుడమని ఆ పెరిఫోన్ సందేశం. ఒక ఉబ్బరిగివచ్చి ఆ యెక్కు తీసుకు ఆంగ్ల తేంకులి బక్సాను. మూడు కంటు రై పో యింది కాబట్టి ఉదయం తమ్మన్నా త తేంకు వాళ్ళు.

“యెక్కు తంపిన శ్రీ వ్యాస్ శ్రీ మధూ ర్ కి తంపించిన సంగతి పెరిఫోన్ పై అంద తేరాగ. ‘ఏం యెక్కు? ఏం విరాళం? శ్రీ కృష్ణ పంపలేడ’ అన్నాడు శ్రీ మధూర్. మోసంగహించి, తేంకు వాళ్ళకి యెక్కు పూర్వనియతలది శ్రీ వ్యాస్

కలుంపారు. మరునాటి ఉదయం యెక్కు శూర్యవానికి ఆంగ్ల తేంకులి వచ్చివ న్నది. తేంకులి తేదీలు తిరిగించారు పాలిసు వాళ్ళు. అతనిపేరు ఆల్బర్ట్ అలెక్సాండర్, కంట్టా క్కర్ శ్రీ కృ. ఉద్యోగి.

“అంతకుముందు జూన్ 12 వ తేదీన జరిగిన విషయం, జండా తిరిప్పుతే కార్యా లయని! పాదకాదాన్ నగరపాలక సంఘ కార్యాలయం నుంచి పెరిఫోన్ వచ్చింది. పెరిఫోన్ లో కమిషనర్ శ్రీ సి. ఎస్. కాశ్రీ కంఠంపండి కంఠం వినిపించి, ప్రమాతి అనుపతిలో పడకలకి, పిల్లల డియాలిసి వికాళం కావాలని కోరింది. పెన్సిన్ ‘చి. ఆర్. చారి’ని పంపిస్తున్నానని చెప్పింది.

“పెన్సిన్ ‘చి. ఆర్. చారి’ వెళ్ళినప్పుడు జండా తిరిప్పుతే కార్యానావాళ్ళు వంద రూపాయలిచ్చారు. వంద తీసుకొని, రిషీ దిచ్చి, వెళ్ళిపోయాడు చారి. మళ్ళీ 16 వ

తేదీనాడు నగర పాలక సంఘం రై. ర హెడ్ పై శ్రీ సి. ఎస్. కాశ్రీ సంతకంలో ఒక ఉతిరం తెచ్చాడు: విం శం సరిపోని, ఒక రు. 280 రై నా కొవాలని. ‘మేం జవాబు రాస్తారే!’ అన్నాడు కార్తానావాళ్ళు. ఆ జవాబు నాచేతికి ఇవ్వండి. శ్రీ శ్రీ పట్టు కెడతా!’ అన్నాడు చారి. వాళ్ళివ్వక, 25 వ తేదీన జాబు వ్రాశారు. జాబు నగర పాలక సంఘంలో గందరగోళం లేవదీసింది. చి. ఆర్. చారి పేర తిరిగే పెన్సిన్లు అక్కడ లేదు. శ్రీ కాశ్రీ విరాళంకోసం పెరిఫోన్ చేయలేదు. పాలిసులకు ఫిర్యాగు అంద చేయ జడింది. ఇన్స్పెక్టర్ శ్రీ నంకటరమణా రావు దర్బారు ప్రారంభించారు.

“జూలై 25 వ తేదీన సీకిందరాబాదులో చేతికి తేదీలు తిరిగించుకున్న ఆల్బర్ట్ అలె క్సాండర్ ఈ చి. ఆర్. చారి. నాలుగు నెలలు మనదగ్గర గడిపి కతివశితు అనుభవించ మన్నాడు మేజస్ట్రేటు.”

“ఇది సరే! పునర్ పునర్ పునర్వాహి తుడి సంగతి చెప్ప” అంది న్య. జ. స్థా. ‘హుం!’ అంటూ హుంకరించింది శ్రీ కృ. జ. స్థా. ★

★ న్యూ ఢిల్లీ లే ఖి ★

(10-వ పేజీ రెవరూపాయి)

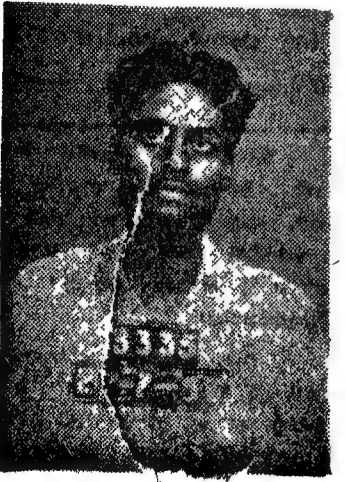
మాడా వినియోగించబడుతున్నాయి. అని తేలం యుదానికే సిద్ధం అని ముగిస్తేను—

ఇండియన్ ఎయిర్ లైన్స్ కార్పొరేషన్ వారికి లుప్తమైన డికోహా విమాన భాగాలు మాడా కావాలి దీనికి చాలా ‘కాలం’ పడు తుంది. ఏడు కోడులన్న AVRO రకం విమా నాలు 1961 ఫిబ్రవరి న తయారై గాని తయారై చేతికిరావల! అయితే 1961 వరకు ఇండియన్ ఎయిర్ లైన్స్ కార్పొరేషన్ మాకు అనుకూల లేక అంగకారానికి?

‘అగలేము-అగము’ అంటూ శ్రీ ఎస్. క. పాటిల్. ఇటీవలి ఎయిర్ లైన్స్ బోర్డు మీటింగులో రెండవ ప్రచారిక క్రింద అయిదు ‘ఫోకర్ డ్రెండ్ షిక్’ విమానాలు, నాలుగు కై కొంట్రా, మూడవ ప్రచారికలో మరో అయిదు ‘ఫోకర్ డ్రెండ్ షిక్’ విమా నాలు ఖరీదు తేనుకూలి నిర్ణయించబడింది. ద్వితీయ ఇదే ఇంకో విధంగా ఖర్చులంటే— ఇక తేరే AVRO విమానాలు కొనడం ఎందుకు? అహా! ఆ ప్రయత్నం నిరసింపబడిందేమోనని అభిప్రాయం. నిజమే అయి థంవారి. AVRO విమానాలు కాగా విమానములకి ఉన్న కృతీమ ప్రచారకా

కాలంలో మళ్ళీ కొనుగోలుకు ఇదికాక బోలే మరి కారణమేమిటి? భారతజతంలో ఫోకర్ డ్రెండ్ షిక్ విమానాల తయారీకి మాడా రాయబారాలు జరుగుతున్నాయ్ట. మునుగులో గుడ్డు లాటరీ, లోవల సుంఘాలవలూ — బతుటికి ప్రకటనలూ, తలారీతిగా శంకుస్థాపన తేటి పరిస్థితులలో ప్రజాస్వామ్య తల్లివత్త పడుతున్న అవస్థల వర్గ వాతీకం! ★

‘నేను చాలా దురదృష్ట వంతుణ్ణి - చార్భాగ్యుణ్ణి.
‘ఏం అలా అంటున్నాను?’
‘ఏంలేదు. మాపాప్రయితరో లాగా సంతకంచేయడం ప్రాక్టీసు చేశా మూడు నెలలు. తీరా అది కుదిరే సరికి ఆయన దివాలా తీశాడు. చాలామా.’

ఆల్బర్ట్ అలెక్సాండర్.

ఛాంపియన్ చాకచక్యం

ఈ సంతకర్త రంజరిగిన ఆంధ్రా ఛాంపియన్ పిక్ బాటేలలో వర్ధిల్లువు, యువకుడు డి. రంగారావు గలుపాంధ్రుడు. మొహాలాసనానలిమిని పుష్కరించుకొని చాకచక్యంగా దాడి చేయడం ఎరమాపే ఎత్తులు వేయడం మొదలైనవి రసవంతమైన ఆంకిముఖ్యం. శ్రీ రంగారావు ఈ ప్రజ్ఞని సాధిస్తున్నారు. గడిలేరినబంతుని మంత్రిని చేసుకోవడం చాలా కష్టమైన పని. దీనిని ఈ సంతకర్త రంజరిగిన ఆంధ్రా ఛాంపియన్ ఎలా సాధించింది ఈ క్రింది ఆట వివరిస్తుంది.

ಬರ್ನ್ಸ್ ಓಪೆನಿಂಗ್

తెలుపు ఆర్. సుబ్రహ్మణ్యం,
నలుపు డి. వి. రంగారావు

1. బ-రాశి 4, బ-మ 4; 2. బ-మశి 4, గ-రాశి 8; 3. గ-రాశి 8, బ-మశి 4; 4. బ×బ, గ×బ; 5. గ-మశి 8, గ-మశి 8; 6. బ-రాశి 8, బ-రాశి 8; 7. శ-గ 2, శ-గ 2; 8. కొబ గ×గ; 9. గబ×గ, కొబ; 10. ఏ-గ1, మ-శ 2; 11. మ-శ 2, బ-మశి 8; 12. బ-మ 4, శ-గ 2; 13. బ×బ, బ×బ; 14. గ-రా 5, ఏ-గ 1; 15. ఏ×శ 2, ఏ×ఏ; 16. శ×గ,

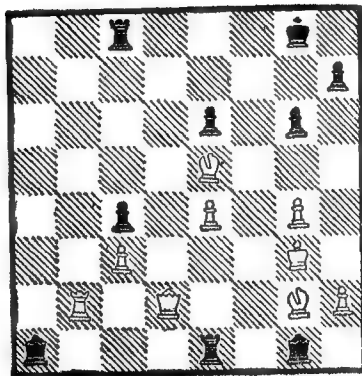
రెండు జంతువులకు ఏమనుని బలి చేసేదం
సాధారణంగా లాభపాటే ; గాని తెలుపు
దన నలభగతుని ఆటలానికి తేచ్చాక ఇది
చెక్కు బొంగుండేది. ఇప్పుడు గు - విలువు
వర్ధిల్ల నలుపుకీ ధారపోయి మెండి.

16. ...., ఎ - చ 8; 17 క - రా 2,
తెలుపు ఒక ఎత్తు వెనుక పడక తప్పదు.
17 ...., బ - రా 8; ఇలహీనమైన ఈ
ఒక్క బంటుని మరణితం చేస్తే నలాపుకి
ఇంకే ఇబ్బంది ఉండదు.

18. బ-రా 4, బ-శ 5; 19. మ-రా 2, ఏ-మశ 1; 20. శ-రా 8, ఏ-ఏ 8; 21. ఏ-మ 1, మ-ఏ 4; 22. శ-మ 4.

ఒకబంటుని కిగటుతో కాస్తే గండ్డిది
పోతుంది. ఇంతకంటే 22. మును 2 మంచి
ఎ తినిపిస్తుంది. అప్పుడు నలుపు తన ను 2
కాచుకోవాలి.

22....., మ $\times$ బ; 23 ఏ-మ 2, మ-గు 8 హా; 24. క-క 1, ఏ-ఏ క; 25. ఏ-గు 2, మ-క 8; 26 ఏ-క 2, మ-గు 8; 27. రా-క 2, బ-మ ఏ 4; 28 బ-రా గు 4, బ-ఏ 5; 29. బ-క 5, బ-ఏ 6; 30. క-గు 2; బ-ఏ 7!; 31. బ $\times$ రా బ, బ $\times$ బ; 32 ఏ-గు 2, మ-గు 8 హా; 33. రా-గు 3, క $\times$ గు హా!; 34. క $\times$ క, ఏ-రా క; 35. మ-మ 3. బ-ఏ 8=మ.

నలుపు 85 వ ఎత్తు తగవాలి.
ఇప్పుడు బల్ల మీద కూడు మంత్రి
లున్నాయి!!

38. మ-మ 7, మ-రా 6 హ; 37. రా-
వ 4, మ-వి 8 హ; 38 రా-గు 3, ఎ-
రా 6 హ; 39. రాజీనామా.
లేకపోతే రెండవ నలుమంత్రితో మా చెప్పి
అటకట్టిపోతుంది. తెలుపు తన 38 వ ఎత్తు
శ-శ 4 వే సే అటవి కాయదానికి అవకాశం
ఉన్నట్లు కనబడుతుందిగాని అది కూడా
లాభంలేదు. తెలుపు ఒక ఎత్తు నిమక బడ్డం
చేతి 38. మ-మ 7 వల అటకట్టు బెదిరించ
గలిగాడేగాని ఫలందక్క లేదు.

ವಾರ್ತೆ

అఖిల భారత చతురంగ సమాఖ్య అధ్యక్షుని జాతీయ ఛాంపియన్ షిప్ పోటీలు ఈ సంవత్సరం డిసెంబర్ నెల పదహారవ తేదీ నుంచి ముప్పయ్యో తేదీ వరకు ఢిల్లీ వెంట కోలంబో హ్యూస్ లో జరుగుతాయి.

■ క ఆంధ్రరాష్ట్ర పోటీలు జనవరి (1960) 5 వ తేదీనుంచి 12 వ తేదీనాకు అనంతపురంలో జరుగుదానికి ఆంధ్రరాష్ట్ర చతుంగ పరిషత్ నిర్ణయించింది.

३ व नमस्य परिष्कारं

చాలా ఉత్సాహంగా అనేకులు 8 వ పనుష్ఠిక పరిష్కారం వ్రాసి పంపారు. కీలకం ఎత్తుని సరిగ్గానే ఊహించారు, గాని ఈ కీలకంలో మరొక చిన్న కీలకం ఉంది, దానిని ఊహించినవారు కృతార్థులుండే. ఒకటవ అష్టాదశలో ఒక 'మ' 1' కి తిప్పించి మరొక క్కడకు వచ్చి మరుసటి కీలకం ఎత్తులో వడపాలి. కీలకంలో కీలకాన్ని (కీల్ కలకం అందాం) సరిగ్గా ఊహించినవారు (1) అ. (పనాదరావు), రాజమండ్రి, (2) వి. కె. పి. (పనాదరావు), సికింద్రాబాదు, (3) ఎ. పబాకరరావు -

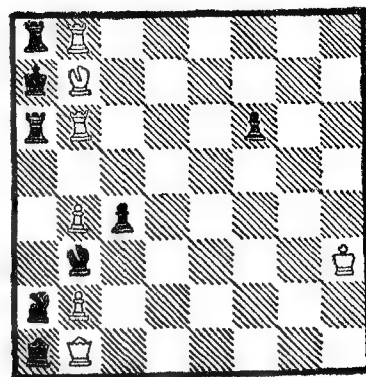
వైజాగ్, (4) కె. టి. రావు-నాగపూర్,
(5) కిక్కిలకం పూర్తిగా కాకపోయినా
కొంతవరకు ఉపహించినవారు ఎన్. పీఠభద్ర
రావు, ఖాగ్ పూర్.

సరియైన పరిష్కారం పంపినవారు : (1) శ్రీమతి ఎ. కమలావల్మీకి, చింతలపూడి (2) రాబర్ట్ జయకుమార్ - ఎలూరు, (3) ఎస్. నంజు బాలకృష్ణ - సికింద్రాబాదు, (4) డి. మలీ కాసునరావు - హైదరాబాదు, (5) పి. ఎస్. ఆర్. శేషయ్య - హైదరాబాదు, (6) వై. వెంకటేశ్వరరావు - పెడన, (7) బి. వి. శ్రీనివాసాచార్యులు వైజాగ్, (8) పభాకరరావు - తా. తేరు, (9) టి. వి. కృష్ణారావు - పెడన, (10) ఎ.ఎస్.ఆర్. మూర్తి - రాజాం, (11) టి. వి. ఎస్. రావు - కోల్కత్తా, (12) ఎస్. కె. వి. రామసుబ్బారావు - తిరుమల.

శామన్య-5

గచన: పి. శాస్త్రి

నవతెవి 6/నరా తెశ 6/నవ తెవి
3న 28/1 తెబనబ 5/1 న శరత
రా/నగు తెబ 6/నమ తెమ 6/రెండేము.
నలుపు 8

తెలుపు 7

తెలుపుచుండి రం దేవులలో కట్టాలి. ★

పప్పులో కాలు

‘మీ కన్నే క్షుంట్టాయి’
అన్నాడు ఒక నారీమణిని
జనాభా లెక్కల వ్యక్తి.

‘ఇరవై ఆరు. ఏం?’ అన్న
దామె.

‘మీ చెల్లెలి వయస్సెంత’
తిరిగి అతడు పశ్చించాడు.

‘దానికి లే కేం - మున్నె
యేడుకు తక్కువలేవు’ అన్నది
ఆమె యధాలాపంగా.

సినిమా

సంగీత (ఇంటిగ్రేటెడ్) ప్రొడక్షన్స్ వారి
పోస్టరీస్ ప్రధానమైన కథలో,
రెలంకి ముఖ్యపాత్రధారిగా "హనుమంత క
అలహాబాద్ అనేచిత్రం తీస్తున్నారు. పోస్టర్
కలలుడూ హీరోగాగల చిత్రాలు మనకు
అరుదు. "పక్కయింటి అమ్మాయి" తరువాత
మళ్ళీ ఇ.జి. ఇంధూలో ఎన్. వి. రంగారావు,

నల్లవరెడ్డి ప్రదర్శనవారి "పెద్దకోడలు" చిత్రంలో ప్రవీణుల.

వార్తావరణం

సి.ఎస్. ఆర్; చలం, బాలకృష్ణ, నాయక గా
పాల్గొని నటిస్తున్నారు. కథ, మాటలు సదా
శివ బ్రహ్మం వ్రాస్తున్నారు. సంగీతం

ఎం. ఎస్. ప్రకాష్. నిర్మాతల కళ్యాణాస్త్రి.
ఈ చిత్రాన్ని తమిళంలోను హిందీలోను
మూడో తీస్తున్నారు. దర్శకుడు వేదాంతం
రాఘవయ్య.

బాలనాగమ్మ

శ్రీ వంకటరమణా ఫిలింస్ వారు అగ్ర
శ్రేణి తారాగణంలో తీస్తున్న జానపదం
"బాలనాగమ్మ" అక్టోబరు 10 న విడుదల
చేయడానికి సన్నాహాలు జరుగుతున్నాయి.
నిర్మాణం దాదాపు మూడేళ్ళు పాగి న
ఈ చిత్రంలో అంజలిదేవి, రామారావు,
రంగారావు, రేలంగి, రాజసులోచన నటిస్తు
న్నారు. దర్శకుడు రాఘవయ్య. సంగీతం
టి. వి. రాజు.

నమ్మినబంటు

దాదాపు ఇంతకాలమూ నిర్మాణంలో ఉన్న
మరొక పెద్ద చిత్రం కంభూఫిలింస్ వారి
"నమ్మినబంటు". నాగేశ్వరరావు, పాల్గొని,
గిరిజ, రంగారావు, శుమ్మడి, రేలంగి ప్రభు
తులం తా పాల్గొన్న చిత్రానికి ఆదుర్తి
(మాంగల్యబలం) ముఖ్యపాత్ర దర్శకత్వం
నిర్వహించారు. మాటలు గుంకర, తాపి
ధర్మారావు, పాటలు కొనరాజు వ్రాశారు.
సంగీతం రాజేశ్వరరావు, వేణు సమకూర్చాడు.
నిర్మాత యార్లగడ్డ వెంకన్న చౌదరి. ఈ చిత్రం
ప్రేక్షకుల విడుదల కోరికలను కొంటున్నారు.

భట్టి విక్రమార్కు

సి. వి. వి. ఎస్. ఎం. ప్రొడక్షన్స్ వారి
జానపదం "భట్టి విక్రమార్కు" మూడో పాల్గొని
కావచ్చింది. ఇదీ అక్టోబరులో విడుదల.
రామారావు, అంజలిదేవి, రంగారావు,
రేలంగి పాల్గొన్నారు. రచన తాపి ధర్మ
ారావు, అనిసెట్టి. సంగీతం పెండ్యాల.
దర్శకుడు జంపన.

పెళ్ళికానుక

వివస్ పిక్చర్స్ వారి "పెళ్ళికానుక"
నిర్మాణం గతవారం బాహినీలో ప్రారంభ
మైంది. ఈ చిత్రం దర్శకత్వంలో శివ బ్రహ్మ.

విర్యాటుచేస్తోంది అందులో కెమిస్ట్రీకల్స్, ఓ సోనోడేవి, అతిథిగా వాగ్వేంరావు వటించాడు ఇప్పుడు తెలుగు చిత్రంలో వాగ్వేంరావు, కృష్ణకుమారి, బి. నర్సాదేవి, రేలంగి వటస్తున్నారు. జగ్గయ్య, నమ్మడి, మాలతి అతిథులుగా పాల్గొంటారు. మాటలు పాటలు ఆశ్రేయ వ్రాస్తున్నారు. దర్శకుడు శ్రీధర్. తమిళ చిత్రానికి ఎ.ఎం. రాజా కూర్చిన సంగీతం విశేష ప్రశంసలని పొందింది. ఆ యశస్వినీకి పాటలు చేస్తున్నారు.

* * *

కవిసౌనేభుగా తెలుగు సినిమా పరిశ్రమలో స్టేట్ ఫోటో గ్రాఫరుగా వుంటున్న పిం. సత్యం (జైహింద్ నుడేయో), విజయ రాఘవాచారి సోడీలో నిర్మించుకున్న "విజయపారథి" భవనంలో ఆగస్టు 28వ న్యూప్రవేశం జరుపుకొన్నారు. ఫిలిమ్ దర్శకులూ, నిర్మాతలూ, నటులూ వచ్చి సత్కరించి అభినందించారు.

సంగీత వార్తలు

దాదీతక చారిత్రక చిత్రం 'మొగలీ ఆజాదు'లో 'బాక్సాఫీను నటలూ' సురేంద్రా వర్మ రాలిన్సిటికి సరికూగేందుకు వానదే సంగీతంలో భాన సాచావ్ బజేసులూ మరీఖా: గానసభి చిన్నదొకటి (బహుశా ఆస్పరు సభలో) ఏర్పాటుచేశారు. గతివారం దానికై ఆయన పాటలు రెండు రికార్డు చేశారు.

* * *

ఇటీవల మంచిపాటలుచేస్తున్న డినిసిం ముకున్న సంగీత దర్శకుడు కల్వ్యాణ్ జీవీర్ జీ, తనపొదగుడు ఆనంద్ జీని భాగస్వామిగా ఎందుకొని కల్వ్యాణ్ జీ ఆనంద్ జీ సరిట పనిచేయ నిశ్చయించాడు.

* * *

చేతనావారి "గుళ్ళో పెరి" చిత్రానికి సంగీతదర్శకుడు రమేష్ నాయుడు రేవతి స్టూడియోలో రెండు చక్కని పాటలను రికార్డుచేశారు. ఒకటి మధురగాయని సుశీల పాడింది. రెండోది శ్రీనివాసయ్యకు ఆలంకారం. కాళ్ళెరు పల్లెరాలమీద సగిషీలూ నన్నటి రాగలతలతో పాటను అలంకరించి తీర్చడంలో ప్రసిద్ధుడైన రమేష్ అప్పటి కన్నుకు మార్పలూ, చేర్పలూ, చేస్తూ వుంటే మాస్తూవుండడమే ఒక ఆనందం అనిపించింది. "ఇలలో నాకథ కన్నీరేనా" అనే పాట సుశీల, "చింతిలోనే చిలికిపోయిన వెలి కేసుని చెప్పగలవూ"...అనే అంధ రాత్రి ఘోషను శ్రీనివాస్ పాడారు. అని పెటి ఈపాటలు వ్రాశారు.

చేతనావారి 'గుళ్ళో పెరి' చిత్రంలో

కృష్ణలీలలు

కృష్ణుడు చాలా అల్లరి పిల్లవాడు. చూట్టానికి అలా వుంటాడుగాని చాలా గట్టివాడని, దేవుడే అలా నూరువేలంలో వచ్చాడని, అతడు అల్లరి చెసున్న శోకాల్లోనే కొందరికి తెలుసు. తెలుసుకున్న వాళ్ళలో కూడా కొందరికి తెలిసినట్లే కనిపించి తెలియకపోయినందుకు బాటూ వచ్చాడు. కొందరికి అవలంబి సంకతి కొరుకుడుపడిందికాదు. దాదాబా నాటికే నేటికీ ఈ విషయం 'శుద్ధి మొదలూ' పసిగట్టాని చాలామంది తిప్పులుపడుతూనే ఉన్నాడు - ఆరెందూ ఉండవని తెలిసే. ఏమటా కానూలే చెప్పకో వారికెందులకనివారే, ఈ విషయమే గట్టిగా ప్రయత్నించేసింది సినిమావాళ్ళే. ఏదో ఓపట్టులోనో, మొత్తం సినిమా అంతటా మిదకో వాటకంలోనో కృష్ణుడిని బిగించి నిలబెట్టాలని అన్ని ప్రాంతాలవానూ ప్రయత్నిస్తూనే వచ్చాను. సినిమావారికి మటుకు విశ్వరూప సాక్షాత్కారం భాక్త్యాశీసువనూ శృంగారకవలదారి. అదే బాఖలా. సి. పుల్లయ్యగారు కాలంవాడు తీసిన కృష్ణలీల ఈ జాఖలామాపించింది. మర్రి ఇల్లుకు రాజ్యం విక్రయించారీ చిత్రానికి అయినే దాదాపు అనేక సినికథను ప్రాసేపెటాను. దేవకీ కను దేవుల పెళ్ళిలో ఆరంభమయే కథాప్రకారం పాత సినికథా ప్రకారంగానే ఉన్నా - రాజ్యం విక్రయించారీ ఈ కొత్త "కృష్ణలీలలు" చిత్రంలో కొన్ని కొత్త అంశాలు వున్నాయి. సాంకేతికంగా సాధించిన ప్రకతి 'ఛాయ'లూ, సినిమాయలూ, ఇ. వి. వరోజు, సాయి సుబ్బలక్ష్మి మొదలగువారి నాట్యాలూ, 'ధిక్కారమును నెతునా' అనే పాట పల్లవికి 'ధిక్కారమును చేయడీ' అనే మర్యా మొదలగునవి. పోతే కథను కొత్తగా చెప్పడం, కృష్ణుని మోహనరూపాన్ని నిర్మించడం వంటి విషయాలలో - అది మహా మహా మహానుజుడే ఓపట్టువ కుదరని కష్టవహారం అని, వర్తక రచయితలు ఏమంత పట్టించుకునేట్టుకోకుండా నూటిగా సాఫీగా చిత్రించారు. నటులు లక్ష్మీరాజ్యం శ్రీరామిని, గుమ్మడి, రెలంగి, పద్మవాళిం, మురిబాబు (అగ్రహారము) మొదలగువారంతా సినికథోచితంగా వ్యవహరించారు. కృష్ణుడు చేసిన అమూల్య హాయిగ ఆడుకుంది. మాన ముచ్చటగా వుంది.

చిత్రం అంతటిమీదా, విశ్వరూపం గరిం చిన(విశ్వరూపంఅం)తే జావుగా ఎక్కుగా కవ

బడడం) కృష్ణుడిలా ఎక్కుగా నిలబడినవాడు నటుడు రంగారావు. కృష్ణుడు మధురానగరికి వచ్చేసరికే కంసుకు మృతప్రాయుడై పోయే సన్నివేశాన్ని రంగారావు చాలాసమర్థంగా అవిష్కరించాడు. ఒకటి రెండు చిన్న దృశ్యాలలో ఆయనకు చేసిన మేకప్ - ముఖ్యంగా నుజుగుమీసం ఏర్పాటు, కలనకు అటంకం కలిగించింది. ఆయనమీద విశేష మైన గౌరవాభిమానాలూ, కృష్ణుడిమీద భక్తిప్రపక్షలూ ఉన్నవాడికి కూడా కంసుకు జగోగు గారితో అలకలలోలంగా ఉన్న రాజమందిరంలో మరొకేదన పడుతున్నాడా, గారి బాగాలేక జలుబుచేసి, సుమ్ములు నిలాయించుకుంటున్నాడా అనే భావం మేన, శ్రమించరాని ఆలోచన కలుగుతుంది. ఆరెందూ ఇలా చిన్న కళంకాలూ మిగిలినా, మొత్తం మీద కంసుడు, రంగారావు ప్రకటన నీయంగా నడిపిన ప్రాత్రలలో ఒకటి అవడానికి సంజీవం లేదు. సంజీవం లేకుండా ఉత్సాహంగా చెప్పకుమెప్పుకోవలసినవాటిలో కృష్ణుడి జరిగాళ్ళుగా బాలకృష్ణ నల్ల రామూర్తి చేసిన హాస్యం ముఖ్యం ఇంత చక్కని, ముద్దొచ్చే హాస్యాన్ని ఈ మధ్య తెలుగు సినిమాలో చూసిఉండదు.

సంగీతం పూరిగా కథోచితం కాక పోయినా యథోచితంగా ఉంది. దక్షిణా మూర్తిగారు రెండుమాడు చక్కనిపాటలు చేశారు. ఎం. ఎల్. వసంతకుమారి పాడిన జావళి ఒకటి, సుశీలపాడిన 'అంబాలగని బృందావని' (అరుద్ర) చాలా హాయిగా ఉన్నాయి. దానికి రూపకల్పన మైసూరు బృందావన్ గార్లన్నకు తీసుకోవచ్చేయ్యడం అగ్నుతిం అనిపించదు. అలాగే మాయా ఛాయాగ్రహణం ఇంతగా అభివృద్ధి పొందిన ఈవాడు, యువనానది వసుదేవుడికి దారి ఇచ్చిన సన్నివేశాన్ని చాలా బాగా సహజంగా (వది అడుగు న ఉంటాయని తోచే వన్నీ చూపించారు.) తీసిన ఈ చిత్రంలో మున్ను తన్ను కృష్ణుడి నోట్లో యకోడకి, మనకీ మర్రి 'భూగోళం మాన్కు నశ్యం' మాన్కు భూగోళమే కనిపించడం, (అవలది ఛాయామాయావి బాబు భాయ్ మిస్త్రీ పెటెంటువ) అవలై న అగ్నుతిం. అదో కృష్ణలీల.

మొత్తంమీద మిగతారీలూ అటపాటలు హాయిగానే ఉన్నాయి. కొబ్బటి పిల్లలతో ఓసారి వెళ్ళి చూడవచ్చు. అప్పోతేనా కృష్ణుడి నోట్లో భూగోళం (అచ్చేలియో

'కృష్ణలీలలు' చిత్రంలో యకోదా కృష్ణుని.

ఇంటి నూ వగైరా మ్యాపులతో ఉండున్న) కవలకే దృశ్యం వచ్చినపుడు పిల్లల దృష్టి అట్నించి మళ్ళించడం మంచిది.

మాస్కో ఉత్సవంలో జిల్లామంత్రి కు

బహుమతి మాస్కో అంతర్జాతీయ చలన చిత్రోత్సవంలో పర్యటితే రాయ్ చిత్రం 'జిల్లామంత్రి' ఒక రజతపతాకాన్ని అందుకుంది. ఉత్సవంలో ప్రథమ బహుమతి, 'ది ఫేర్ ఆఫ్ మాన్' అనే సోవియట్ చిత్రానికి లభించింది. పశ్చిమజర్మనీకి చెందిన "పుయ్ ముకెర్ చిత్రద్రవ"కు ప్రథమ సువర్ణ పతకం, 'ది థే నిల్ కమ్' అనే పోలాన్డీ చిత్రానికి "స్లయ్" ప్రథమ బహుమతి అనే పతాకానికి రెండవ సువర్ణపతక గౌరవం లభించాయి.

సంగీత దర్శకుడు చిత్రకంఠ, గతవారం నుకానుకచ్చి ఎ. వి. ఎం. కొత్త హిందీ చిత్రానికి ఏక విగిన విడుదలలో, పద కొండు పాటలు రికార్డుచేశారు. వరసలు అంతకుపూర్వమే కర్పించి ఉంటాడనడానికి సంజీవంలేదు. రచయిత రాజేంద్ర కిషన్ కూడా పాటలు పదిగోజుల క్రితమే (గత వారం బొంబాయి రేఖూ కథప్రకారం) వ్రాశాడు.

హాస్యనటులు

నిత్య జీవిత నిత్య కులు ఆలంబనంగా హాస్యాన్ని స్వయంగా కల్పించి పిల్లలను పెద్దలను, చదువుకున్న వారిని, కున్నామను కున్న వారిని, కొనిన రిని కూడా పూనంగా వర్ణించి సంతోష పెట్టగలిగిన వాడు కి! శిశి ఎస్. ఎస్. కృష్ణన్, పదిహేనేళ్ళవాడు కృష్ణన్, మధురంల జంటలేని తమిళచిత్రం ఉండేది కాదు. ప్రతి మూడో రీలుకీ వారు వచ్చి (కథమంటే దేవుడెరుగు) వాయికా వాయికుల కథకు సమానాంతరంగా తమ కథ వదిలిండుకు నే వారు. ఈ విధంగా హాస్యంకోసం ఎక్కువ కృషి చేసి, దానికి మేనుగలు పెట్టడంలో, ఎప్పటికీ వృథా కౌత్త కమ్యూట్లు ఛలోకులు కల్పించుకోవడంలో ఇంత శ్రద్ధపట్టి వనిచేసిన వారు శశిం మొ తొందాద నే ఆనకు. కృష్ణన్ కు, ఆమె కి హాస్యనటులమరె తోకలు అని తయారు చేసేపైందుకు 'గార్ గైటర్స్' కూడా ఉండేవారు.

కృష్ణన్ జైదునుంచి తిరిగి వచ్చాక వలె తంది ఆ నే చిత్రం తీశాడు. అందులో, "జైలు కల్లోన్ విన వాడికి నీల్ల పెనరి స్టారమ్మా" అంటూ కొడుకు తిరి నడుగుతున్నట్లు తన మీదర నే ఒక జోక్ చేశాడు. కృష్ణన్ పైకి తీసుకొచ్చిన హాస్యనటులే నేటి లింగ వేలు. ఇతడు కొన్నాళ్ళు ముసలి వాళ్ళ వేషాలూ అని వేసే వాడు. లింగ వేలుకు గంటి వందమేళ్ళ వేగంతో ప్రవహించే వాగ్దాలం ఉంది. లింగ వేలు తొలి దశలో చేసినంత హాస్యం, వినరినన్ని ఛలోకులూ ఉచ్చవశకు వచ్చాక కనబడటం లేదు. వ్యవధి అవకాశం కూడా తగ్గిపోయాయి. పాకెలపు వారిలో సారంగపాణి ఎక్కర్లే వాడు. సారంగపాణి కౌత్తరి ఏమీ చెయ్యకపోయినా, ఏమీ చేసినా అది కౌత్తగా పోయినా ఉంటుంది. ఛాటరాడడంలో సూరభ్యం ఇతని సాకు.

కృష్ణన్ ఐదుకొరికుడు త్రివిధానా రాజు స్వామి ఆ కాలంలో హాస్యంపై దరిమిలూ మానేశాడు. టూప్ ఎవర్ పోలికలంటి, ఆర్. రామచంద్రన్ మామూలు వేషాలూ పరజావేషాలూ కూడా పరజాగానే వేస్తూ ఉండేవాడు. 'జీవితం' చిత్రంలో ఇతను హీరోగా వేశాడు. వక్రయింటి అమ్మాయి తమిళచిత్రంలో ఇతడు ముఖ్యపాత్ర నిర్వహిస్తున్నాడు. ఈ వాడు ఉచ్చస్థాయిలో ఉన్నవారిలో లింగ వేలు తిరపాతి, చంద్రబాబు, రాజగోపాల్, కరుణానిధి, జి.ఎస్. దొరరాజ్ లను చెప్పకోవాలి. వీరింతో చిత్రానికి పాతకముపై వేలవండి అరవై ఏడై వేలవరకు తీసుకుంటాడు. చివరకాని వనిన కొనిన ఇది. శిశి

వేలూ త్రిమృకునేసానం గడించాక, అంత (వహ్మండంగా ఉందా? అని అనుకుంటున్నాను. వీళ్లందరి! చాలవరకు, తమిళ వాటి కార్మికుడు, రిజ్నాను పాలవాడు హాస్యానికి ప్రాతిపదికలు. మధ్య తరగతివారి జీవితంలో హాస్య హాస్యాన్ని చూప త్రయల్పించినవారు తక్కువ. 'యానవాస' చాలా నుకువై వూరం కొట్టి చాలనుంది తరచుగా ఆ మూర్తాన్ని అనుసరించారు. దొరరాజ్ ముటుకు కొంతవృజా తార్క ప్రతిభ కలవాడు. ఇతను దర్శకత్వం వహించిన చిత్రం. 'లెలుగు ప్రతి' ఇల్లాలి ఆ దృష్టమే ఇంటికి భాగ్యం చూచే ఉంటారు. ఆ కథ స్థాయి, కల్పనా కల్పం, చిత్రణ చాలా అందంగా, దీనియ చిత్రకథలలో అనుదనించేలా వుండాయి. లోకం పోడ ఎరుగని ముగ్ధగా సాన్నితి అందులో చేసిన వటలలో హాస్యం లేకపోయినా, దాని

ఫలితంగా ముటారావున్న జనాభా అంతా (దుమలు సహా) కారునలమరె తయారై ఆహారం కరిగించారు. అందులో సాన్నితి అన్న వేషాన్ని దొరరాజ్ నిర్వహించాడు. ఒకటి ముటుకు చెప్పకోవాలి. హాస్యంకోసం కృష్ణన్ లా ముగ్ధవడి వనిచేసే వారు (వరిసారీ అతడు గొప్ప హాస్యం వృద్ధించి ఉండకపోవచ్చు), దాని ప్రయోగముమీద శ్రద్ధపట్టి వని చేసేవారూ శోకాని మూడు కాలక్షిప్తలు వనిచేయవలసి ఉన్న ఈ శోకవలేదు. ఆ సంప్రదాయం అతని తోనే అయిపోయింది. మొ తొందాద తమిళ చిత్రాలలో అది నుండి హాస్యానికి ఉన్న ప్రాముఖ్యం, నేటికి ఉన్న విస్తృత లెలుగు చిత్రరంగంలో ఉన్నట్లు తోచదు. రెలంలికం ఆరంభమైన తరువాత శిశి లెలుగు వనిమా హాస్యం పరిమాణం పెరిగింది.

అయితే అంతకుముందు హాస్యకల్పనలో ఉన్న ప్రమాణం ఇప్పుడు తగ్గిందా అని కూడా అనిపిస్తుంది. దానికి స్టార్ సిస్టం కొంతనకు కారణం. రెలంగి ప్రజావంతుడని పేరు వచ్చిన తరువాత, పేరుమలుతు కాదుకునే ఢోంజీ ప్రబలింది. ఒక రెలంగి అనేకాను. అందరి విషయమూ ఇంతే. రెలంగి హాస్యనటులలో — ఎవరికి తీసిపోని ప్రజావంతులు అనేకులున్నారు. వారిలో కొందరు కొన్ని ప్రత్యేక విధ్యులలో ప్రజ్ఞులున్నారు. రెలంగి సంప్రదాయంలో పుట్టి పెరిగి, దాన్ని తత్వస్థితి కంటబట్టించుకుని అందులో స్వార్థస్థాన్ని అందంగా చెప్పగలవారు. అయితే వారిలో చాలామందికి అటువంటి అవకాశం లేని వర్ణింబలులేరు.

రెలంగిలో నాటికే నేటికీకూడా గొప్ప హాస్యచిత్రాలు అని చెప్పకోతగ్గవి అలాగే రయారయ్యాయి. పదిహేనేళ్ళనాకు డైరెక్టర్ జగన్నాద్ రెంగు స్వచ్ఛమయిన కోమిడిలుతీశాడు. భలే పెళ్ళి, తరుమారాను. ఈ రెంటినానూ కథా కమమీషే కాక, చిత్రకాళిలూ కూడా 1959 నాటికి పాత జడనిడిగా, నేటికీ అనుకరణయోగ్యమవ తగ్గడిగా ఉందంటే ఆశ్చర్యపడితే పడ్డారు గాని అమృత నిజం. భలే పెళ్ళి మాలియర్ నాటకానికి అనుకరణ. అందులో డాక్టర్ శివగామకృష్ణయ్య (మొన్నటి చక్రపాణిలో బావగాడు) హిరో వలభరాయుడు వేషం వేశాడు. ఇంటి కవర్ చూస్తూ, జలగలవైద్యం కోసమే వస్తారని తికరణపడ్డిగా నమ్మి, అందరికీ వైద్యం చేసి వదిలిపెట్టే జలగల డాక్టరు వేషాన్ని, కొన్నాళ్ళక్రితం ముసలి తండ్రి వేషాలు వేస్తూకొన్న రంగస్థాయి అన్యాయం గారు నిర్వహించారు. గురభి కంటే నీకి చెందిన కాంత (గురభి బాలసరస్వతి పిన్ తలి), నాగేశ్వరయ్య, జయంతి గంగన్న వంటులు కూడా పాల్గొన్నారు.

తరువాత అతి విచిత్రమైన కథ. థియేట్రీ లో లాడిన తార్ల స్యూతే త్రాసిన టగ్గి ఎ బాట్ అనే నవలను పుస్తకుని కొనబడిగంటికుటుంబరావు గారు దీనికి సినిమా కథా మాటలు వ్రాశారు.

పాటలు ఆకాలంలో బాక్సాఫోను నూత్రాలలో చేరలేదు. అందులో ఒకే ఒక పాట పెట్టారు. ఒక మొగుడూ పెళ్ళాం వకరణ విద్య తెలిసిన ఒక బైరాగి దగ్గర చివర తా వేనూ తెచ్చుకుంటారు నట్లుగా. ఆయన్ని లోబరచుకోడానికి ఆవిడా, ఆ విధవి ఆకట్టి ఉంచుకోడానికి ఆయనాను. ఒక చూడగా నవ మహారాష్ట్ర తాకినలో తరుమారే వోవడంతో ఆలయగర్భానికి కూడా తాను కూర్చోవాలను. కొర్రలు మామూలుగా ఉన్న బుద్ధులు మారిపోతా యన్నమాట.

పొద్దున్నే లేస్తూ నీ, అలవాటైన వాడిలా అతిసు వంట పనులు చూసుకుంటాడు — అదిదా పండుంపుల పటుకు విగ్రహసమీప మంగ రాయంపేలా నిల్చుని వచ్చేపోయే వాళ్ళని చూడలగొడుతుంది ముగళబుర్రతో తస్యరాలు కూడా మారిపోతాయి — ఇటీవల మాయా బజార్ లో ఘటాత్మక శిశిరేఖలకంఠాలూ. ఆమెకంఠం, మాట తీయా భర్త తరహా లానూ, అతనిది ఆమెతరు లానూ వస్తాయి. వాదాపు రెండు రోజు ఇలా ట్రాక్ మార్చి పొట్టచెక్కలయేలా నర్వించాడు. ఇందులో ఆలయగల పాత్రలను కీ. శి. డి. హేమలత, (మంత్ర కంఠం) వేమూరి పరబ్రహ్మ కృష్ణ నిర్వహించాడు. పరబ్రహ్మకృష్ణ

నటన స్థాయి, సౌలభ్యం ఈ నాటికీ ఉత్తమ క్రేడిననిపించాయి; నాలుగేళ్ళ క్రితం ఈ చిత్రం చూసినపుడు ఇంకాలో కొడవటింటి కుటుంబరావుకూడా ఒక వేషం వేశాడు. దర్శకుడు జగన్నాద్ ఈ గండిటిని గొప్ప చిత్రంగా తీసికలిపి విడుదల చేశాడు.

ఇంత అద్భుతమైన శిల్పం చేతులోఉండి, గొప్ప గొప్ప కామెడీల స్థాయిలో చిత్రాలు తీసుకలిగిన జగన్నాద్ అనేక కారణాల వల్ల ఈ ఉద్యమాన్ని సాగించలేదు విదారేళ్ళ క్రితం ఈయన తీసిన తమిళ హాస్య చిత్రం 'వైరమాల' సగ్గుల ప్రశంసల, బాక్సాఫోను జోహాదుకూడా అందుకుంది. (విగత ప్రవారం)

★ ఋణానందలహరి ★

(12-వ పేజీ తరువాయి)

వరండాలో రానా జాతాంటే కిటికీలోంచి అడిగాడు. మాగ మాటాడకుండా ఇచ్చాడు. ఎలాగోనా చాలా పెద్దమనిషుకో. నువ్వు బియ్యి చెప్ప...చీ ఫీ అడిమిట్రా మీరొ యినూలా అలా...తప్పు. నీరీ. ఏమిటి నంగతి. వాటిజోరాంగీ?...ఆరే!

గుర్మాధం కళు వక్తుకున్నాడు. మా నాన్న మునియారయ పంపగానే నీకు పది రూపాయలు పంపిస్తాగాని, రెపటి నమస్య చూడరా. ఈ పెళ్ళి జరిగితే, నేవచ్చి పోతాను. జరక్కపోతే మా నాన్న చంపేస్తాడు...ఎలాగ.

ఈవ్వారావు వారిపదాడు...పుట్టుట గిట్టుట కొరకే అవకాశంలేదుకో యిప్పుడు. అయినా...అంత భయమేమిటి. రామయ్యగారు రేపు నిన్ను చూడగానే భేష్ అనేనాడే అనుకుందాం. అయిన అభిరుచిమీద నాకు గురలేదు. అప్పులు బాగాఇచ్చినవరే...కోను. ఆ అన్యాయ అన్నపూర్ణ ఒప్పుకోవద్దు...కోడిలా యాపులూ, బోడి బాహు విదూ నాకేం బావులేదునాన్నా అనేనే? అన్నాడు.

అలా అనడంతో, నన్ను చేసుకోవాలే ఇంచుమించు వచ్చిపోతాన్నట్టే చూటాడిందిటా అమ్మాయి.

ఇద్దరూ మాటాడలేదు. బోనీఒపనిచేస్తే...అన్నాడుగుర్మాధం. ఈయన, కాళ్ళమీద ఎలాగా పడదామకు న్నాం కాబట్టి రేపొద్దున్నరాగానే ఆపని చేసి అయ్యా! ఇలా నేను భూవా పిల్లని చేసుకోవానుకుంటే నాన్నా నా నామీద దయ యించి మా అమ్మాయి పెళ్ళి తప్పించుకు మిరే ట్రిక్కు చెబుకుతా అనిరహస్యంగా అడిగితే?

అప్పారావు వారిగా నవ్వాడు. అయినీ నువ్వు చెబుతున్న ఫలానా అమ్మాయి భాను మతిమీద ఏమాత్రం మంచి అభిప్రాయం ఉన్నట్టులేదు. నవ్వేస్తాడు; తాడేలే నవ్వేకాదు కూడా అన్నాడు అప్పారావు. గుర్మాధం ఉలికి పడగా అజీబి భానుమతి ఆయనకి తెలుసా? అన్నాడు. భానుమతిని, అప్పారావే ఆయనకు పరిచయం చేశాడు.

ఏంచెబ్బాను. ఇందా వోలు దగ్గర నువ్వు పారిపోయినా ఆయన నన్ను పిచ్చినాడని పోలీసుకి ఒప్పుచెప్పబోయి, నా యింగీ పూ అదీ వినిపిస్తే, నాల్గైరయకున్నాడు. సారీ అన్నాడు. తరవాతి కాఫీతగాం. తరవాత వాసంగతి అడిగి నీపేరతి నీ ఎడమ అడిగాడు. నువ్వు తెలుసని కెప్పింగు కని అడగడం మర్చిపోయి మనకథ చెప్పాను.

భానుమతి ముక్కు కొంతదూరంవచ్చి గుట్టకు పైకి తిరుగుతుండన్నాడు. నవ్వాడు...కాళింబో వాళ్ళు భానుమతి ఉండిగదా అని ఇంటికి దీపాలపెట్టించుకో లేస్తాను...నవ్వాడు...భానుమతికి నడుము ఉందని కొందరూలేదని కొందరూ పందాలు వేసుకుద్దారనీ, ఉండన్నవాళ్ళు ఓసిపోయారనీ చెప్పాను. అబ్బ అన్నాడు...నవ్వి నువు నవల్లులూ రాయకుడోయ్ అవునుగాని, గుర్మాధం ఎడమిటిటన్నావు. బుద్ధి మంతుడేనా, అతీ నున్నాడని హాస్యం దీపాలు చూసేకారా, ఇలా మాపిల్ల నిద్దామనుకుంటున్నాం, పిల్ల చిదివిడిపం పెట్టినట్లుంది రేపొద్దున్నొచ్చి అబ్బాయినిచూసి అతను బ్రాసంటే — ఈనాటికీ నా పూర్ణ న్యూఫోటో అంగీఉండాలి—దొరికేకానీ తాంబూలా రిమ్మకోడమనూ అన్నాడు—అన్నాడు అప్పారావు.

గుర్మాధం దిగాలపడిపోయాడు. ఏవారీ అన్నాడు. (విగత ప్రవారం)

ఆధారాలు

అర్థం:

- 1 ముఖ్యమంత్రి మొదటిరంగు.
- 2 ఇంకొకరి ధర్మ పలుకుబడి.
- 3 మాట్లాడనే అనే బంగారం.
- 4 కందలో ఎన్నో పదులు?
- 5 కంకణంలో అనుమానం కలుగుతుంది.
- 6 నడిచే నాలుగో కండు.
- 7 నడవము మార్చితే తలలో పెట్టుకోవచ్చు.
- 8 వానితో బాటు ఇది మరచిపోము.
- 9 దీని నానకి ముగ్ధులచివ్వు ఎదురుచూస్తుంది.

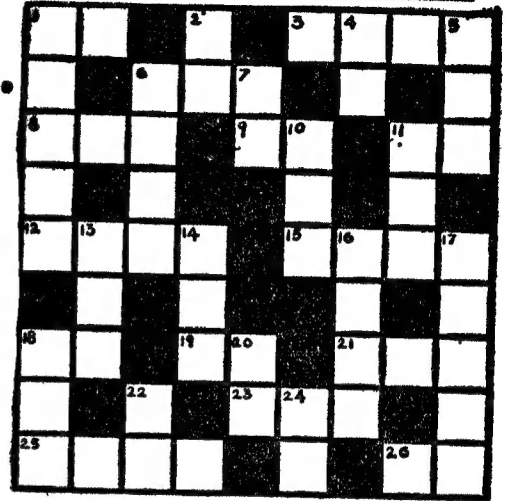
15-వ నుడికట్టుకుజవాబులు

ప్ర	వ	త	రు	సు	ము	చ
గు	చ	ని	న	ద	ము	
కం	మ	న	గా	రా	ల్ల	భా
క			క్ష	య	రో	గ
ప్ర		మ	స		జ	ష
సం	క	జ	నా	భా		అ
చ		న		ప్ర	రా	మా
ము	ప	ము	స	స		ల్య
రి		గ	ణ	భం	గ	ము

- 19 ఇది తిరగే నీచాలు.
- 21 ఎడవోరు నిలుపుకీ పాత్ర మేగాని ఇది పనికిరాదు.
- 23 వానరులు తరువాత పుట్టిన మనుష్యులు.
- 25 తందనా-తందనా-తందనా.....ఇవే.
- 26 రి నేడి కలుపు.

విలుపు

- 1 లేనిపోనివాడు మొదట నీలా ఉంటుంది.
- 2 కుట్రేది ముసగవా? అలాగే ధ్వనిస్తుంది.
- 4 పిలిచేసారా.
- 5 పాద్యుని, విడియ, తియ...పార్లమెంటువా? ఆమావాస్య.
- 6 పడమరకూసిన కండు.
- 7 కంకే తిరగబడితే ఇకాజం.
- 10 పర్యవేక్షణ వీక్షించును!

- 11 పానకాలు వరదపావనంలో నీటి ముద్దం.

- 12 సవతి ఏర్పాటుచేసే బ ప.
- 14 పరిపూర్ణం కాను, భాగాలు.
- 16 మద్దలతో మొర పెట్టుకో నేడి; దంచేక కాను.

- 17 ఆరు నిలువు పండితే ఏమాతాడు?
- 18 మొదటి మర్యాద చివర పూర్వకాల ముంది.

- 20 మంచాపడ పట్టి.
- 22 కండు తొలగించడా?
- 24 దక్షిణ అన్న గారు ఆమెనుంచే పుట్టాడు.

[చరణ : 15 వ నుడికట్టు (గత వారం) అడ్డం ఆధారాలలో 19 బదులు 21 అని గమనించ ప్రార్థన.]

పాత బస్సు

(రి వ పేజీ తరువాయి)

బొదిబస్సు వం తెనను ముందువాటికే? అనలు ములుపు తిరిగి వ సే? ఈ వేగంలో ఏమవుతుందో ఊహించలేకుండా వున్నాము. సబ్ ఇన్ స్పెక్టర్ లేచి నుంచుని ప్రయాణికులను అనువులో ఉంచడానికి ప్రయత్నిస్తున్నాడు.

చోరన్ మళ్ళీ వినిపించింది. ముబ్బయ్య చోరన్ నొక్కివట్టాడు. ఒకటి రెండు ఊహలు మోగి ఆగిపోయింది. అదికూడె చెడిపోయింది. ముబ్బయ్యకు రోడ్డును చూడడంతో సరిపాలోంది. బయట నుంచున్న డ్రైవర్ ఏలాగోపట్టుకుని వేరొడుకున్నాడు ఒక చేత్తో ర బ్బ ర చోరన్ ను నొక్కివోయాడు. బస్సుకునుపులో అది ఊడివచ్చి అతని కాలు బోడుమీదనుంచి నాగిపోయింది కాని తలుపును పట్టుకొని ఉండడంవలన వేళ్లాడుతూ వుండిపోయాడు. నేనూ, ఇం

కొక నుడి బయటికి చేయబోనిచ్చి ఎలాగో అతన్ని పైకి లేపదీకాము.

ఒక ప్రయాణికుడు—ఇంకాక అరిచిన అతను—లేచి పిచ్చిగా కేకలు చేయడం మొదలుపెట్టాడు. ప్రసాద్ అతన్ని బలం కొద్దీ ఒక చెబ్బకొటి కూర్చోపెట్టాడు. ఆ చెబ్బకి ఆ ప్రయాణికుడి పన్ను ఊడి నోట్లో నుంచి వెళ్తుడు రావటం చూశాను.

“ఎవరె నా సరే! గొడవ పెట్టారంటే... ను!” అని ధను పెట్టారు. సబ్ ఇన్ స్పెక్టరు గారు.

చూకూ వం తెనకూ అరమెలుకంటే లేదు. మేముందరం ఊపిరి విగబట్టుకుని కూర్చున్నాం. ఇక వరవాలేదేమో ననుకుంటూ ఉంటే ఒక బస్సు ములుపుతిరిగి అటునుంచి రావడం చూకు కనుపించింది సరిగ్గా అక్కడ నుంచి గోడు దట్టమయిన చెట్ల పక్క నుంచి వెళ్ళి ఉంచేత మాకేమీ కనిపించలేదు. బస్సు చోరన్ మళ్ళీ మోగింది.

ముబ్బయ్య ‘స్పీడ్’ మరింత యెక్కువ చేశాడు. స్పీడ్ మీటర్ ముల్లు ఎత్తెమైళ్ళను చాటడం చూకు కనిపించింది.

వం తెన బాగా దగ్గరకు వచ్చేసింది. అత తలబస్సు వానికి వం తెన అడుగులుకూడా లేదు. అప్పుడు వాళ్ళు ముమ్మల్ని చూసినట్లుంది. వెంటనే బ్రేక్ చేశాడు కాని అగలేదు. పది పదిహేను అడుగులందనగా మేము వం తెన నను వాటివేకాము. ఒక వెపు రానుకుంటూ పోయి ఆ బస్సు వెపు జరిగిపోయింది చూ బస్సు. మా కళ్ళిముందు ఆ బస్సు భూతం లాగ పెద్ద దయి పోయిన బునిపించింది. ముబ్బయ్య సీరింగని తిప్పాడు. అడ్డంగా తిరిగి వెండ్రుకు వాసిలో తప్పి ఒక చుట్టుచుట్టి కొంతమూరం వెళ్ళి ఆగాము. సరిగా వం తెన మీదకు వెళ్ళి ఆగింది రెంకోబస్సు.

వారం గోజాల తర్వాత నేనూ, ముఖ్యమంత్రి తిరిగి వస్తామంటే రామలింగం చెప్పాడు, ముబ్బయ్య మళ్ళీ డ్రైవర్ కాబోతున్నాడనీ, సబ్ ఇన్ స్పెక్టర్ గారు అతనికి అన్ని విధాలా సహాయం చేస్తున్నారనీ. ★

మనక సమాక్ష

పొరుగు—రాజ్యాంగము

(ఇంగ్లీషులో) రచన: (పా. కె. సర్ ఎమ్. రత్న స్వామిఅనువాదం: ఎమ్. ఎస్. ప్రకాశరావు. దక్షిణ భాషా పుస్తక సంస్థ సహకారమున - త్రివేణి పబ్లికేషన్స్, మచిలీపట్నంవారిచే ప్రచురింపబడినది.

వెల రూ. 1-00; పేజీలు 114

“ప్రతిపొరుగు — తనకు కాసనసభలతో గాని, ఇతర ప్రజాసంస్థలతో గాని ప్రత్యక్ష పరిబంధం ఉన్నా లేకపోయినా దేశ వ్యవహారాలు ఎలా నిర్వహించబడుతున్నది తెలుసుకోవాలి. వ్యక్తి హక్కు లేకపో తెలుసుకోవాలి. నిజానికి మన రాజ్యాంగం లోని ముఖ్య విషయాలను ప్రతి పొరుగు తెలుసుకోవాలి,” అని శ్రీ కె. వి. కేశవ దాస్ గారు తొలిపలుకులో ఉద్ఘాటించారు. మనకు స్వతంత్రం వచ్చింది, అన్నారు — అంటే ఏమిటో తెలియదు; కాని బ్రిటిషు వారు తొలిగిపోయారు, మన చిక్కులు వదిలిపోయినవి, మనం సుఖపడతాము అని పుట్టేశ్యం. 1921-19-రీ లో ఇండియా చట్టాలు ఇంగ్లండులో ప్యాసయినవి. సామాన్య పొరుగు విటికి ప్రాముఖ్యత ఇవ్వలేదు. ఇప్పుడో! స్వతంత్రం అంటే ఏమిటి? మనకు ఆ స్వతంత్ర రాజ్యాంగానికి సంబంధం ఏమిటి? మనమే రాజ్యాంగం రాజ్యాంగమే మనం అని అంటారు చాలామంది — అంటే? ఆ పరస్పరసంబంధం తెలుసుకోవాలి. ఈ పుస్తకం అందుకు సంబంధించిన విషయాలు విశదంగా, వివరంగా తెలియ చేస్తుంది. రాజ్యాంగచట్టం ఏ విధంగా కాసనమయింది అధికారాలు ఎవరికి ఎంతవరకు వంచిపెట్టబడినవి మనం తెలుసుకోవాలి. పోట్లు ఇస్తాము. ఎందుకు, ఎవరికి ఎట్లా ఇవన్నీ తెలుసుకోవేంగుకు ఉపకరిస్తుంది. మనుజులు కాని, సంస్థలుకాని ప్రతి యొక్కరికిని వారంతవరకు తమ స్వేచ్ఛను అనుభవించవచ్చునో తెలియజేస్తుంది.

తిరుణతి ఈ పుస్తకం జనసామాన్యానికి చగువుకొని అర్థం చేసుకోవడంలో ఎంతవరకు సహాయపడుతుంది? అనేది ప్రశ్న. పుస్తకంలోని విషయం అవసరమైనది కాని తేలికగా బోధపడాలిగా? ఇంగ్లీషులోని సాంకేతిక పదాలను మక్కికి మక్కిగా తిరుమా చేసినట్లు కన్పిస్తున్నది. అలా చేయకపోతే అర్థం పరిగా రాక

పొవచ్చు-నిజమే. కాని తదితర సమయంలో ఆ పదాలను అర్థం చేసుకోవేంగుకు దిక్కున రీలకొసం తిరిగి వెతికాలి. ముచ్చకుచూడండి “నియంత్రక మహాలేఖాపరీక్షకుని నియంత్రయను, ఉద్యోగపు అవధి వరతులును ఉచ్చతమ వ్యాయాలయపు వ్యాయాధీశుని సందిర్భపు పదతులమీదనే ఏర్పాటుచేసి.” (పేజీ 82) ఈ మాటలు గందరగోళంగా వున్నవి. వైవాన్య కమిషన్ అంటే ఏమిటి ఆయోగ మన్నారు. వైవాన్యబిల్లు అంటే ధన విధేయకూపము - అన్నారు. ఒక్క వైవాన్యకు రెండు రకములైన తిరుమాలు. కొన్ని సందర్భాల్లో చేసిన తిరుమాలు ఇంపుగా సాంపుగా వుండిపోయినవి. ఉపక్రమణ (ఇన్వీయేషన్) ప్రస్తావన (పీఠాంబర) ఇటీవటిని వేరెట్టి చూపించలేము. సర్వీసు కమిషన్ సేవాయోగమన్నారు. ఇటువంటి పదాలను మార్చకుండా అలాగే వుపయోగిస్తే బాగుండేదేమో. ఇంగ్లీషు పదం వుపయోగించ కూడదనే పుట్టేశ్యంతో పూనుకొన్నారా అనే ఒక ఊహ కలుగుతుంది. ఈ తిరుమా చేయబడిన తెలుగు పదాలకు అర్థంకొరకు చాలా ఇబ్బందిపడాలి — జనసామాన్యం పరిపాటి అయిన పదాలయితే సాగిపోతుంది. చాలా మటుకు ఇది వరకు విననిపడాలి. ఇప్పటికీ అవి వుపయోగింపబడుతుంటేడు. పుత్రికలవారుగాని, సభ్యులుగాని, వుపవ్యాస ధోరణులోగాని కొన్ని పదాలకు అలవాటయిపోయాయి — అంటే సభ్యులు, లోక సభ, సర్వీసుకమిషన్ ప్రాసీజరు అన్నట్లుగా Duties అంటే కుల్కమన్నారు. ఒకచోట Custom Duties అంటే సేమసుంకమన్నారు.

ఇంగ్లీషు పదాలకు పుస్తకం చివర గ్లాసరీగా తెలుగుపదాలు క్రోడీకరించి ఇవ్వాలి సింది. చాలా వుపయోగపడుతుంది చగువగులకు. రెండవ ప్రతిలోనే నా తప్పుకుండా చెప్పాలి. అనువాదములు చక్కటి పొండి త్వంతో ఈ అనువాదం చేశారు. అసలు ఇంగ్లీషులో రాసిన శ్రీ హాఫెసర్ రత్న స్వామి రాజకీయ సంస్థలను గూర్చి నిష్పక్షికంగా విమర్శన చేశారు అవసరమైన చోట్లు.

మన రాజ్యాంగాన్ని, మన పౌరులను తెలుసుకోవలెనన్న ప్రతి వ్యక్తి ఈ గ్రంథాన్ని తప్పక ప్రేమించి చదివితీరాలి.

“రా. మూ.”

“శ్రీమతి” — రచన: గోపేటి శ్రీరామరావు. ప్రకాశకులు: శ్రీ కమల్ ప్రచురణలు, C/o మధురవాణి, మదరాసు 15. పాకెట్ పైసా, 68 పేజీలు, వెల 50 ప. పై.

కనిపించిన ప్రతి వస్తువు కథకు వని కొనుదా అని కొందరకు తెలుసు. ఎందుకు పనికిరాదు? అని మరికొందరు ఎదుగు ప్రశ్న వేస్తారు. “నిత్య జీవితంలో జరుగుతున్న సంఘటనన్నీ కథలే” అనేవాళ్ళూ వున్నారు. “శ్రీమతి” అనే పేరుతో నాయకిని ఎర్పచు మకుని శ్రీ గోపేటి శ్రీరామరావు రాసిన కొన్ని “కథ”ల గుచ్చం — ఈ “శ్రీమతి”. పెళ్ళాం గజాలు వేయించుకుంటే కథ, కొత్తచీర కొనుక్కుంటే కథ, ఏడుస్తే కథ, నవ్వులే కథ, ఏమీ చెయ్యకపోయినా కూడా ఒక కథ!

ఇవీ ఈ కథల యొక్క కథావస్తువులు! “శ్రీమతి” నాయకిగా లేకుండా కూడా కొన్ని కథలున్నాయి. ఇందులో ముచ్చకు ‘అభ్యుచిత శ్రీ’ అనే ఒకకథ చూడండి: ఒకతను బెంగళూరు వెళ్ళాట్ట — మొట్టమొదటిసారి రాత్రి సీని మానుంచి వస్తాడు — బస్సులే లేవు. రికాలో ఎక్కడో తావుంటే, కామెన్స్ నేను ఎక్కుతాను అని ఎక్కుకుండు. దాలో ఇద్దరూ మీ రెవరంటే మీ రెవరని మాట్లాడుకుంటారు. ఒకచోట రికాకుదువుకు ఒకరిమీద ఒకరు పడిపోతారు. అగరాలు కలుసుకుంటాయట. దాలో రికా వడవకపోగా ఆమె అతిన్ని తన ఇంటికి తీసుకుపోతుందట. ఆ రాత్రి కమ్యుని భోజనం పెనుతుందట. ఇతనికి వేరే పాస్సు ఏర్పాటు చేస్తుందట. ఇతనికి నిద్రపట్టదుట. ఆమెవచ్చి ఇతని సరసన కూర్చుని ఇతనిలో ‘నిద్రున్నావాంధర్నీ లేక తినుంది!’ తర్వాత అతని ‘ముంగురులను పవరించటమూ,’ ‘వెదపులను చుంచించాలని శిరము వంచటమూ,’ ‘వీరి మధ్య నేనెండుకన్నట్లు విద్యుద్దీపము ఆరిపోవటమూ’ జరిగిపోతాయట! ఆ తర్వాత రచయిత రాసిన వాక్యం — “అబ్బ ఇక తర్వాత చెప్పలేను”. తెల్లారేచీ ఆక్రూడు తనదారిని తానుపోతాడు. ఆమె ‘అప్పుడు అప్పుడూ నన్నూ వుండండి’ అనికూడా అంటుంది. “ఆమె పేగు తెలుసుకోడంమరిచి పోయాను కాని, ఆమె నా మనస్సు దోచుకుందిమాత్రం గట్టిగా చెప్పగలను” అంటాడు రచయిత చివరన. కొన్ని చోట్ల కొన్ని మాటలకు మనకు అర్థాలు తెలియక పోతాయని బ్రాకెట్లలో అర్థాలుకూడా పొందుపరిచి మనకు శ్రీమలేకుండా చేశారు. ఉదాహరణ: కల (అబద్ధము) కోపు (తీరానికి, సమాపానికి) పత్రి (అధికారం) సాంబారు సాదం (సాంబారు అన్నం) మొదలైనవి.

— నుకుమార్.

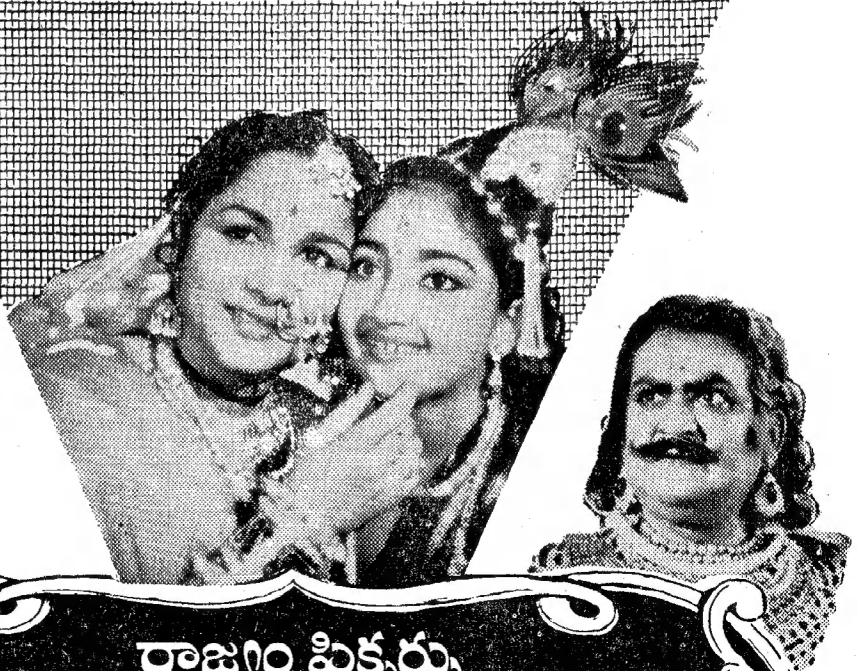

‘చీటికిమాటికి చిట్టెమ్మంటే
 చీపురుదెబ్బలు తింటవురో - రయ్యా కొయ్యాడ’

ఆంధ్ర ప్రదేశ్ ఆంధ్రజాతి వాఙ్మయవంశముగా నడుచుచున్న

4

వ.
వారం

రాజ్యం పిక్చర్స్

క్విట్ లేలలు

ప్రొడ్యూసర్
రాజ్యం

డైరెక్టర్
జంతున M.A.B.E.D

